

ZAKON

O POLICIJI

I. OSNOVNE ODREDBE

Predmet zakona

Član 1.

Ovim zakonom uređuju se unutrašnji poslovi, organizacija i nadležnost Ministarstva unutrašnjih poslova (u daljem tekstu: Ministarstvo), policijski poslovi, organizacija i nadležnost Policije, kao i druga pitanja od značaja za rad Policije i Ministarstva.

Pojam unutrašnjih poslova

Član 2.

Unutrašnji poslovi su zakonom utvrđeni poslovi državne uprave, koje obavlja Ministarstvo, a čijim obavljanjem se ostvaruje i unapređuje bezbednost građana i imovine, pruža podrška vladavini prava i obezbeđuje ostvarivanje Ustavom i zakonom utvrđenih ljudskih i manjinskih prava i sloboda, kao i drugi, sa njima povezani poslovi iz utvrđenog delokruga i nadležnosti Ministarstva.

Policija

Član 3.

Policija je centralna organizaciona jedinica Ministarstva koja u obavljanju unutrašnjih odnosno policijskih poslova, štiti i unapređuje bezbednost građana i imovine, poštujući Ustavom zajemčena ljudska i manjinska prava i slobode i druge zaštićene vrednosti u demokratskom društvu, uz mogućnost zakonite upotrebe prinude.

Član 4.

Ministar unutrašnjih poslova (u daljem tekstu: ministar) u okviru odredbi ovog zakona, propisuje način obavljanja unutrašnjih poslova.

Sprečavanje diskriminacije

Član 5.

Zaposleni u Ministarstvu i Policiji dužni su da jednako postupaju prema svima bez obzira na njihovu rasnu, polnu ili nacionalnu pripadnost, njihove različitosti koje proističu iz društvenog porekla, rođenja, veroispovesti, političkog ili drugog uverenja ili opredeljenja, imovnog stanja, kulture, jezika, starosti i psihičkog ili fizičkog invaliditeta.

Informisanje o radu Ministarstva

Član 6.

Rad Ministarstva je javan.

Ministarstvo redovno blagovremeno i potpuno obaveštava javnost o svom radu, osim u slučajevima preduzimanja mera i radnji u skladu sa zakonom kojim se uređuje krivični postupak i kada bi to onemogućilo neometan operativni rad Policije, ili ako bi se time:

- 1) povredio propis o tajnosti podataka;
- 2) povredilo dostojanstvo građana;

3) ugrozilo pravo na ličnu slobodu i bezbednost.

Ministarstvo jednom godišnje, a najkasnije u roku od tri meseca od završetka kalendarske godine, objavljuje izveštaj o stanju bezbednosti sa statističkim podacima o sprovedenim aktivnostima i postignutim rezultatima koji na transparentan način prikazuje rezultate rada Ministarstva i Policije.

Upotreba rodno osetljivog jezika

Član 7.

Svi izrazi u ovom zakonu imaju jednako rodno značenje, bez obzira da li se koriste u muškom ili ženskom rodu i odnose se podjednako na muški i na ženski rod.

II. ORGANIZACIJA I NADLEŽNOST MINISTARSTVA

Organizacija Ministarstva

Član 8.

Za obavljanje poslova iz nadležnosti Ministarstva, obrazuju se unutrašnje organizacione jedinice.

Član 9.

Vlada propisuje načela za unutrašnje uređenje Ministarstva, kao i vrste organizacionih jedinica, sedišta i područja za koja se obrazuju te jedinice.

Pravilnikom o unutrašnjem uređenju i sistematizaciji radnih mesta, ministar – po prethodno pribavljenoj saglasnosti Vlade utvrđuje delokrug i kategorizaciju organizacionih jedinica Ministarstva, broj, sistematizaciju, vrstu, odnosno status i opis radnih mesta, radna mesta za koja se predviđaju posebni uslovi za njihovo popunjavanje, način rukovođenja, planiranja i izvršavanja poslova.

Zaposleni u Ministarstvu

Član 10.

Zaposleni u Ministarstvu jesu policijski službenici, državni službenici i nameštenici.

Policijski službenici jesu:

- 1) lica koja obavljaju policijske poslove u statusu ovlašćenih službenih lica i primenjuju policijska ovlašćenja (ovlašćena službena lica - OSL);
- 2) lica na posebnim dužnostima koji obavljaju druge unutrašnje poslove u neposrednoj vezi sa policijskim poslovima (lica na posebnim dužnostima - PD).

Policijski službenici u statusu ovlašćenih službenih lica, moraju imati najmanje završenu policijsku obuku osnovnog nivoa.

Državni službenici jesu lica, koja u tom statusu, obavljaju ostale poslove iz delokruga Ministarstva i sa njima povezane opšte, pravne, informatičke, materijalno – finansijske, računovodstvene i administrativne poslove.

Nameštenici jesu lica, koja, u tom statusu, obavljaju prateće pomoćno - tehničke poslove.

Nadležnost Ministarstva

Član 11.

Ministarstvo u svrhu organizovanja poslova i stvaranja uslova za rad u Ministarstvu, saglasno delokrugu i nadležnostima:

1) obezbeđuje razvojne, organizacione, kadrovske i druge uslove za rad Ministarstva, izrađuje predloge, sprovodi i prati realizaciju strateških akata, izrađuje program i plan rada Ministarstva i redovno, jednom godišnje, obaveštava javnost o njegovom sprovođenju;

2) sprovodi funkciju upravljanja ljudskim resursima, u skladu sa strateškim aktima i uz poštovanje načela jednakih mogućnosti, uređuje, u skladu sa zakonom, specifičnosti rada i radnih odnosa, karijerni razvoj zaposlenih, stvara uslove za napredovanje, nagrađivanje i pravnu zaštitu svim zaposlenima bez obzira na različitosti iz člana 5. ovog zakona, organizuje i sprovodi stručno osposobljavanje i obuku polaznika i zaposlenih, sprovodi mere zdravstvene i psihološke prevencije zaposlenih;

3) obezbeđuje redovnu saradnju sa organima i telima koji su zakonom ovlašćeni za spoljašnju kontrolu Policije, kao i sa različitim oblicima udruženja;

4) organizuje i obezbeđuje uslove za nezavisno obavljanje poslova unutrašnje kontrole;

5) obavlja poslove zaštite i spasavanja ljudi, materijalnih i kulturnih dobara i životne sredine od elementarnih nepogoda, tehničko-tehnoloških nesreća, udesa i katastrofa, posledica terorizma, ratnih i drugih većih nesreća;

6) zaštitu od požara i eksplozija;

7) kontrolu prometa i prevoza oružja, municije, eksplozivnih i određenih drugih opasnih materija;

8) donosi i sprovodi posebne planove o izgradnji, korišćenju i održavanju informacionog sistema i informacione bezbednosti i sistema video nadzora;

9) donosi i sprovodi posebne planove o izgradnji, korišćenju i održavanju radiokomunikacionog i telekomunikacionog sistema, kao i bezbednosnozaštitnog kriptološkog sistema;

10) utvrđuje standarde za opremu za posebne namene i materijalnotehnička sredstva, vrši nabavku i održavanje;

11) radi na sprovođenju međunarodne saradnje u oblasti unutrašnjih poslova;

12) radi na poslovima systemske podrške za rad Policije;

13) obezbeđuje smeštaj i ishranu;

14) izvršava druge zadatke u skladu sa zakonom.

Član 12.

Ministarstvo obezbeđuje pretpostavke za operativnu nezavisnost Policije od drugih državnih organa u obavljanju policijskih poslova i drugih zakonom određenih poslova za koje je Policija odgovorna.

Operativna nezavisnost Policije ne odnosi se na dužnosti Policije utvrđene zakonom kojim se uređuje krivični i prekršajni postupak.

Ministarstvo obezbeđuje organizacione pretpostavke za rad Policije, u skladu sa usvojenim javnim politikama i strateškim aktima Vlade, a naročito za jačanje poverenja između javnosti i Policije, za promovisanje i razvoj policijske etike i profesionalizma, kao i za sprečavanje i suzbijanje korupcije u Policiji.

Pripreme za rad u slučaju vanrednog ili ratnog stanja

Član 13.

Ministarstvo, u skladu sa svojim delokrugom utvrđenim zakonom, vrši pripreme za delovanje za vreme vanrednog ili ratnog stanja.

Za vreme vanrednog ili ratnog stanja Ministarstvo zadatke iz svog delokruga izvršava tako što nastalim promenama prilagođava svoju organizaciju, oblike i metode rada u skladu sa zakonom i aktima donetim radi otklanjanja vanrednog, odnosno ratnog stanja.

Upotrebu materijalno-tehničkih sredstava, infrastrukture, zemljišta i objekata Ministarstva za vreme vanrednog ili ratnog stanja planira Ministarstvo.

Nadležnost ministra

Član 14.

Pored prava i dužnosti utvrđenih zakonom kojim se uređuje rad državne uprave ministar, u skladu sa odredbama ovog zakona, može da zahteva posebne izveštaje, u vezi sa radom Policije i drugih organizacionih jedinica Ministarstva, uz poštovanje operativne samostalnosti u obavljanju poslova Policije, naročito kada Policija preuzima mere i radnje u skladu sa Zakonikom o krivičnom postupku.

Direktor policije i drugi rukovodioci strateškog nivoa u Ministarstvu dužni su da ministru podnose šestomesečne i godišnje izveštaje o radu.

III. SARADNJA MINISTARSTVA

Saradnja sa službama bezbednosti

Član 15.

Ministarstvo neposredno saraduje sa službama bezbednosti u Republici Srbiji kroz razmenu informacija i tehničku saradnju, u skladu sa zakonom.

Saradnja iz stava 1. ovog člana zasniva se na pravima i dužnostima utvrđenim Ustavom, zakonom, drugim propisima i opštim aktima i na posebnim oblicima organizovanja i uzajamnog obaveštavanja u izvršavanju zajedničkih zadataka.

Saradnja sa drugim organima

Član 16.

Ministarstvo, u skladu sa zakonom, neposredno saraduje sa organima državne uprave, drugim organima, organima teritorijalne autonomije, jedinicama lokalne samouprave i imaocima javnih ovlašćenja.

Saradnja sa građanima koji pružaju pomoć Ministarstvu

Član 17.

Ministarstvo saraduje neposredno sa građanima koji pruže pomoć u obavljanju policijskih poslova.

Građanin koji prilikom neposrednog pružanja pomoći policijskom službeniku na mestu događaja bude povređen ili oboli, pa zbog toga odsustvuje sa rada, odnosno postane nesposoban za rad, ima prava iz zdravstvenog, penzijskog i invalidskog osiguranja pod uslovima utvrđenim za policijskog službenika.

Troškove zdravstvenog, penzijskog i invalidskog osiguranja iz stava 2. ovog člana, snosi Ministarstvo.

Ako u pružanju pomoći u obavljanju policijskih poslova građanin izgubi život njegova porodica ima sva prava iz penzijskog osiguranja, kao i porodica policijskog službenika koji je izgubio život u vršenju ili povodom vršenja policijskih poslova.

Građanin koji prilikom pružanja pomoći u obavljanju policijskih poslova pretrpi štetu, ima u skladu sa zakonom pravo na naknadu materijalne štete koju je pretrpeo zbog pružanja pomoći.

Ako se protiv građanina povodom pomoći koju je pružio u obavljanju policijskih poslova vodi krivični ili prekršajni postupak, Ministarstvo je dužno da mu obezbedi pravnu i drugu neophodnu pomoć u vezi sa vođenjem postupka.

Ministarstvo odgovara za štetu koju građanin nanese trećim licima prilikom pružanja pomoći u obavljanju policijskih poslova.

ODNOS IZMEĐU POLICIJE, JAVNOG TUŽIOCA I SUDA

ČLAN 18.

Policija u predistražnom i istražnom postupku primenjuje policijska ovlašćenja utvrđena Zakonikom o krivičnom postupku i postupa po nalogu i zahtevima javnog tužioca i suda.

U prekršajnom postupku Policija postupa i po nalogima prekršajnog suda.

Međunarodna saradnja i angažovanje

Član 19.

Ministarstvo ostvaruje međunarodnu saradnju na nivou ministara i predstavnika ministarstava, sa nadležnim inostranim organima i organizacijama, u skladu sa zakonom.

Policija na operativnom nivou saraduje sa inostranim i međunarodnim policijskim službama na osnovu potvrđenog međunarodnog ugovora i zaključenih posebnih međunarodnih ugovora o policijskoj saradnji uz poštovanje principa uzajamnosti.

Međunarodna policijska saradnja obuhvata policijske poslove koje vrše nadležne organizacione jedinice Ministarstva na teritoriji strane države, saradnju sa stranim policijskim službama, razmenu policijskih službenika za vezu, odnosno delatnost inostranih i međunarodnih policijskih službi na teritoriji Republike Srbije.

U okviru saradnje iz stava 3. ovog člana Ministarstvo može da, u skladu sa važećim propisima i potvrđenim međunarodnim ugovorima i posebnim međunarodnim ugovorima o policijskoj saradnji, razmenjuje podatke i obaveštenja, preduzima mere protiv terorizma, organizovanog kriminala, ilegalnih migracija i drugih oblika međunarodnog kriminala i narušavanja bezbednosti granice, da uspostavlja zajednička radna tela, upućuje na obuku i obrazovanje pripadnike Ministarstva u inostranstvo, sprovodi obuku u zemlji za potrebe policije strane države ili međunarodne organizacije, u saradnji sa policijama drugih država, odnosno međunarodnim organizacijama.

Član 20.

Ministarstvo može uputiti svog predstavnika van teritorije Republike Srbije radi angažovanja u diplomatsko-konzularnom predstavništvu Republike Srbije i međunarodnoj organizaciji u cilju ostvarivanja saradnje u oblasti bezbednosti.

Kriterijume i način odabira predstavnika za upućivanje, njihov broj, kao i druga pitanja od značaja za obavljanje unutrašnjih poslova van teritorije Republike Srbije, propisuje Vlada.

Učešće u multinacionalnim operacijama u inostranstvu

Član 21.

Na zahtev međunarodnih organizacija čija je članica Republika Srbija ili na osnovu potvrđenog međunarodnog ugovora, zaposleni u Ministarstvu mogu, na osnovu odluke nadležnog organa – donete u skladu sa zakonom, da učestvuju u izvršavanju policijskih poslova i drugih zadataka u inostranstvu.

IV. ORGANIZACIJA I NADLEŽNOST POLICIJE

Organizacija policije

Direkcija policije

Član 22.

Za obavljanje policijskih i drugih unutrašnjih poslova obrazuje se Direkcija policije.

U sastavu Direkcije policije su organizacione jedinice u sedištu – uprave, centri, jedinice, specijalna i posebne jedinice policije, i van sedišta – Policijska uprava za grad Beograd, područne policijske uprave (u daljem tekstu: policijske uprave) i policijske stanice. Specijalna jedinica policije je Specijalna antiteroristička jedinica.

Posebne jedinice policije u sedištu Direkcije policije su Žandarmerija, Helikopterska jedinica i Jedinica za obezbeđenje određenih ličnosti i objekata, a u Policijskoj upravi za grad Beograd Policijska brigada.

Radi obavljanja policijskih i drugih poslova u skladu sa karakterističnim svojstvima određenih područja, mogu se utvrditi i unutrašnje organizacione jedinice za koordinaciju rada policijskih uprava i policijskih stanica na područjima za koje su obrazovane.

Izuzetno, od akta iz člana 9. stav 2. ovog zakona, organizaciju i delokrug specijalne i posebnih jedinica policije, sistematizaciju, vrste, odnosno status i opis poslova radnih mesta njenih pripadnika, posebnu opremu, sredstva i naoružanje koji se koriste u obavljanju poslova iz delokruga tih jedinica propisuje Vlada.

Član 23.

Organizacione jedinice u sedištu Direkcije policije, Policijska uprava za Grad Beograd i policijske uprave obrazuju se tako da su radno i funkcionalno povezane sa odgovarajućim organizacionim jedinicama i poslovima na način da srodne policijske poslove iz svog delokruga obavljaju na centralnom, regionalnom i lokalnom nivou.

Direkcijom policije rukovodi direktor policije.

Rukovođenje i odgovornost u Direkciji policije zasniva se na načelu jednostarešinstva i subordinacije.

Specijalna i posebne jedinice policije angažuju se odlukom rukovodioca odgovarajuće organizacione jedinice.

Za angažovanje Žandarmerije, rukovodilac organizacione jedinice pribavlja prethodno odobrenje direktora policije.

Izuzetno od st. 4 i 5. ovog člana, Specijalna antiteroristička jedinica, Helikopterska jedinica i Žandarmerija prilikom angažovanja koje obuhvata upotrebu jednog ili više odreda u maksimalnom kapacitetu, angažuju se odlukom rukovodioca odgovarajuće organizacione jedinice uz prethodno pribavljeno odobrenje direktora policije i prethodno pribavljenu saglasnost ministra.

Predlog za angažovanje sadrži bezbednosnu procenu i plan aktivnosti.

U slučaju hitnosti, plan aktivnosti može biti dostavljen i naknadno, a najkasnije 24 sata nakon angažovanja.

Nadležnost Policije
Poslovi Direkcije policije

Član 24.

Direkcija policije:

- 1) izrađuje stratešku procenu javne bezbednosti;
- 2) donosi strateški plan Policije;
- 3) učestvuje u izradi kadrovskog plana, kao i u utvrđivanju programa stručnih obuka i usavršavanja u saradnji sa organizacionom jedinicom nadležnom za upravljanje ljudskim resursima;
- 4) usklađuje i usmerava rad policijskih uprava i organizacionih jedinica u sedištu;
- 5) vrši kontrolno instruktivnu delatnost rada policijskih uprava i organizacionih jedinica u sedištu;
- 6) neposredno učestvuje u obavljanju određenih složenijih poslova iz delokruga policijskih uprava;
- 7) obezbeđuje sprovođenje međunarodnih ugovora o policijskoj saradnji i drugih međunarodnih akata za koje je nadležna;
- 8) obavlja poslove međunarodne operativne policijske saradnje;
- 9) stvara potrebne uslove za održavanje i podizanje osposobljenosti i spremnosti Policije za delovanje u stanju povećanog rizika, vanrednim situacijama, vanrednom i ratnom stanju;
- 10) radi na rešavanju statusnih pitanja građana i izdavanju javnih isprava iz svog delokruga;
- 11) u policijskim poslovima doprinosi bezbednosno-policijskoj i nastavno-naučnoj aktivnosti.

Poslovi policijske uprave

Član 25.

Poslovi policijske uprave jesu da:

- 1) na području opštine, odnosno grada, u kojoj je njeno sedište neposredno obavlja policijske i druge unutrašnje poslove i ostvaruje lokalnu saradnju;
- 2) izrađuje operativnu procenu javne bezbednosti u skladu sa aktom iz člana 24. stav 1. tačka 1. ovog zakona;
- 3) donosi operativni plan policijske uprave u skladu sa aktom iz člana 24. stav 1. tačka 2. ovog zakona;
- 4) usklađuje, koordinira i usmerava rad policijskih stanica/ispostava i obezbeđuje ostvarivanje lokalne saradnje i odgovornosti;
- 5) vrši kontrolno instruktivnu delatnost rada svojih organizacionih jedinica;
- 6) učestvuje po potrebi u obavljanju poslova iz delokruga policijskih stanica;
- 7) preduzima mere obezbeđenja određenih lica i objekata;

8) obavlja druge poslove utvrđene posebnim zakonima, drugim propisima i opštim aktima.

Poslovi policijske stanice

Član 26.

Policijska stanica neposredno obavlja policijske i druge unutrašnje poslove i ostvaruje saradnju na području opštine za koje je obrazovana u sastavu policijske uprave.

Policija u zajednici

Član 27.

Policija razvija saradnju i partnerstvo sa građanima i drugim subjektima zajednice u cilju obavljanja policijskih poslova i rešavanja lokalnih bezbednosnih prioriteta i ističe zajedničke interese i potrebu stvaranja povoljnog bezbednosnog ambijenta u zajednici, odnosno izgradnje bezbednog demokratskog društva.

Policija doprinosi osnivanju i pruža podršku u radu savetodavnih tela u okviru jedinica lokalne samouprave za razvoj prevencije kriminala i ostvarivanje drugih bezbednosnih potreba zajednica.

Policija razvija profesionalne kapacitete, kompetencije i etiku policijskih službenika za društveno odgovorno delovanje policijske službe, uz puno poštovanje ljudskih i manjinskih prava i sloboda i zaštitu svih ranjivih grupa.

Postupanje Policije u slučaju nasilja u porodici

Član 28.

Ako je prijavljeno nasilje u porodici, policijski službenici dužni su da, u saradnji sa drugim nadležnim organima, odmah preduzmu potrebne mere i radnje u skladu sa zakonom, čijim vršenjem se obezbeđuje sprečavanje daljeg vršenja nasilja – koje za posledicu može da ima nanošenje telesnih povreda ili lišenje života.

Postupanje Policije u stanju povećanog rizika

Član 29.

Ako indicije ili događaji ukazuju da bi moglo da dođe do povećanja rizika po stanje javne bezbednosti, kao i ugrožavanja bezbednosti ljudi ili imovine u većem obimu, koji zahtevaju delimičnu ili punu pripravnost policijskih službenika i angažovanje svih tehničkih sredstava i opreme na delu teritorije Republike Srbije, ministar, na predlog direktora policije, nalaže izvršavanje zadataka adekvatnih nastalim okolnostima.

Na zahtev Vlade ili nadležnog odbora za unutrašnje poslove Narodne skupštine, ministar podnosi izveštaj o stanju javne bezbednosti i izvršavanju zadataka Policije u nastalim okolnostima.

V. POLICIJSKI POSLOVI

Vrste policijskih poslova

Član 30.

Policijski poslovi su deo unutrašnjih poslova koje obavlja Policija, primenom policijskih mera i radnji i policijskih ovlašćenja.

Policijski poslovi, u smislu ovog zakona, jesu:

- 1) prevencija kriminala i unapređenje bezbednosti u zajednici;

2) bezbednosna zaštita života, prava i sloboda građana, zaštita imovine, kao i podrška vladavini prava;

3) otkrivanje i rasvetljavanje krivičnih dela, prekršaja i prestupa;

4) otkrivanje i hapšenje učinilaca krivičnih dela i prekršaja i drugih lica za kojima se traga i privođenje nadležnim organima, obezbeđivanje dokaza, njihova analiza, kriminalističko forenzičko veštačenje upotrebom savremenih forenzičkih metoda i evidencija;

5) otkrivanje imovine proistekle iz krivičnog dela;

6) održavanje javnog reda, sprečavanje nasilja na sportskim priredbama, pružanje pomoći u izvršenjima u skladu sa posebnim zakonima;

7) izvršavanje poslova utvrđenih propisima o oružju, privatnom obezbeđenju i detektivskoj delatnosti;

8) obezbeđivanje određenih javnih skupova, ličnosti, organa, objekata i prostora;

9) regulisanje, kontrola, pružanje pomoći i nadzor u saobraćaju na putevima i drugi poslovi iz propisa o bezbednosti saobraćaja;

10) kontrola državne granice, poslovi u vezi sa kretanjem i boravkom stranaca, poslovi azila, prekograničnog kriminala, iregularnih migracija i readmisije;

11) bezbednosna zaštita Ministarstva;

12) izvršavanje drugih policijskih poslova i zadataka utvrđenih zakonom i podzakonskim aktom donetim na osnovu ovlašćenja iz zakona.

Prilikom obavljanja policijskih poslova iz stava 1. tač. 3), 4) i 5) ovog člana, policijski službenici postupaju i po Zakoniku o krivičnom postupku, Zakonu o prekršajima i drugim zakonima.

Način obavljanja policijskih poslova bliže se uređuje podzakonskim aktom.

Cilj obavljanja policijskih poslova

Član 31.

Policija obavlja policijske poslove sa ciljem i na način da svakome obezbedi jednaku zaštitu bezbednosti, prava i sloboda, primeni zakon i podrži vladavinu prava.

Načela obavljanja policijskih poslova

Član 32.

Obavljanje policijskih poslova zasniva se na načelima profesionalizma, depolitizacije, saradnje, ekonomičnosti i efikasnosti, zakonitosti u radu i srazmernosti u primeni policijskih ovlašćenja, kao i drugih načela kojima je uređeno delovanje organa državne uprave, delovanje državnih službenika i postupanje u upravnim stvarima.

U obavljanju policijskih poslova dozvoljeno je primenjivati samo mere i sredstva prinude koja su utvrđena zakonom i kojima se rezultat postiže bez ili sa što manje štetnih posledica po lice prema kome se mere preduzimaju.

Standardi policijskog postupanja

Član 33.

Pri obavljanju policijskih poslova, Policija se pridržava utvrđenih i dostignutih standarda policijskog postupanja, uzimajući u obzir međunarodno opšte prihvaćene standarde postupanja koji se odnose na:

- 1) dužnost služenja građanima i zajednici;
- 2) odgovaranje na potrebe i očekivanja građana;
- 3) poštovanje zakonitosti i suzbijanje nezakonitosti;
- 4) ostvarivanje ljudskih i manjinskih prava i sloboda;
- 5) nediskriminaciju pri izvršavanju policijskih zadataka;
- 6) ograničenost i uzdržanost u upotrebi sredstava prinude;
- 7) zabranu mučenja i primene nečovečnih i ponižavajućih postupaka;
- 8) pružanje pomoći nastradalim licima;
- 9) pridržavanje profesionalnog ponašanja i integriteta;
- 10) obavezu zaštite tajnih podataka;
- 11) obavezu odbijanja nezakonitih naređenja i otpor korupciji.

Policijsko obaveštajni model

Član 34.

Policija u obavljanju policijskih poslova primenjuje policijsko obaveštajni model (u daljem tekstu: POM)

POM predstavlja savremeni način upravljanja policijskim poslovima zasnovan na kriminalističko obaveštajnim informacijama.

Kriminalističko obaveštajna informacija jeste skup prikupljenih, procenjenih, obrađenih i analiziranih podataka koja predstavlja osnov za donošenje odluka o obavljanju policijskih poslova.

Zaštita prava i pružanje pravne pomoći građanima

Član 35.

U obavljanju policijskih poslova Policija je dužna da građanima pruži informacije i savete od značaja za njihovu ličnu i imovinsku bezbednost, ako to nije u suprotnosti sa zakonom i ako se time ne ugrožava obavljanje policijskih poslova.

Građanin kojem je ugroženo neko od ličnih ili imovinskih prava može da se obrati Policiji radi zaštite tog prava, ako u konkretnom slučaju nije obezbeđena druga pravna zaštita i ako je ugrožavanje tog prava u vezi sa njegovom ličnom i imovinskom bezbednošću.

Ako je postupanje u cilju zaštite prava iz stava 2. ovog člana u nadležnosti drugog organa, Policija je dužna da bez odlaganja zahtev prosledi nadležnom organu i o tome obavesti podnosioca zahteva.

Dužnosti i prava policijskih službenika u obavljanju policijskih poslova

Službeno oružje i sredstva prinude

Član 36.

Policijski službenik u statusu ovlašćenog službenog lica ima dužnost i pravo da nosi službeno oružje i municiju.

Službeno oružje i municiju, kao i druga sredstva prinude, policijski službenik u statusu ovlašćenog službenog lica upotrebljava pod uslovima utvrđenim ovim zakonom.

Policijski službenik u statusu lica na posebnim dužnostima nema pravo da nosi službeno oružje i municiju niti da primenjuje sredstva prinude.

Vrste naoružanja i municije, kao i sredstava prinude, odnosno opreme koju upotrebljavaju policijski službenici u statusu ovlašćenog službenog lica propisuje Vlada.

Službena značka i legitimacija policijskih službenika

Član 37.

Policijskim službenicima Ministarstvo izdaje službenu značku i službenu legitimaciju.

Izgled, formu i sadržinu službene značke i službene legitimacije propisuje Vlada.

Policijskom službeniku u statusu ovlašćenog službenog lica izdaje se službena značka sa službenom legitimacijom koja služi za identifikaciju i dokazivanje svojstva policijskog službenika prilikom obavljanja policijskih poslova ili primene policijskih ovlašćenja.

Policijskom službeniku na posebnim dužnostima izdaje se službena legitimacija koja služi za identifikaciju i dokazivanje svojstva policijskog službenika prilikom obavljanja poslova koji su u neposrednoj vezi sa policijskim poslovima.

Službena legitimacija može da se koristi i za: pristup i korišćenje informacionog sistema Ministarstva, digitalno potpisivanje dokumenata, šifrovanje službenih dokumenata, fizički pristup objektima i oblastima kada je potreban veći nivo zaštite i kada je potrebna identifikacija, kao i u ostale svrhe propisane zakonom.

Član 38.

Policijski službenik dužan je da neposrednom rukovodiocu preda službeno oružje, municiju, službenu legitimaciju i službenu značku kada je odlukom nadležne zdravstvene ustanove proglašen nesposobnim za vršenje poslova policijskog službenika zbog bolesti iz grupe duševnih bolesti i poremećaja, danom početka privremene sprečenosti za rad.

Ako policijski službenik ne postupi u skladu sa stavom 1. ovog člana neposredni rukovodilac dužan je da opremu iz stava 1. ovog člana privremeno oduzme – danom saznanja za privremenu sprečenost.

Po prestanku privremene sprečenosti za rad policijskom službeniku vraća se službeno oružje, municija, službena legitimacija i službena značka – na dan početka rada.

Način oduzimanja i vraćanja zadržanog oružja i municije, službene značke i legitimacije po nastupanju i prestanku razloga za privremenu sprečenost za rad zbog bolesti iz grupe duševnih bolesti i poremećaja, propisuje ministar.

Uniforma i oznake policijskih službenika

Član 39.

Policijski službenik u statusu ovlašćenog službenog lica zadužuje uniformu, oznake i drugu propisanu opremu.

Policijski službenik iz stava 1. ovog člana, dužan je da uniformu sa oznakama i pripadajućom opremom nosi na propisan način.

Uniformu, po pravilu, ne zadužuje policijski službenik u statusu ovlašćenog službenog lica koji policijske poslove obavlja u građanskom odelu.

Policijski službenik iz stava 3. ovog člana, ima pravo na građansko odelo.

Uniformu policijskog službenika, na propisan način, mogu na državnim priredbama i svečanostima, stručnim i skupovima veterana i na sahranama aktivnih i penzionisanih službenika policije da nose i penzionisani policijski službenici.

Odredbe st. 1. i 2. ovog člana, shodno se primenjuju i na pripadnike vatrogasno spasilačkih jedinica.

Delove, izgled i nošenje uniforme, oznake na uniformi i drugu opremu za policijske službenike propisuje Vlada.

Dužnost policijskih službenika

Član 40.

Policijski službenik dužan je da čuva podatke do kojih je došao tokom obavljanja policijskih poslova ili povodom obavljanja policijskih poslova, u skladu sa zakonom.

Obaveza čuvanja podataka traje i nakon prestanka službe u Ministarstvu.

Ministar ili lice koje on ovlasti može policijskog službenika osloboditi obaveze čuvanja podataka u cilju vođenja sudskog ili upravnog postupka, ako se radi o podacima bez kojih u tom postupku nije moguće utvrditi činjenično stanje i doneti zakonitu odluku.

Član 41.

Policijski službenik dužan je da neposrednom rukovodiocu, u pisanom obliku dostavlja saznanja do kojih je došao obavljanjem policijskih poslova, primenom policijskih mera i radnji, policijskih ovlašćenja ili na drugi način.

Policijski službenik dužan je da izvrši sva naređenja nadređenog policijskog službenika izdata radi obavljanja policijskih poslova, osim onih kojima se naređuje izvršenje radnje koja predstavlja krivično delo.

Ako naređenje smatra nezakonitim iz drugih razloga, policijski službenik ima pravo da o tome izvesti neposredno višeg rukovodioca.

Dužnosti policijskih službenika van radnog vremena

Član 42.

Policijski službenici u statusu ovlašćenih službenih lica dužni su da obavljaju policijske poslove i primenjuju policijska ovlašćenja i van radnog vremena, osim u slučaju iz člana 38. stav 1. ovog zakona.

Policijski službenici koji preduzmu radnje iz stava 1. ovog člana ostvaruje sva prava iz radnog odnosa.

Član 43.

Policijski službenik dužan je, u svrhu provere njegove psihofizičke zdravstvene sposobnosti, pristupiti sistematskom kontrolnom zdravstvenom pregledu, a na obrazloženi predlog lekara primarne zdravstvene zaštite ili neposrednog rukovodioca i vanrednom kontrolnom zdravstvenom pregledu.

Troškove pregleda iz stava 1. ovog člana, snosi Ministarstvo.

Dužnosti policijskih službenika prilikom ostvarivanja međunarodne policijske saradnje

Član 44.

Ukoliko međunarodnim ugovorom nije drugačije određeno, policijski službenici za vreme izvršavanja zadataka u inostranstvu mogu primenjivati

ovlašćenja i sredstva predviđena međunarodnim ugovorom na osnovu kojeg se saradnja odvija.

Policijski službenici inostranih i međunarodnih policijskih službi u vršenju aktivnosti na teritoriji Republike Srbije mogu primenjivati samo ona ovlašćenja predviđena međunarodnim ugovorom na osnovu kojeg se saradnja odvija.

Sprovođenje aktivnosti policijskih službenika inostranih i međunarodnih policijskih službi u nadležnosti je Ministarstva.

Kodeks policijske etike

Član 45.

Policijski službenik dužan je da obavlja policijske poslove u skladu sa zakonom, drugim propisima i pravilima struke i uz poštovanje odredbi Kodeksa policijske etike.

Kodeks policijske etike predstavlja skup pravila o etičkom postupanju policijskih službenika.

Kodeks policijske etike propisuje Vlada.

Ponašanje i međuljudski odnosi

Član 46.

Policijski službenik i drugi zaposleni dužni su na radu i van rada da se ponašaju tako da ne štete ugledu Ministarstva i drugih zaposlenih u Ministarstvu.

Bliži način ponašanja, kao i lični izgled policijskih službenika i drugih zaposlenih u Ministarstvu propisuje ministar.

VI. POLICIJSKE MERE I RADNJE

Policijske mere i radnje

Član 47.

Prilikom obavljanja policijskih poslova policijski službenici u statusu ovlašćenih službenih lica primenjuju policijske mere i radnje u skladu sa ovim i drugim zakonima.

Policijske mere i radnje u smislu ovog zakona jesu:

- 1) zaštita oštećenih krivičnim delom i drugih lica;
- 2) zaštita podataka o identitetu;
- 3) policijsko opažanje, opserviranje;
- 4) posebne mere za obezbeđivanje javnog reda;
- 5) snimanje na javnim mestima;
- 6) policijska pomoć u izvršenjima i postupcima vansudskog namirenja;
- 7) poligrafsko ispitivanje;
- 8) prijem prijava o učinjenom krivičnom delu i prekršaju;
- 9) traganje za licima i predmetima;
- 10) mere ciljane potrage;
- 11) mere za otklanjanje neposredne opasnosti;
- 12) kriminalističko forenzička registracija, uzimanje drugih uzoraka i krimiinalističko forenzička veštačenja i analize;
- 13) javno raspisivanje nagrade.

Zaštita oštećenih krivičnim delom i drugih lica

Član 48.

Policija će, ako i dok za to postoje opravdani razlozi, preduzimanjem odgovarajućih mera zaštititi oštećenog i drugo lice koje je dalo ili može dati podatke važne za krivični postupak ili lice koje je sa navedenim licima u vezi, ako im preti opasnost od učinioca krivičnog dela ili drugih lica.

Mere iz stava 1. ovog člana, preduzimaju se na način da se u potpunosti štiti poverljivost identiteta oštećenog i drugih lica.

Način zaštite lica iz stava 1. ovog člana propisuje ministar.

Zaštita podataka o identitetu

Član 49.

Policija štiti podatke čije bi otkrivanje izložilo opasnosti fizički integritet lica.

Pri podnošenju pisanog izveštaja o sadržaju obaveštenja za čije je prikupljanje Policija ovlašćena u skladu sa zakonom, policijski službenik može uskratiti podatak o identitetu lica od kojeg je dobilo obaveštenje ako procenjuje da bi otkrivanjem identiteta izložilo lice ozbiljnoj opasnosti po život, zdravlje, fizički integritet ili bi time ugrozilo slobodu i imovinu lica, kao i ako se radi o licu koje daje obaveštenja i podatke u postupku u kojima se primenjuju policijska ovlašćenja.

Podaci o identitetu lica koje je dalo obaveštenje smatraju se poverljivim i njima se rukuje u skladu sa zakonom.

Zaštita podataka o identitetu ne odnosi se na izveštaje koje Policija dostavlja javnom tužiocu ili sudu u skladu sa zakonom kojim se uređuje krivični ili prekršajni postupak.

Policijsko opažanje, opserviranje

Član 50.

Radi provere dobijenih obaveštenja i formiranja predloga nadležnim organima za koje su ovlašćeni zakonom, policijski službenici mogu, pre postojanja osnova sumnje da je izvršeno krivično delo ili prekršaj, putem policijskog neposrednog opažanja, opserviranja, da prikupljaju obaveštenja i podatke od koristi za utvrđivanje da li su se stekli osnovi sumnje da je izvršeno krivično delo ili prekršaj.

Opserviranje se vrši na javnim i drugim za pristup dostupnim mestima, bez zadiranja u pravo na privatnost bilo kog lica.

Dobijena obaveštenja koja se ne mogu koristiti u postupku i nemaju operativni značaj, uništavaju u roku od godinu dana.

Posebne mere za obezbeđivanje javnog reda i mira

Član 51.

Ministar može naredbom da naloži Policiji, radi obezbeđivanja javnog reda i mira ili zaštite zdravlja i života ljudi da:

- 1) privremeno ograniči ili zabrani kretanje na određenim objektima, određenim područjima ili na javnim mestima;
- 2) privremeno zabrani nastanjivanje na određenom području ili napuštanje određenog područja;
- 3) sprovede privremenu zaštitu građana kroz njihovo napuštanje određenog područja ili objekta.

Mere iz stava 1. ovog člana moraju biti oročene, a mogu da traju dok traju razlozi zbog kojih su određene.

Snimanje na javnim mestima

Član 52.

Policija vrši nadzor i snimanje javnog mesta, radi obavljanja policijskih poslova, korišćenjem opreme za video akustičke snimke i fotografisanje u skladu sa propisom o evidencijama i obradi podataka u oblasti unutrašnjih poslova.

Kad postoji opasnost da prilikom javnog okupljanja dođe do ugrožavanja života i zdravlja ljudi ili imovine, policijski službenik ovlašćen je da vrši snimanje ili fotografisanje javnog skupa.

Radi primene policijskih ovlašćenja, otkrivanja prekršaja i krivičnih dela, kao i kontrole i analize obavljanja policijskih poslova, Policija može vršiti snimanje policijskih službenika.

Radi postizanja ciljeva iz st. od 1. do 3. ovog člana, policijski službenik može koristiti prevozna i druga sredstva sa ili bez spoljnih obeležja Policije, sa uređajima za snimanje, kao i uređaje za snimanje i prepoznavanje registarskih tablica.

Nameru da sprovede aktivnosti Policija mora javno da saopšti, osim kada se vrši prikriveno snimanje u skladu sa Zakonikom o krivičnom postupku.

Podaci prikupljeni na način iz st. od 1. do 4. čuvaju se u propisanoj evidenciji.

Podaci koji se ne mogu koristiti u postupku, uništavaju se u roku od godinu dana.

Način snimanja na javnom mestu i način saopštavanja namere o tom snimanju propisuje ministar.

Policijska pomoć u izvršenjima i postupcima vansudskog namirenja

Član 53.

Ako se pri izvršenju akta državnog organa ili pravnog lica sa javnim ovlašćenjima, odnosno ovlašćenog pravnog ili fizičkog lica u postupku vansudskog namirenja (u daljem tekstu: namirenja) osnovano očekuje otpor, Policija će tim organima i licima na njihov pisani zahtev, pružiti pomoć radi omogućavanja bezbednog sprovođenja izvršenja.

Visina takse za pružanje policijske pomoći određiće se u skladu sa propisima koji se odnose na usluge koje pruža Ministarstvo.

Prilikom pružanja pomoći policijski službenici mogu primeniti policijska ovlašćenja propisana zakonom isključivo radi zaštite života, ljudskih i manjinskih prava i sloboda građana i imovine, zaštite javnog reda, kao i sprečavanja i otkrivanja krivičnih dela i prekršaja, odnosno prikupljanja podataka o tim delima i njihovim učinocima.

Član 54.

Pomoć u sprovođenju izvršenja Policija pruža na osnovu pisanog zahteva nadležnog organa ili pravnog lica sa javnim ovlašćenjima koji se podnosi mesno nadležnoj organizacionoj jedinici Policije, najmanje pet radnih dana pre dana određenog za izvršenje akta.

U zahtevu za pružanje pomoći moraju biti navedeni razlozi zbog kojih je potrebna pomoć Policije, a uz zahtev se prilaže kopija akta koji treba izvršiti, sa

potvrdom izvršnosti, dokaz o pokušaju izvršenja bez pružanja policijske pomoći i dokaz o angažovanju pratećih službi koje su neophodne za izvršenje.

U hitnim slučajevima, zahtev iz stava 1. ovog člana može se podneti i usmeno, uz dostavljanje pisanog zahteva u roku od 48 časova.

Načelnik policijske uprave, odnosno načelnik policijske stanice odlučuje o angažovanju Policije i o obimu i načinu pružanja pomoći u sprovođenju izvršenja i o tome blagovremeno obaveštava podnosioca zahteva.

Pre početka sprovođenja izvršenja akta, Policija je dužna da upozori izvršenika ili druga prisutna lica da će upotrebiti sredstva prinude protiv njih ako budu ometala ili sprečavala izvršenje.

Član 55.

Pre otpočinjanja pružanja policijske pomoći, policijski službenik ima pravo da izvrši bezbednosnu proveru, kao i proveru lica na koje se izvršenje odnosi kroz bazu podataka i evidencije koje vodi Ministarstvo.

Policijski službenik dužan je privremeno oduzeti oružje i druge predmete pogodne za ugrožavanje bezbednosti pre izvršenja, ako utvrdi da lice na koje se izvršenje odnosi ili drugo lice koje je član domaćinstva poseduje oružje u legalnom posedu.

Policijski službenik dužan je da vrati predmete iz stava 2. ovog člana najkasnije 48 časova po izvršenju akta osim ako lice ne ispunjava uslove po propisima o oružju i municiji.

Način pružanja pomoći u izvršenjima i postupcima namirenja propisuje ministar.

Pružanje policijske pomoći zdravstvenim radnicima

Član 56.

Na poziv lekara policijski službenici pružice pomoć zdravstvenim radnicima u savlađivanju fizičkog otpora lica sa mentalnim smetnjama, koje usled mentalnih smetnji, ozbiljno i direktno ugrožava sopstveni život, zdravlje ili bezbednost, odnosno život, zdravlje ili bezbednost drugog lica, a koje treba smestiti u psihijatrijsku ustanovu bez njegovog pristanka, ali dok lice pruža fizički otpor i dok se ne obezbedi zbrinjavanje i otklanjanje neposredne opasnosti od tog lica.

Na poziv rukovodioca psihijatrijske ustanove ili zdravstvenog radnika koga je rukovodilac za to ovlastio, policijski službenici će bez odlaganja pružiti odgovarajuću pomoć da se otkloni neposredna opasnost od lica sa mentalnim smetnjama koje usled mentalnih smetnji ozbiljno i direktno ugrožava sopstveni život, zdravlje ili bezbednost, odnosno život, zdravlje ili bezbednost drugog lica ili otuđiti, uništiti ili teže oštetiti imovinu ustanove.

Izuzetno od st. 1. i 2. ovog člana, lice kod koga su se stekli osnovi sumnje da će, usled mentalnih smetnji ozbiljno i direktno ugroziti sopstveni život, zdravlje ili bezbednost, odnosno život, zdravlje ili bezbednost drugog lica, policijski službenici mogu u neodložnim slučajevima dovesti u psihijatrijsku ustanovu nadležnu prema prebivalištu i boravištu lica, odnosno prema mestu na kome je lice trenutno zatečeno bez prethodnog lekarskog pregleda.

Ako je, saglasno st. 1. i 2. ovog člana, pružena policijska pomoć zdravstvena ustanova dužna je da dostavi zahtev.

Poligrafsko ispitivanje

Član 57.

Policijski službenik može uz dobrovoljan pristanak lica od kojeg traži obaveštenja da primeni nad njim poligrafsko ispitivanje pošto ga upozna sa radom uređaja i lice za to da pisanu saglasnost.

Maloletnik se može podvrgnuti poligrafskom ispitivanju uz njegov pristanak i uz saglasnost i prisustvo roditelja, staroca ili osobe od poverenja.

Policijski službenik će prekinuti primenu poligrafskog ispitivanja ako lice od kojeg se traže obaveštenja posle davanja pisane saglasnosti izjavi da tu saglasnost povlači.

Poligrafskom ispitivanju ne može da se podvrgne:

- 1) lice koje je pod uticajem alkohola, opojnih droga ili drugih psihoaktivnih supstanci;
- 2) lice koje ima ozbiljna srčana oboljenja ili respiratorne smetnje;
- 3) lice u izrazito stresnom stanju;
- 4) lice koje je pod dejstvom lekova za smirenje;
- 5) lice koje pokazuje vidljive znake duševne bolesti, privremene duševne poremećenosti ili je u drugom bolesnom stanju koje onemogućava ispitivanje;
- 6) lice koje oseća intenzivan fizički bol;
- 7) trudnica i porodilja;
- 8) lice koje nije navršilo 14 godina.

Način na koji se sprovodi poligrafsko ispitivanje i metodologiju primene tog ispitivanja propisuje ministar.

Prijem prijava o učinjenom krivičnom delu i prekršaju

Član 58.

Policijski službenik dužan je da primi prijavu o učinjenom krivičnom delu i prekršaju.

Primljenu krivičnu prijavu policijski službenik odmah dostavlja nadležnom javnom tužiocu u skladu sa Zakonikom o krivičnom postupku, a prijavu koja sadrži elemente prekršaja organizacionoj jedinici Policije nadležnoj za poslove prekršaja.

Traganje za licima i predmetima

Član 59.

Policijska, odmah po saznanju, sprovodi mere traganja za licima i predmetima.

Traganje se raspisuje poternicom, policijskom potragom i objavom.

Poternica se raspisuje u skladu sa Zakonikom o krivičnom postupku.

Policijska potraga se raspisuje:

- 1) za licem za koje postoji osnovi sumnje da je učinilo krivično delo za koje se goni po službenoj dužnosti;
- 2) za licem za kojim je prekršajni sud izdao opštu naredbu za dovođenje;
- 3) za predmetima krivičnog dela ili prekršaja i za predmetima za kojima je policija dužna da traga u skladu sa posebnim propisima;

4) za licem koje može dati potrebna obaveštenja o krivičnom delu ili prekršaju, učiniocu ili predmetima krivičnog dela ili prekršaja.

Objava se raspisuje:

- 1) za nestalim licem;
- 2) radi utvrđivanja identiteta lica koje nije u stanju da pruži lične podatke ili radi utvrđivanja identiteta pronađenog nepoznatog leša;
- 3) za predmetima koji su pronađeni ili nestali;
- 4) u drugim slučajevima, u skladu sa posebnim zakonom.

Ako je prijavljen nestanak lica, a postoje osnovi sumnje da je to lice žrtva krivičnog dela, policijski službenici dužni su da u saradnji sa drugim nadležnim organima, udruženjima građana i građanima, bez odlaganja preduzmu mere i radnje predviđene ovim i drugim zakonima, u cilju njegovog pronalaska.

Mere ciljane potrage

Član 60.

Radi hapšenja i sprovođenja nadležnom organu lica za koje se osnovano sumnja da je učinilo krivično delo za koje je po zakonu propisana kazna zatvora od četiri ili više godina i za kojim je raspisana međunarodna poternica, a u slučaju kad policijski službenici drugim merama i radnjama to lice ne mogu uhapsiti, odnosno kada bi to bilo povezano sa nesrazmernim teškoćama, mogu se prema tom licu preduzeti mere ciljane potrage primenom posebnih dokaznih radnji u skladu sa Zakonikom o krivičnom postupku.

Mere ciljane potrage, na predlog direktora policije, odobrava odlukom predsednik Vrhovnog kasacionog suda, odnosno sudija tog suda koji je određen da po ovim predlozima odlučuje u slučaju odsustva predsednika tog suda (u daljem tekstu: ovlašćeni sudija), u roku od 72 časa od podnošenja predloga.

Predlog i odluka iz stava 2. ovog člana sačinjavaju se u pisanom obliku.

Predlog sadrži podatke i činjenice koje su od značaja za odlučivanje o primeni mera ciljane potrage.

Odobrene mere mogu se primenjivati najduže šest meseci, a na osnovu novog predloga mogu se produžiti još jedanput najduže šest meseci.

U slučaju neprihvatanja predloga, predsednik Vrhovnog kasacionog suda, odnosno ovlašćeni sudija u obrazloženju odluke navodi razloge odbijanja.

Kad razlozi hitnosti to zahtevaju, mere ciljane potrage može svojim rešenjem naložiti direktor policije, uz prethodno pribavljenu usmenu saglasnost za početak primene odgovarajućih mera predsednika Vrhovnog kasacionog suda, odnosno ovlašćenog sudije.

U ovom slučaju pisani predlog iz stava 3. ovog člana, dostavlja se u roku od 24 časa od dobijanja usmene saglasnosti.

Odluka o nastavku primene odgovarajućih mera, odnosno o njihovoj obustavi donosi se u roku od 72 časa od podnošenja predloga.

Odluka o obustavi odgovarajućih mera mora biti pisano obrazložena.

Podaci prikupljeni merama ciljane potrage ne mogu se koristiti kao dokaz u krivičnom postupku.

Podaci se po okončanju ciljane potrage dostavljaju predsedniku Vrhovnog kasacionog suda, odnosno ovlašćenom sudiji, koji je dužan da ih uništi i o tome sačini zapisnik.

Policijske mere za otklanjanje neposredne opasnosti

Član 61.

Policijski službenici preduzimaju hitne mere koje su neophodne za otklanjanje neposredne opasnosti za ljude i imovinu, kad te mere ne mogu pravovremeno da preduzmu drugi nadležni organi, o čemu odmah obaveštava te organe.

Policijski službenici pružaju pomoć organima državne uprave, organima teritorijalne autonomije i lokalne samouprave, pravnim i fizičkim licima u slučaju opšte opasnosti izazvane prirodnim nepogodama, epidemijama ili drugim oblicima ugrožavanja.

U poslovima iz st. 1. i 2. ovog člana policijski službenici učestvuju i u vršenju spasilačke funkcije i pružanju prve pomoći ljudima i, s tim u vezi, koristi propisanu opremu i sprovode obuku policijskih službenika koji te poslove obavljaju.

Radi postizanja ciljeva iz st. od 1. do 3. ovog člana, direktor policije može naložiti preduzimanje mera iz st. od 1. do 4. ovog člana i drugim zaposlenima u Ministarstvu.

Kriminalističko forenzička registracija, uzimanje drugih uzoraka i kriminalističko forenzička veštačenja i analize

Član 62.

Policijski službenici nadležne organizacione jedinice Direkcije policije u obavljanju policijskih poslova ovlašćeni su da vrše kriminalističko forenzičku registraciju, uzimanje drugih uzoraka, kriminalističko forenzička veštačenja i analize i druge dokazne radnje u skladu sa Zakonikom o krivičnom postupku i drugim zakonima i propisima.

Bliži način postupanja policijskih službenika u primeni mera i radnji iz stava 1. ovog člana, propisuje ministar.

Javno raspisivanje nagrade

Član 63.

Policija javno raspisuje nagradu za dato obaveštenje u cilju:

- 1) otkrivanja i hapšenja lica koje je učinilo krivično delo sa težom posledicom;
- 2) pronalazjenja nestalog lica;
- 3) razrešavanja drugih slučajeva kada su takva obaveštenja neophodna.

Raspisivanje nagrade može se objaviti u sredstvima javnog informisanja ili na drugi pogodan način.

Pravo na nagradu nema lice koje je dalo obaveštenje kojim policija već raspolaže ili ako se tim obaveštenjem nije postigao cilj raspisivanja nagrade.

Pravo na nagradu nemaju policijski službenici, ni članovi njihovih porodica.

Način javnog raspisivanja nagrade propisuje ministar.

VII. POLICIJSKA OVLAŠĆENJA

Zajedničke odredbe o policijskim ovlašćenjima

Vrste policijskih ovlašćenja

Član 64.

U obavljanju policijskih poslova policijski službenici u statusu ovlašćenih službenih lica primenjuju policijska ovlašćenja utvrđena ovim i drugim zakonom.

Policijska ovlašćenja jesu:

- 1) upozorenje i naređenje;
- 2) provera i utvrđivanje identiteta lica i identifikacija predmeta;
- 3) pozivanje;
- 4) dovođenje;
- 5) zadržavanje lica i privremeno ograničenje slobode kretanja;
- 6) prikupljanje obaveštenja;
- 7) privremeno oduzimanje predmeta;
- 8) pregled prostora, objekata, dokumentacije i kontradiverzioni pregled;
- 9) zaustavljanje i pregledanje lica, predmeta i saobraćajnih sredstava;
- 10) obezbeđenje i pregled mesta događaja;
- 11) upotreba tuđeg saobraćajnog sredstva i sredstva veze;
- 12) utvrđivanje prisustva alkohola i/ili psihoaktivnih supstanci;
- 13) vršenje bezbednosnih provera;
- 14) prijem nađenih stvari;
- 15) upotreba sredstava prinude;
- 16) druga ovlašćenja predviđena zakonom.

Način primene policijskih ovlašćenja iz stava 2. ovog člana propisuje ministar.

Uslovi za primenu policijskih ovlašćenja

Član 65.

Pre primene policijskog ovlašćenja policijski službenik dužan je da se uveri da su ispunjeni svi zakonski uslovi za primenu ovlašćenja i odgovoran je za tu procenu.

Policijski službenik primenjuje policijska ovlašćenja po sopstvenoj inicijativi, po naređenju nadređenog službenika, po nalogu javnog tužioca ili drugog nadležnog organa izdatom u skladu sa drugim posebnim zakonom.

Kad je nadređeni službenik prisutan, policijska ovlašćenja primenjuju se po njegovom naređenju, izuzev ako nema vremena da se čeka na to naređenje i mora se bez odlaganja postupiti po sopstvenoj inicijativi.

Prilikom primene policijskih ovlašćenja policijski službenik postupa u skladu sa zakonom i drugim propisom i poštuje standarde postavljene Evropskom konvencijom za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda, Osnovnim principima UN o upotrebi sile i vatrenog oružja od strane službenih lica koja sprovode zakon, Evropskim kodeksom policijske etike i drugim međunarodnim aktima koji se odnose na Policiju.

Na način utvrđen zakonom, ako je to u datoj situaciji moguće i ne bi ugrozilo izvršenje policijskog zadatka, lice prema kome se primenjuje policijsko ovlašćenje ima pravo da bude upoznato sa razlozima za to, da ukaže na okolnosti koje smatra bitnim s tim u vezi, da bude upoznato sa identitetom policijskog službenika, koji se predstavlja i legitimiše, i da traži prisustvo lica koje uživa njegovo poverenje.

Predstavljanje pre primene ovlašćenja

Član 66.

Policijski službenik se, pre početka primene policijskog ovlašćenja, predstavlja pokazivanjem službene značke i službene legitimacije, a policijski službenik u uniformi samo na zahtev lica prema kome primenjuje ovlašćenje.

Izuzetno, policijski službenik neće se predstaviti na način iz stava 1. ovog člana ako okolnosti primene policijskog ovlašćenja u konkretnom slučaju ukazuju da bi to moglo ugroziti postizanje zakonitog cilja. U tom slučaju policijski službenik će, tokom primene policijskog ovlašćenja, na svoje svojstvo upozoriti rečju: „Policija“.

Po prestanku okolnosti iz stava 2. ovog člana policijski službenik će se predstaviti na način iz stava 1. ovog člana.

Nepriistrasnost, nediskriminacija, humanost, poštovanje ljudskih prava i omogućavanje medicinske pomoći

Član 67.

Policijski službenik u primeni policijskih ovlašćenja postupa nepriistrasno, pružajući svakome jednaku zakonsku zaštitu i postupajući bez diskriminacije lica po bilo kojem osnovu.

U primeni policijskih ovlašćenja policijski službenik postupa humano i poštuje dostojanstvo, ugled i čast svakog lica i druga ljudska i manjinska prava i slobode građana dajući prednost pravima ugroženog u odnosu na ista prava lica koje ta prava ugrožava i vodeći računa o pravima trećih lica.

Policijski službenik će prilikom primene policijskih ovlašćenja, na zahtev lica prema kome se ovlašćenje primenjuje, omogućiti pružanje medicinske pomoći od strane zdravstvene ustanove.

Troškove pružanja medicinske pomoći iz stava 3. ovog člana, snosi Ministarstvo.

Princip srazmernosti

Član 68.

Primena policijskog ovlašćenja mora biti srazmerna potrebi zbog koje se preduzima.

Primena policijskog ovlašćenja ne sme izazvati veće štetne posledice od onih koje bi nastupile da policijsko ovlašćenje nije primenjeno.

Između više policijskih ovlašćenja primeniće se ono kojim se zadatak može izvršiti sa najmanje štetnih posledica i za najkraće vreme.

Prilikom primene sredstava prinude nastojaće se da njihova upotreba bude postupna, odnosno od najlakšeg prema težem sredstvu prinude i, u svakom slučaju, uz minimum neophodne sile.

Primena ovlašćenja prema vojnim licima

Član 69.

Ovlašćenja utvrđena ovim zakonom policijski službenik primenjuje i prema vojnim licima i pripadnicima Bezbednosno-informativne agencije, ako posebnim propisom nije drugačije određeno.

O postupanju iz stava 1. ovog člana obaveštava se odmah vojna policija, odnosno direktora Bezbednosno-informativne agencije.

Primena ovlašćenja prema maloletnim licima

Član 70.

Policijska ovlašćenja prema maloletnom licu primenjuju svi policijski službenici, osim prikupljanja obaveštenja u svojstvu građanina i saslušanja maloletnika u svojstvu osumnjičenog, koja primenjuje policajac za maloletnike.

Policajac za maloletnike je policijski službenik kriminalističke policije koji obavlja poslove prevencije i suzbijanja maloletničkog kriminala i koji je završio obuku u oblasti prava deteta i maloletničkog krivičnog prava.

Ovlašćenja iz stava 1. ovog člana, primeniće i drugi policijski službenik koji je završio obuku u oblasti prava deteta i maloletničkog krivičnog prava, ako zbog okolnosti slučaja ne može da postupa policajac za maloletnike.

Prema maloletnim učiniocima prekršaja postupaju uniformisani policijski službenici koji su završili obuku u oblasti prava deteta i maloletničkog krivičnog prava.

Prilikom primene policijskih ovlašćenja policijski službenici dužni su da vode računa o dostojanstvu ličnosti maloletnog lica, drugim ličnim svojstvima i zaštiti njegove privatnosti.

Način primene policijskih ovlašćenja prema maloletnim licima propisuju ministar unutrašnjih poslova i ministar nadležan za poslove pravde.

Primena policijskih ovlašćenja prema licima koja uživaju diplomatko konzularni imunitet

Član 71.

Policijski službenik dužan je da prema licu sa diplomatsko konzularnim imunitetom postupa u skladu sa potvrđenim međunarodnim ugovorima.

Policijski službenik dužan je da o postupanju prema licu iz stava 1. ovog člana, bez odlaganja, obavesti neposrednog rukovodioca.

Uslovi i način primene pojedinih policijskih ovlašćenja

Upozorenje i naređenje

Uslovi za primenu upozorenja

Član 72.

Policijski službenik upozoriće lice koje svojim ponašanjem, delovanjem ili propuštanjem određene radnje može da dovede u opasnost svoju bezbednost ili bezbednost drugog lica ili bezbednost imovine, da naruši javni red ili da ugrozi bezbednost saobraćaja na putevima ili kad se osnovano očekuje da bi to lice moglo da učini ili da izazove drugo lice da učini krivično delo ili prekršaj.

Uslovi za primenu naređenja

Član 73.

Naređenje se može primeniti samo u odnosu na ponašanja, odnosno delatnosti i činjenja od kojih neposredno zavisi uspešno izvršavanje policijskih zadataka.

Naređenja se primenjuju radi:

- 1) otklanjanja opasnosti za život i ličnu bezbednost ljudi;
- 2) otklanjanja opasnosti za imovinu;
- 3) sprečavanja izvršavanja krivičnih dela i prekršaja, hvatanja njihovih učinilaca i pronalaženja i obezbeđenja tragova tih dela koji mogu poslužiti kao dokaz;
- 4) održavanja javnog reda ili uspostavljanja narušenog javnog reda;
- 5) bezbednosti saobraćaja na putevima;
- 6) zaprečavanja pristupa ili zadržavanja na prostoru ili objektu gde to nije dozvoljeno;
- 7) sprečavanja i otklanjanja posledica u slučaju opšte opasnosti prouzrokovane elementarnim nepogodama, epidemijama ili drugih oblika ugrožavanja opšte bezbednosti;
- 8) sprečavanja ugrožavanja bezbednosti ljudi i imovine u drugim slučajevima utvrđenim zakonom.

Način primene upozorenja i naređenja

Član 74.

Upozorenja i naređenja daju se usmeno, pisano ili na drugi pogodan način, svetlosnim i zvučnim signalima, rukom i slično, s tim da njihovo značenje bude jasno izraženo.

Provera i utvrđivanje identiteta lica i identifikacija predmeta

Uslovi za proveru identiteta lica

Član 75.

Provera identiteta lica primeniće se prema licu:

- 1) koje treba uhapsiti, dovesti, zadržati ili uputiti nadležnom državnom organu;
- 2) od kojeg preti opasnost koja zahteva policijsko postupanje;
- 3) nad kojim se obavlja pregled ili pretresanje ili se preduzimaju druge zakonom propisane mere i radnje;
- 4) koje se zatekne u tuđem stanu, objektu i drugim prostorijama ili u prevoznom sredstvu koje se pregleda i pretresa, ako je provera identiteta potrebna;
- 5) koje neovlašćeno prikuplja podatke o licu, objektu ili prostoru koje se bezbednosno štiti;
- 6) koje se zatekne na prostoru ili u objektu u kojem je privremeno ograničena sloboda kretanja, ako je provera identiteta potrebna;
- 7) koje prijavljuje izvršenje krivičnog dela ili prekršaja ili učinioce tih dela, odnosno pruža obaveštenja od interesa za rad policije;

8) koje svojim ponašanjem izaziva sumnju da je učinilac krivičnog dela ili prekršaja ili da ga namerava učiniti ili po svom fizičkom izgledu liči na lice za kojim se traga;

9) koje se zatekne na mestu izvršenja krivičnog dela ili prekršaja;

10) koje se nalazi na mestu na kojem je iz bezbednosnih razloga neophodno utvrditi identitet svih lica ili pretežnog broja lica;

11) za koje postoji zahtev službenih lica organa državne uprave, pravnih ili fizičkih lica.

Opravdanim zahtevom iz stava 1. tačka 11) ovog člana smatra se zahtev iz kojeg je vidljivo da su službenim licima takvi podaci neophodni za zakonito postupanje ili da je fizičkim licima povređeno neko pravo.

Policijski službenik dužan je da upozna lice sa razlogom provere njegovog identiteta.

Izuzetno od stava 3. ovog člana, policijski službenik može uskratiti građaninu obaveštenje o razlozima provere identiteta ako prikuplja obaveštenja o krivičnom delu koje se goni po službenoj dužnosti i ako bi to moglo ugroziti postizanje cilja provere.

Način provere identiteta lica

Član 76.

Provera identiteta lica vrši se uvidom u ličnu kartu ili drugu javnu ispravu sa fotografijom ili elektronski, kada je lična karta nosilac i stvarnog i elektronskog identiteta.

Izuzetno od stava 1. ovog člana, provera identiteta može biti izvršena na osnovu izjave lica čiji je identitet proveren.

Licu bez lične karte, po utvrđivanju identiteta i prava na ličnu kartu, izdaće se lična karta u propisanom postupku.

Provera identiteta može se izvršiti i bez znanja lica, ako postoje osnovi sumnje da je to lice učinilac krivičnog dela koje se goni po službenoj dužnosti.

Utvrđivanje identiteta lica

Član 77.

Utvrđivanje identiteta lica vrši se prema licu koje kod sebe nema propisanu ispravu ili se sumnja u verodostojnost takve isprave, ako se na drugi način ne može proveriti njegov identitet, ili na osnovu posebnog zahteva nadležnog organa.

Identitet se utvrđuje korišćenjem podataka iz forenzičkih evidencija, primenom metoda i upotrebom sredstava kriminalističke taktike i forenzike, medicinskim ili drugim odgovarajućim veštačenjima.

Nakon izvršenog utvrđivanja identiteta sačinjava se izveštaj koji se prosleđuje podnosiocu zahteva za utvrđivanje identiteta, u skladu sa zakonom, dok se policijskim organima drugih država sa kojima je ratifikovanim sporazumima uspostavljena međunarodna policijska saradnja, dostavljaju i neposredni podaci o licu, na njihov zahtev, u skladu sa propisima koji uređuju oblast davanja podataka o ličnosti.

U cilju utvrđivanja identiteta lica policija je ovlašćena da javno objavi fotorobot, crtež, snimak ili opis lica.

Kad identitet nije moguće utvrditi na drugi način, policija je ovlašćena da objavi fotografiju lica koje o sebi ne može dati podatke, odnosno fotografiju nepoznatog leša.

Identifikacija predmeta

Član 78.

Identifikacija predmeta primenjuje se kada je u postupku potrebno da se utvrde i provere obeležja i svojstva predmeta, kao i odnos između lica ili događaja i predmeta.

Direkcija policije ovlašćena je da javno objavi fotografiju, crtež, snimak ili opis predmeta ako je to od značaja za uspešno vođenje postupka identifikacije predmeta.

Pozivanje

Uslovi i način pozivanja na razgovor

Član 79.

Lice za koje se osnovano pretpostavlja da raspolaže obaveštenjima neophodnim za obavljanje policijskih poslova može biti pozvano na razgovor.

U pozivu se mora navesti naziv, mesto i adresa organizacione jedinice Direkcije policije, razlog, mesto i vreme pozivanja kao i upozorenje da može biti dovedeno, a ukoliko se radi o osumnjičenom i da ima pravo na branioca.

Kad je to pre upućivanja poziva poznato, poziv se, pored srpskog, sačinjava i na drugom jeziku i pismu u službenoj upotrebi kojim se lice služi. Ako ovo nije bilo poznato, na zahtev lica koje se odazvalo pozivu, sadržaj poziva saopštiće mu se na tom jeziku.

O izvršenom dostavljanju sastavlja se potvrda – dostavnica.

Lice koje je pozvano u skladu sa st. od 1. do 3. ovog člana, može biti dovedeno ako se ne odazove pozivu samo ako je na to bilo upozoreno u pozivu i ako se radi o policijskim poslovima iz člana 30. stav 2. tač. od 1) do 5) ovog zakona.

Vreme u kojem se lice može pozvati

Član 80.

Lice koje se nalazi u stanu može se pozivati u vremenu od 6 do 22 časa.

Izuzetno, ako je to u interesu za postupak ili po nalogu nadležnog organa, policijski službenik može da pozove lice od kojeg se traži obaveštenje i van vremena predviđenog u stavu 1. ovog člana.

Posebni slučajevi pozivanja

Član 81.

Policijski službenik ovlašćen je, izuzetno, da lice pozove usmeno ili odgovarajućim telekomunikacionim sredstvom, pri čemu je dužan da saopšti razlog pozivanja, a uz saglasnost lica može i da preveze lice do službenih prostorija.

Lica se izuzetno mogu pozivati i putem sredstava javnog obaveštavanja kada je to neophodno zbog opasnosti od odlaganja, bezbednosti postupanja ili kada se poziv upućuje većem broju lica.

Pozivanje maloletnog lica obavlja se dostavljanjem pisanog poziva preko roditelja ili staratelja.

Dovođenje

Dovođenje na osnovu pisanog naloga

Član 82.

Lice može biti dovedeno na osnovu pisane naredbe nadležnog pravosudnog organa, odnosno naloga po zaključku o privođenju donetog u upravnom postupku (u daljem tekstu: nalog).

U smislu stava 1. ovog člana, lica se mogu dovesti u prostorije Ministarstva, drugog nadležnog državnog organa ili do mesta određenog nalogom.

Policijski službenik licu koje treba dovesti uručuje nalog pre dovođenja.

Licu za koje se osnovano sumnja da će pružiti otpor policijski službenik će uručiti nalog posle dovođenja.

Pre dovođenja policijski službenik ovlašćen je da izvrši pregled lica koje dovodi, kao i da prilikom dovođenja upotrebi sredstva za vezivanje ako su za to ispunjeni uslovi.

Lice može biti dovedeno u vreme od 6 do 22 časa.

Izuzetno, kad je dovođenje neophodno radi preduzimanja policijskih poslova koji ne trpe odlaganje, ako je to u interesu za postupak ili po nalogu nadležnog organa, lice se može dovesti i van vremena utvrđenog u stavu 6. ovog člana.

Dovođenje može biti preduzeto najranije šest časova pre određenog roka za dovođenje, ako se mora izvršiti na području policijske uprave na kojem je lice zatečeno.

Kad se dovođenje mora izvršiti van područja policijske uprave na kojem je lice zatečeno, dovođenje može trajati najduže 24 časa.

Dovođenje bez pisanog naloga

Član 83.

Bez pisanog naloga policijski službenik može dovesti lice:

- 1) čiji identitet treba utvrditi;
- 2) za kojim se traga;
- 3) koje treba zadržati u skladu sa zakonom;
- 4) koje se nije odazvalo pozivu samo ako je u pozivu upozoreno da će biti dovedeno;
- 5) koje je zatečeno u izvršenju krivičnog dela koje se goni po službenoj dužnosti, a radi saslušanja u svojstvu osumnjičenog u skladu sa Zakonikom o krivičnom postupku;
- 6) ako je drugim zakonom propisano dovođenje ili privođenje.

Lica prema kojima se ne primenjuju odredbe o dovođenju

Član 84.

Odredbe o dovođenju ne primenjuju se prema licu čije je kretanje znatno otežano zbog bolesti, iznemoglosti ili trudnoće, kao ni prema licu za koje se opravdano pretpostavlja da bi mu se dovođenjem bitno pogoršalo zdravlje.

O činjenicama iz stava 1. ovog člana pisanim putem obaveštava se organ koji je izdao nalog za dovođenje.

Odredbe o dovođenju ne primenjuju se prema licu koje obavlja takve poslove koji se ne smeju prekidati sve dok mu se ne obezbedi odgovarajuća zamena.

O razlozima iz st. 1. i 3. ovog člana, da se odredbe o dovođenju ne primene, odlučuje neposredni rukovodilac policijskog službenika koje vrši dovođenje, a ako se za razloge saznalo tek na licu mesta – samo policijski službenik, koji o tome bez odlaganja obaveštava svog neposrednog rukovodioca.

Prava lica koje se dovodi

Član 85.

Policijski službenik dužan je da, pre dovođenja na jeziku koji razume, upozna lice koje dovodi o razlozima dovođenja, pravu na obaveštavanje porodice ili drugih lica, kao i o pravu na branioca.

Izuzetno od stava 1. ovog člana, ako okolnosti u konkretnom slučaju ukazuju da bi to moglo ugroziti postizanje zakonitog cilja, policijski službenik upoznaće lice koje dovodi o svojim pravima nakon dovođenja.

Zadržavanje lica i privremeno ograničenje slobode kretanja

Uslovi za zadržavanje

Član 86.

Policijski službenik će zadržati lice u slučaju kada je to drugim zakonom propisano.

Donošenje rešenja o zadržavanju i postupanje po žalbi na doneto rešenje iz tačke 1. ovog člana vrši se u skladu sa zakonom na osnovu kojeg je zadržavanje određeno.

Zadržavanje se prekida kad prestanu razlozi zbog kojih je određeno, odnosno odlukom nadležnog suda.

Ako je zadržano vojno lice, odnosno pripadnik Bezbednosno-informativne agencije o tome se bez odlaganja obaveštava vojna policija, odnosno direktor Bezbednosno-informativne agencije.

Zadržavanjem lica u smislu ovog člana ne smatra se vreme potrebno da se lice koje su predali strani organi bezbednosti ili drugi organi Republike Srbije, dovede i preda organu nadležnom za dalje postupanje.

Način postupanja policijskih službenika prema dovedenim i zadržanim licima kao i uslove koje treba da ispunjavaju prostorije za zadržavanje propisuje ministar.

Prava u slučaju zadržavanja

Član 87.

O zadržavanju po odredbama ovog zakona ili u primeni zakona o zaštiti državne granice ili zakona o bezbednosti saobraćaja na putevima, lice mora biti na svom maternjem jeziku ili jeziku koji razume obavešteno da je zadržano i o razlozima za zadržavanje i poučeno da nije obavezno ništa da izjavi, da ima pravo na odgovarajuću pravnu pomoć branioca koga slobodno izabere i da će se na njegov zahtev o zadržavanju obavestiti njegovi najbliži.

Ako je lice iz stava 1. ovog člana stranac, mora na njegovom maternjem jeziku ili na jeziku koji razume da bude poučeno i o tome da će na njegov zahtev o zadržavanju biti obavešteno diplomatsko-konzularno predstavništvo države čiji je državljanin.

Policijski službenik mora da odloži sva dalja postupanja do dolaska branioca, i to najduže za dva časa od kako je licu pružena mogućnost da obavesti branioca.

Privremeno ograničenje slobode kretanja

Član 88.

Policijski službenik može, u skladu sa zakonom, privremeno, a najduže do osam časova od donošenja odluke, ograničiti slobodu kretanja licu na određenom prostoru ili u objektu, a radi:

- 1) sprečavanja izvršenja krivičnih dela ili prekršaja;
- 2) pronalaženja i hapšenja učinilaca krivičnih dela ili prekršaja;
- 3) pronalaženja i hapšenja lica za kojima se traga;
- 4) pronalaženja tragova i predmeta koji mogu poslužiti kao dokaz u krivičnom i prekršajnom postupku.

Odluku o privremenom ograničenju slobode kretanja na određenom prostoru ili objektu donosi direktor policije ili načelnik policijske uprave odnosno lice koje oni za to ovlaste.

Privremeno ograničenje slobode kretanja ne može trajati duže od ostvarenja cilja radi kojeg je ovlašćenje primenjeno.

Za ograničenje slobode kretanja dužeg od osam časova potrebno je odobrenje nadležnog suda.

Posebni uslovi za privremeno ograničenje slobode kretanja

Član 89.

Policijski službenik ovlašćen je da privremeno ograniči slobodu kretanja i zadržavanja lica na određenom prostoru ili u objektu, ili da lica udalji sa prostora ili iz objekta, u slučajevima ugrožavanja bezbednosti izazvanog elementarnim nepogodama ili epidemijama i u drugim slučajevima neophodnim za zaštitu prava na bezbednost lica i njihove imovine dok takvo ugrožavanje traje.

Član 90.

Privremeno ograničenje slobode kretanja i traganje za licima i predmetima sprovodi se primenom policijskih kriminalističko – taktičkih radnji koje čine potera, pregled određenih objekata i prostora, zaseda, racija i blokada saobraćajnih i drugih površina.

Traženje obaveštenja

Član 91.

Policijski službenik može tražiti obaveštenja od lica u cilju sprečavanja i otkrivanja krivičnih dela ili prekršaja i njihovih učinilaca u skladu sa zakonom.

Lice nije dužno da pruži traženo obaveštenje osim ako bi time učinio krivično delo, na šta je policijski službenik dužan da ga upozori.

O obaveštenjima prikupljenim od građana policijski službenik sačinjava službenu belešku.

Privremeno oduzimanje predmeta

Uslovi za privremeno oduzimanje predmeta, potvrda i vođenje podataka

Član 92.

Policijski službenik privremeno će oduzeti predmet:

- 1) ako okolnosti slučaja ukazuju da je određeni predmet namenjen za izvršenje krivičnog dela ili prekršaja, potiče ili je nastao kao posledica izvršenja krivičnog dela ili prekršaja;
- 2) ako je oduzimanje predmeta neophodno za zaštitu opšte bezbednosti;
- 3) koji lice kome je oduzeta ili ograničena sloboda ima kod sebe i može da ga upotrebi za samopovređivanje, napad ili bekstvo;
- 4) ako je to određeno drugim zakonom.

O privremenom oduzimanju predmeta policijski službenik dužan je da izda potvrdu.

Potvrda mora da sadrži podatke o privremeno oduzetom predmetu po kojima se predmet razlikuje od drugih predmeta, kao i podatke o licu od koga je predmet oduzet.

Podaci o privremeno oduzetim predmetima vode se u posebnoj evidenciji.

Čuvanje i vraćanje privremeno oduzetih predmeta

Član 93.

Kad zbog svojstva privremeno oduzetih predmeta čuvanje u prostorijama Policije nije moguće ili je povezano sa značajnim teškoćama, privremeno oduzeti predmeti mogu se smestiti ili obezbediti na odgovarajući način, do donošenja odluke nadležnog organa.

Pod uslovima iz stava 1. ovog člana, ako su privremeno oduzeti predmeti povereni ili se nalaze na čuvanju u Policiji, troškove čuvanja snosi lice od koga je predmet privremeno oduzet.

Kad prestanu razlozi zbog kojih je predmet privremeno oduzet, ako drugim zakonom ili odlukom nadležnog organa nije drukčije određeno, privremeno oduzeti predmet će se vratiti licu od kojeg je oduzet.

Lice iz stava 3. ovog člana poziva se da predmet preuzme u roku koji ne može biti kraći od mesec dana.

Privremeno oduzeta neeksplozivna ubojna sredstva, minsko eksplozivna sredstva, improvizovane eksplozivne naprave, kao i druga sredstva opasna po život i zdravlje ljudi, nakon kriminalističko forenzičke obrade i veštačenja, bez odlaganja se, uz pomoć nadležnih organa, na za to predviđenim mestima uništavaju.

Pre uništavanja predmeta iz stava 5. ovog člana, pribavlja se saglasnost nadležnog javnog tužioca ili drugog nadležnog organa, a nakon uništavanja sačinjava se zapisnik.

Prodaja privremeno oduzetih predmeta

Član 94.

Privremeno oduzeti predmeti mogu se prodati ako za dalje postupanje nije nadležan sud ili drugi organ uprave kad:

- 1) predmetima preti opasnost od propadanja ili značajan gubitak vrednosti;
- 2) je čuvanje i održavanje predmeta povezano sa nesrazmerno visokim troškovima ili teškoćama.

Privremeno oduzeti predmet može biti prodat kad ga pozvano lice ne preuzme u određenom roku koji ne može biti kraći od mesec dana, a licu je bilo saopšteno da će predmet biti prodat ukoliko ga ne preuzme.

Privremeno oduzeti predmeti prodaju se na javnoj licitaciji.

Ukoliko je privremeno oduzeti predmet, predmet od značaja za naše kulturno nasleđe o tome se pre pristupanja javnoj licitaciji, obaveštava nadležna ustanova za zaštitu kulturnih dobara.

Kad privremeno oduzeti predmet nije mogao biti prodat na održanoj javnoj licitaciji ili je očigledno da će troškovi licitacije biti nesrazmerni sa iznosom dobijenim prodajom ili postoji opasnost od propadanja predmeta, privremeno oduzeti predmet će se prodati u slobodnoj prodaji.

Ako se kupac ne može pronaći u roku od jedne godine, privremeno oduzeti predmet može da se upotrebi kao opšte dobro ili uništi.

Sredstva ostvarena prodajom privremeno oduzetog predmeta prihod su budžeta Republike Srbije.

Način prodaje, upotrebe ili uništenja privremeno oduzetih predmeta propisuje ministar.

Pregled objekata, sredstava, prostora i dokumentacije i kontradiverzioni pregled

Član 95.

Policijski službenik ovlašćen je da uđe i izvrši pregled objekata, sredstava, prostora i dokumentacije radi:

- 1) sprečavanja izvršenja krivičnog dela;
- 2) hapšenja učinioca krivičnog dela;
- 3) postupanja po dojavi o prisutnosti eksplozivne naprave ili otklanjanja druge neposredne i ozbiljne opasnosti za ljude ili imovinu.

Član 96.

Ako je potrebno obezbediti zaštitu bezbednosti ljudi i imovine, posebno obučeni policijski službenik može vršiti redovni ili vanredni kontradiverzioni pregled prostorija, objekata, sredstava, naprava i drugih predmeta.

Kontradiverzioni pregled obuhvata pregled ili otkrivanje eksplozivnih sredstava ili naprava, kao i hemijsko-biološko-radiološko-nuklearni i drugi pregled.

Ako je moguće očekivati da bi u prostorijama, objektima ili sredstvima, odnosno drugim mestima u neposrednoj blizini, moglo doći do ugrožavanja bezbednosti ljudi i imovine sumnjivim napravama ili predmetima, kao i kad do tog ugrožavanja dođe, policijski službenici mogu prostor, objekte, sredstvo, odnosno mesto, da isprazne i spreče pristup do njih i da ih neposredno ili uz upotrebu tehničkih sredstava pregledaju.

U slučajevima iz stava 3. ovog člana, posebno obučeni policijski službenik po pronalasku sumnjive naprave ili predmeta nakon neutralizacije, može samostalno ili uz pomoć nadležnih organa izvršiti njihov transport, odnosno na licu mesta preduzeti mere na njihovom uništavanju ukoliko nepostoji drugi način otklanjanja neposredne i ozbiljne opasnosti po bezbednost ljudi i imovine.

Prilikom vršenja pregleda, policijski službenici mogu od nadležnog organa da zahtevaju da izvrši nadzor i preduzme mere iz svoje nadležnosti.

Posebno obučeni policijski službenici ovlašćeni su da izvrše i preventivni kontradiverzioni pregled.

Na predlog posebno obučenog policijskog službenika, koji je izvršio pregled, nadležna organizaciona jedinica Direkcije policije može dati drugim državnim

organima, pravnim i fizičkim licima, opšta i pojedinačna pisana uputstva za postupanje u situacijama iz stava 3. ovog člana.

Zaustavljanje i pregledanje lica, predmeta i saobraćajnih sredstava

Član 97.

Policijski službenik ovlašćen je da zaustavi i izvrši pregled lica, predmeta koje lice nosi sa sobom i saobraćajnog sredstva:

- 1) kada lice treba dovesti;
- 2) kada je to neophodno radi pronalaska predmeta podobnih za napad ili samopovređivanje;
- 3) kada preduzima mere traganja za licima i predmetima;
- 4) kada preduzima druge mere i radnje u skladu sa Zakonikom o krivičnom postupku.

Prilikom zaustavljanja policijski službenik, pre nego što pristupi pregledu iz stava 1. ovog člana, saopštava licu da li je zaustavljeno radi vršenja pregleda zbog preventivne kontrole, zbog njegovog ili tuđeg prekršaja ili krivičnog dela ili iz drugog bezbednosnog razloga.

Pregledom lica u smislu stava 1. ovog člana, smatra se uvid u sadržaj odeće i obuće.

Pregledom saobraćajnog sredstva u smislu stava 1. ovog člana, smatra se pregled svih otvorenih i zatvorenih prostora saobraćajnog sredstva i predmeta koji se prevoze.

Pregled predmeta koje lice nosi sa sobom obuhvata pregled predmeta koji su kod lica ili u njegovoj neposrednoj blizini ili predmeta lica po čijem se nalogu u njegovoj pratnji oni prevoze.

Pregled lica mora vršiti lice istog pola, izuzev kada je neophodan hitan pregled lica radi oduzimanja oružja ili predmeta podobnih za napad ili samopovređivanje.

Prilikom pregleda policijski službenici ovlašćeni su da koriste tehnička sredstva i službenog psa.

Pri preduzimanju mera iz stava 1. ovog člana policijski službenik ovlašćen je da prinudno otvori zatvoreno saobraćajno sredstvo ili predmet koji lice nosi sa sobom.

Ako je verovatno da lice kod sebe, u saobraćajnom sredstvu ili u predmetu koji nosi sa sobom ima predmete koji mogu poslužiti kao dokaz u krivičnom ili prekršajnom postupku, policijski službenik ovlašćen je da zadrži lice do pribavljanja naredbe za pretresanje, a najduže šest časova.

Provera zastave, gonjenje, zaustavljanje, zadržavanje i sprovođenje plovila

Član 98.

U obavljanju policijskih poslova na rekama i unutrašnjim vodama policijski službenik može, u skladu sa posebnim propisima, da:

- 1) proveriti zastavu plovila;
- 2) zaustavi plovilo;
- 3) pregleda isprave plovila i lica na plovilu;

- 4) pregleda plovilo;
- 5) goni plovilo;
- 6) zadrži plovilo;
- 7) sprovede plovilo nadležnom organu.

Gonjenje plovila iz stava 1. tačke 5) ovog člana može započeti ako se plovilo ne zaustavi nakon upućenog poziva na zaustavljanje vidljivim svetlosnim, zvučnim ili znakovima međunarodnog signalnog kodeksa i sa udaljenosti koja omogućava prijem poziva.

Ako se plovilo koje se goni ne zaustavi, policijski službenik dužan je da ga zaustavi manevrom ili upotrebom drugog sredstva.

Obezbeđenje i pregled mesta događaja

Član 99.

Kad policijski službenik sazna za izvršenje krivičnog dela, prekršaja ili drugog događaja povodom kojeg je potrebno neposrednim opažanjem utvrditi ili razjasniti činjenice, ovlašćen je da obezbedi mesto događaja do dolaska službenog lica odgovarajućeg organa, odnosno izvrši uviđaj ili rekonstrukciju događaja, primenom kriminalističko taktičkih i tehničkih metoda i sredstava.

Izuzetno, policijski službenik može da izvrši pregled mesta događaja radi zaštite od uništenja predmeta koji mogu poslužiti kao dokaz, zadržavanja lica i otkrivanja učinioca, pomoći oštećenom, kao i prikupljanju obaveštenja u vezi sa krivičnim delom, prekršajem ili događajem, vodeći računa da ne naruši mesto događaja.

Policijski službenik ovlašćen je do okončanja pregleda, a najduže šest časova, da zadrži lice za koje proceni da može da pruži obaveštenja važna za razjašnjavanje događaja ili za preduzimanje spasilačkih aktivnosti, ako je verovatno da se obaveštenja ne bi mogla kasnije prikupiti ili se ne bi moglo obezbediti prisustvo lica koje može preduzeti spasilačke aktivnosti.

Radi zaštite žrtava krivičnog dela, oštećenih zbog prekršaja ili drugog događaja i u cilju zaštite interesa postupka, policijski službenik ovlašćen je da zabrani snimanje mesta događaja.

Upotreba tuđeg saobraćajnog sredstva i sredstva veze

Član 100.

Policijski službenik može da se posluži saobraćajnim sredstvom i sredstvom veze pravnog ili fizičkog lica, ako na drugi način ne može da izvrši prevoz, odnosno uspostavi vezu neophodnu radi hvatanja učinioca krivičnog dela koji se neposredno goni ili radi prevoženja u najbližu zdravstvenu ustanovu povređenog lica koje je žrtva krivičnog dela, saobraćajne nezgode, elementarne nepogode ili drugog nesrećnog slučaja.

Policijski službenik se prilikom primene ovlašćenja iz stava 1. ovog člana obavezno predstavlja pokazivanjem službene značke i službene legitimacije.

Vlasnik prevoznog sredstva i sredstva veze kojim se posluži policijski službenik ima pravo na naknadu troškova i štete prouzrokovane njihovom upotrebom, čija visina ne može biti niža od tržišne.

Utvrđivanje prisustva alkohola i/ili psihoaktivnih supstanci

Član 101.

Radi utvrđivanja prisustva alkohola i/ili psihoaktivnih supstanci u organizmu, policijski službenik može lice za koje sumnja da je učinilac krivičnog dela, prekršaja ili učesnik nekog događaja (u daljem tekstu: učinilac dela) da podvrgne ispitivanju pomoću odgovarajućih sredstava (alkometar, droga test i dr.).

Učinilac dela dužan je da bez odlaganja postupi po nalogu policijskog službenika i omogući vršenje ispitivanja pomoću odgovarajućih sredstava iz stava 1. ovog člana.

Ukoliko se iz očigledno opravdanih razloga ne može izvršiti ispitivanje propisano u stavu 1. ovog člana, policijski službenik može lice da dovede radi stručnog pregleda u odgovarajuću zdravstvenu ustanovu.

Učinilac dela dužan je da se podvrgne takvom pregledu.

Učinilac dela koji nakon izvršenog ispitivanja pomoću odgovarajućih sredstava (alkometar, droga test i dr.) osporava dobijene rezultate, može zahtevati da se izvrši analiza krvi, odnosno krvi i urina ili drugih telesnih materija, u odgovarajućoj ustanovi, o sopstvenom trošku.

Zahtev se podnosi u pisanoj formi, na licu mesta, u zapisnik u kome su utvrđeni rezultati ispitivanja.

Ako je utvrđivanjem sprovedenim prema odredbama ovog člana utvrđeno da je pod dejstvom alkohola i/ili psihoaktivnih supstanci, troškove utvrđivanja snosi učinilac dela.

Analizu krvi, urina i/ili drugih telesnih materija u cilju utvrđivanja sadržaja alkohola i/ili psihoaktivnih supstanci u organizmu može vršiti referentna zdravstvena ustanova ili akreditovana laboratorija Ministarstva.

Zdravstvena ustanova ili akreditovana laboratorija Ministarstva iz stava 8. ovog člana dužna je da analize krvi, odnosno krvi i urina ili drugih telesnih materija vrši zakonito po pravilima struke i na savestan način.

Vršenje bezbednosnih provera

Član 102.

Bezbednosna provera predstavlja skup mera i radnji kojima se utvrđuje postojanje ili nepostojanje bezbednosne smetnje.

Bezbednosna smetnja je činjenica koja onemogućava prijem u radni odnos i rad u Ministarstvu, prijem na stručno obrazovanje, osposobljavanje i usavršavanje za potrebe Policije, odnosno drugo pravo kada je propisano posebnim zakonom.

Ako drugim propisom nije drugačije određeno, policijski službenik ima pravo da vrši bezbednosne provere:

- 1) kandidata za prijem u radni odnos u Ministarstvo;
- 2) kandidata za obuku u Centru za osnovnu policijsku obuku;
- 3) kandidata za upis studenata na visokoškolsku ustanovu za potrebe policijskog obrazovanja;
- 4) za zaposlene u Ministarstvu;
- 5) za prijem u radni odnos u drugim državnim organima, u skladu sa propisima koji uređuju tu oblast, i na zahtev tog organa;
- 6) kandidata za prijem u detektivsku službu i službu privatnog obezbeđenja;

- 7) kandidata za držanje i nošenje oružja;
- 8) lica kojima se odobrava pristup određenim objektima, odnosno mestima pod posebnom bezbednosnom zaštitom;
- 9) u drugim slučajevima utvrđenim posebnim zakonom.

Bezbednosna provera vrši se po zahtevu državnog organa ili drugog lica, ukoliko je taj državni organ ili drugo lice zakonom ovlašćeno da obrađuje vrstu podataka koju traži.

Prilikom vršenja bezbedosne provere policijski službenik primenjuje sva ostala ovlašćenja propisana ovim zakonom i drugim propisima.

Prikupljeni podaci i evidencije za svrhu vršenja bezbednosne provere predstavljaju podatak sa stepenom tajnosti u skladu sa propisima koji uređuju tu oblast.

O izvršenoj bezbednosnoj proveru policijski službenik sačinjava izveštaj koji overava neposredni rukovodilac.

Prijem nađenih stvari

Član 103.

Policijski službenik dužan je da od nalazača primi nađenu stvar koji mogu ugroziti bezbednost građana, novac i dragocenosti odnosno opasnu stvar (u daljem tekstu: stvar) i o tome sačini zapisnik, a nalazaču izda potvrdu o prijemu stvari.

Policija je dužna da preduzme sve potrebne mere za očuvanje stvari i pronalaženje lica koje je stvar izgubilo.

Ako je lice koje je stvar izgubilo poznato ili se naknadno identifikuje, policija će vratiti stvar. Kad zbog svojstva stvari čuvanje u prostorijama policije nije moguće ili je povezano sa značajnim teškoćama Policija će stvar predati na čuvanje i dalje postupanje nadležnom organu ili uništiti.

Na postupak sa stvarima primenjuju se odredbe ovog zakona o privremeno oduzetim predmetima, a bliži način postupanja pri prijemu nađenih stvari propisuje ministar.

Ovlašćenje Policije da odredi boravak u Prihvatištu za strance

Član 104.

Strancu kome nije dozvoljen ulaz u zemlju ili kome je izrečena mera bezbednosti proterivanja, zaštitna mera udaljenja iz zemlje ili mera otkaza boravka i zabrana povratka u zemlju, a kojeg nije moguće odmah udaljiti, može se, u skladu sa zakonom kojim se uređuju poslovi u vezi sa strancima, odrediti boravak pod nadzorom Policije, u objektu određenom za te namene za vreme koje je neophodno za njegovo udaljenje iz zemlje.

Za vreme trajanja boravka policijski službenici dužni su da prema strancu postupaju uz strogo pridržavanje etičkih principa u vršenju policijskih poslova.

Sredstva prinude i njihova upotreba

Vrste sredstava prinude i uslovi za upotrebu

Član 105.

Sredstva prinude u smislu ovog zakona jesu:

- 1) fizička snaga;
- 2) raspršivač sa nadražujućim sredstvom;

- 3) elektromagnetna sredstva;
- 4) službena palica;
- 5) sredstva za vezivanje;
- 6) specijalna vozila;
- 7) službeni psi;
- 8) službeni konji;
- 9) sredstva za zaprečavanje;
- 10) uređaji za izbacivanje mlazeva vode;
- 11) hemijska sredstva;
- 12) posebne vrste oružja i sredstava;
- 13) vatreno oružje.

Policijski službenik sredstva prinude upotrebiće samo ako se na drugi način ne može izvršiti zadatak i to suzdržano i srazmerno opasnosti koja pretili zakonom zaštićenom dobru i vrednosti, odnosno težini dela koje se sprečava ili suzbija.

Policijski službenik uvek će upotrebiti najblaže sredstvo prinude kojim se može postići zakoniti cilj, srazmerno razlogu upotrebe i na način kojim se službeni zadatak izvršava bez nepotrebnih štetnih posledica.

Policijski službenik će pre upotrebe sredstva prinude na to upozoriti lice prema kome sredstvo namerava da upotrebi, ako je to u datoj situaciji moguće i neće dovesti u pitanje izvršenje službene radnje.

Policijski službenici prilikom upotrebe sredstava prinude dužni su da čuvaju ljudske živote, prouzrokuju što manje povreda i materijalne štete, kao i da osiguraju da se pomoć povređenom ili ugroženom licu što pre pruži i da njegovi najbliži o tome što pre budu obavesteni.

Policijski službenici pohađaju obuku o upotrebi sredstava prinude koju organizuje Ministarstvo.

Upotreba sredstava prinude prema grupi lica

Član 106.

Policijski službenik ovlašćen je da izda naređenje grupi lica da se razide ako se grupa protivpravno okupila ili se protivpravno ponaša ili svojim ponašanjem može da izazove nasilje ili narušavanje javnog reda.

Ako se grupa ne razide, mogu da se upotrebe sledeća sredstva prinude:

- 1) fizička snaga;
- 2) raspršivač sa nadražujućim sredstvom;
- 3) elektromagnetna sredstva;
- 4) službena palica;
- 5) specijalna vozila;
- 6) službeni psi;
- 7) službeni konji;
- 8) uređaji za izbacivanje mlazeva vode;
- 9) hemijska sredstva.

Sredstva iz stava 2. ovog člana mogu se upotrebiti samo po naređenju načelnika policijske uprave, odnosno policijskog službenika koga načelnik ovlasti.

Ovlašćenje iz stava 3. ovog člana, po pravilu se daje pisano, a izuzetno u hitnim slučajevima ovlašćenje se može dati i usmeno.

Ograničenja upotrebe sredstava prinude

Član 107.

Prema licima mlađim od 14 godina, očigledno bolesnim i iznemoglim licima, teškim invalidima i ženama čija je trudnoća vidljiva, može se upotrebiti fizička snaga pod uslovima utvrđenim zakonom, a druga sredstva prinude samo ako neko od tih lica vatrenim oružjem, oruđem ili drugim opasnim predmetom ugrožava život lica.

Izveštavanje, kontrola i odgovornost u vezi sa upotrebom sredstava prinude

Član 108.

O svakoj upotrebi sredstava prinude policijski službenik u pisanom obliku podnosi izveštaj nadređenom policijskom službeniku što je pre moguće, a najkasnije 24 časa od upotrebe sredstava prinude.

Izveštaj iz stava 1. ovog člana sadrži podatke o sredstvu prinude i protiv koga je upotrebljeno, razlozima i osnovu upotrebe i o drugim činjenicama i okolnostima od značaja za ocenu opravdanosti i pravilnosti upotrebe sredstva prinude.

Opravdanost i pravilnost upotrebe sredstva prinude ocenjuje ovlašćeni policijski službenik ili komisija sastavljena od najmanje tri člana.

U slučaju neopravdane ili nepravilne upotrebe sredstava prinude, ovlašćeni policijski službenik ili komisija iz stava 3. ovog člana predlaže rukovodiocu organizacione jedinice preduzimanje zakonom utvrđenih mera.

Podaci o broju slučajeva upotrebe sredstava prinude, razvrstani prema pojedinim sredstvima prinude, kao i podaci o broju slučajeva neopravdane ili nepravilne upotrebe sredstava prinude i merama preduzetim povodom toga, čine sastavni deo izveštaja iz člana 6. stav 3. ovog zakona i dostupni su javnosti.

Bliža obeležja sredstava prinude, način upotrebe sredstava prinude, način ocene opravdanosti i pravilnosti upotrebe, kontrolu i vođenje evidencija propisuje ministar.

Pravna i druga pomoć u vezi sa upotrebom sredstava prinude

Član 109.

Kad su sredstva prinude upotrebljena u granicama zakonom utvrđenih ovlašćenja, isključena je odgovornost policijskog službenika koje ih je upotretilo.

Kad se protiv policijskog službenika vodi krivični postupak zbog upotrebe sredstava prinude iz stava 1. ovog člana ili preduzimanja drugih mera i radnji u obavljanju policijskih poslova, Ministarstvo će mu obezbediti besplatnu pravnu i drugu neophodnu pomoć u toku postupka.

Ministarstvo će obezbediti besplatnu pravnu pomoć i pojedincu koji je pružio pomoć policijskom službeniku, ako je protiv njega pokrenut krivični postupak zbog radnje učinjene u vezi sa pružanjem pomoći.

Policijskom službeniku i pojedincu koji je pružio pomoć policijskom službeniku koji je upotrebio sredstva prinude Ministarstvo je dužno da obezbedi svu potrebnu medicinsku, psihosocijalnu i drugu neophodnu pomoć.

Odredbe o pojedinim sredstvima prinude

Fizička snaga

Član 110.

Fizička snaga može se upotrebiti, radi odbijanja napada, savlađivanja otpora ili sprečavanja samopovređivanja lica.

Upotrebom fizičke snage, u smislu ovog zakona, smatra se upotreba različitih zahvata borilačkih veština ili njima sličnih postupaka na telu drugog lica kojima se prisiljava na poslušnost kada su za to ispunjeni zakonom propisani uslovi.

Napadom se smatra svaka radnja preduzeta da se napadnuti povredi ili liši života, da se nasilno uđe u objekat ili prostor oko objekta u koji je ulaz zabranjen ili da se policijski službenik omete ili spreči u izvršenju službene radnje.

Otporom se smatra svako suprotstavljanje zakonitim službenim merama i radnjama koje se može vršiti oglašivanjem ili zauzimanjem klečećeg, sedećeg, ležećeg ili sličnog položaja, pasivni otpor, ili zaklanjanjem ili držanjem za lice ili predmet, otimanjem, stavljanjem u izgled da će se lice napasti, ili preduzimanjem slične radnje, aktivni otpor.

Fizička snaga upotrebljava se u skladu sa pravilima veštine samoodbrane, a sa upotrebom se prestaje čim prestane napad ili otpor lica prema kojem je upotrebljena.

Raspršivač sa nadražujućim sredstvom

Član 111.

Raspršivači sa nadražujućim sredstvom, mogu se upotrebiti radi odbijanja napada ili savlađivanja aktivnog otpora lica.

Upotrebom raspršivača sa nadražujućim sredstvom, u smislu ovog zakona, smatra se upotreba sprej doza punjenih suzavcem ili hemijskom materijom blažeg dejstva od suzavca odnosno posebno namenjene materije sa nepodnošljivim mirisom.

Elektromagnetna sredstva

Član 112.

Elektromagnetna sredstva, mogu se upotrebiti radi odbijanja napada ili savlađivanja aktivnog otpora lica.

Upotrebom elektromagnetnih sredstava, u smislu ovog zakona, smatra se upotreba elektrošokera i električne palice, koji emituju elektromagnetni impuls kratkotrajnog dejstva.

Službena palica

Član 113.

Službena palica može se upotrebiti radi odbijanja napada ili savlađivanja otpora lica, ako je upotreba fizičke snage bezuspešna ili se ne može postići zakoniti cilj.

Upotrebom službene palice smatra se zadavanje udaraca ili primena zahvata na telu lica.

Udarci službenom palicom ne smeju se zadati u predelu glave, vrata, kičmenog stuba, grudnog koša, trbušnog zida, genitalija i zglobova, osim ako su takvi udarci neophodno potrebni radi zaštite života i tela.

Sredstva za vezivanje

Član 114.

Sredstva za vezivanje mogu se upotrebiti radi sprečavanja napada, otpora, bekstva ili samopovređivanja lica.

Upotrebom sredstava za vezivanje, po pravilu, smatra se vezivanje ruku lica ispred tela ili iza leđa.

Kada upotrebom sredstava za vezivanje iz stava 2. ovog člana nije postignuta svrha vezivanja mogu se vezati i noge.

Policijski službenik upotrebiće sredstva iz stava 1. ovog člana na način da sredstvo za vezivanje ne nanosi nepotrebnu telesnu bol ili povrede vezanom licu.

Specijalna vozila

Član 115.

Specijalna vozila mogu se upotrebiti radi uspostavljanja narušenog javnog reda, zaprečavanja prolaska lica i radi upotrebe hemijskih sredstava i vatrenog oružja ugrađenog na ta vozila.

Upotrebom specijalnih vozila smatra se izbacivanje vode pod pritiskom sa ili bez hemijskih sredstava, upotreba ugrađenog vatrenog oružja, uklanjanje prepreka i zaprečavanje prolaska lica. Posade i specijalna vozila prilikom upotrebe, štiti potreban broj policijskih službenika.

Specijalnim vozilima smatraju se vozila za izbacivanje vode pod pritiskom, oklopna vozila sa ili bez ugrađene zaprečne ograde, helikopteri, vozila za uklanjanje prepreka i druga vozila posebne namene.

Ugrađena hemijska sredstva i vatreno oružje mogu se upotrebiti samo pod uslovima, utvrđenim ovim zakonom.

Službeni pas

Član 116.

Službeni pas može da se upotrebi kao sredstvo prinude u slučajevima kad:

- 1) su ispunjeni uslovi za upotrebu fizičke snage ili službene palice;
- 2) su ispunjeni uslovi za upotrebu vatrenog oružja;
- 3) se uspostavlja narušeni javni red.

Upotrebom službenog psa smatra se puštanje psa prema licu i zaprečavanje psima prolaska lica.

Službeni pas može biti upotrebljen:

- 1) sa zaštitnom korpom i na povocu;
- 2) sa zaštitnom korpom i bez povoca;
- 3) bez zaštitne korpe i na povocu;
- 4) bez zaštitne korpe i bez povoca.

Službeni konj

Član 117.

Službeni konj može da se upotrebi kao sredstvo prinude, kada su ispunjeni uslovi za upotrebu fizičke snage ili službene palice, radi uspostavljanja narušenog javnog reda ili zaprečavanja prolaska lica.

Upotrebom se smatra kretanje službenim konjem ili konjima prema licu ili licima radi njihovog razdvajanja, potiskivanja ili zaprečavanja prolaska lica.

Sredstva za zaprečavanje

Član 118.

Sredstvima za zaprečavanje smatraju se sredstva za prinudno zaustavljanje vozila i sredstva za zaprečavanje prolaska lica.

Prilikom upotrebe, sredstva za zaprečavanje štiti potreban broj policijskih službenika, koje odredi njihov neposredni starešina.

Zaustavljanje vozila

Član 119.

Sredstva za prinudno zaustavljanje vozila mogu se upotrebiti radi:

1) sprečavanja bekstva lica koje je zatečeno u vršenju krivičnog dela za koje se goni po službenoj dužnosti;

2) sprečavanja bekstva lica koje je lišeno slobode ili za koje postoji nalog za lišavanje slobode;

3) sprečavanja nezakonitog prelaska državne granice vozilom;

4) sprečavanja nedozvoljenog pristupa vozilu do objekta ili područja gde se nalaze lica koja policijski službenik obezbeđuje;

5) sprečavanja bekstva učesnika u saobraćaju koji je učinio teži prekršaj iz oblasti bezbednosti saobraćaja odnosno teži prekršaj sa elementima nasilja ili izazvao saobraćajnu nezgodu, a nije postupio po znaku policijskog službenika za zaustavljanje vozila.

Sredstvima za prinudno zaustavljanje vozila smatraju se uređaji za te namene, kao i bodljikave trake i druga namenska sredstva kojima se vozilo u pokretu može prinudno zaustaviti.

Ispred postavljenih sredstava za prinudno zaustavljanje vozila na odgovarajućoj udaljenosti u skladu sa propisima o bezbednosti saobraćaja na putevima, postavlja se propisana saobraćajna signalizacija, ako je to u datoj situaciji moguće.

Zaprečavanje prolaska lica

Član 120.

Sredstva za zaprečavanje prolaska lica mogu se upotrebiti za presecanje i podelu prostora prilikom održavanja javnog reda i obezbeđivanja javnih skupova, za blokadu određenog prostora ili objekta, odnosno za ograničenje, zabranu ili usmeravanje kretanja lica na javnim mestima, određenim područjima ili pravcima.

Sredstvima za zaprečavanje prolaska lica smatraju se zaprečne ograde, specijalna vozila, službeni psi, službeni konji i druga namenska sredstva kojima se prolazak lica može zaprečiti.

Uređaji za izbacivanje mlazeva vode

Član 121.

Uređaji za izbacivanje mlazeva vode mogu se upotrebiti samo pod uslovima utvrđenim za upotrebu sredstava prinude prema grupi lica, koja se protivpravno ponaša tako da može izazvati nasilje.

Uređaj za izbacivanje vode može se koristiti tako da izbacuje koncentrisani ili raspršen mlaz vode.

Koncentrisani mlaz vode se prema licima može upotrebiti na udaljenosti koja neće ugroziti njihov život.

Voda koju izbacuju uređaji iz stava 1. ovog člana, mora biti ekološki čista, a izuzetno može sadržati dozvoljene koncentracije neškodljivih hemijskih sredstava ili rastvora boje radi obeležavanja lica koja narušavaju javni red.

Hemijska sredstva

Član 122.

Hemijska sredstva mogu se upotrebiti radi odbijanja napada i savlađivanja otpora koji se ne mogu obezbediti upotrebom fizičke snage i službene palice, radi uspostavljanja narušenog javnog reda, radi primoravanja lica da napusti zatvoreni prostor, za rešavanje talačkih situacija i u slučajevima kad su ispunjeni uslovi za upotrebu posebnih vrsta oružja i eksplozivnih sredstava ili za upotrebu vatrenog oružja utvrđenih ovim zakonom.

Upotrebom hemijskih sredstava smatra se korišćenje suzavaca za kratkotrajnu upotrebu i hemijskih materija blažeg dejstva, koji po prestanku dejstva ne ostavljaju posledice za psihofizičko i opšte zdravstveno stanje.

Pri upotrebi hemijskih sredstava u blizini dečjih i staračkih ustanova, bolnica, osnovnih škola i prometnih saobraćajnica i lako zapaljivih materijala preduzimaju se posebne mere zaštite.

Hemijska sredstva ne upotrebljavaju se prema licima koja se nalaze u blizini eksplozivno-zapaljivih materija, na velikoj visini i na sličnim mestima gde bi mogao biti ugrožen život ljudi.

Odluku o upotrebi hemijskih sredstava donosi rukovodilac koji neposredno, u skladu sa planom, rukovodi angažovanim snagama.

Posebne vrste oružja i sredstava

Član 123.

Posebne vrste oružja i eksplozivnih sredstava mogu se upotrebiti samo ako su ispunjeni uslovi za upotrebu vatrenog oružja utvrđeni ovim zakonom, ukoliko je upotreba vatrenog oružja neuspešna ili se ne može postići zakoniti cilj.

Eksplozivna sredstva nije dozvoljeno upotrebiti prema maloletnim licima i licima u masi.

Odluku o upotrebi posebnih vrsta oružja i eksplozivnih sredstava donosi direktor policije, na osnovu prethodno pribavljene saglasnosti ministra.

Vatreno oružje

Član 124.

Pri obavljanju policijskih poslova policijski službenik može upotrebiti vatreno oružje samo ako upotrebom drugih sredstava prinude ne može postići zakoniti cilj u izvršenju zadatka i kad je apsolutno nužno da od sebe ili drugog odbije istovremeni protivpravni napad kojim se ugrožava njegov ili život drugog lica.

Protivpravni napad kojim se ugrožava život policijskog službenika ili život drugog lica u smislu stava 1. ovog člana smatra se napad vatrenim oružjem, imitacijom vatrenog oružja, opasnim oruđem ili napad drugim predmetom odnosno napad na neki drugi način kojim se može ugroziti život policijskog službenika ili život drugog lica.

Napadom vatrenim oružjem na policijskog službenika u smislu stava 2. ovog člana smatra se i samo potezanje vatrenog oružja ili pokušaj da se ono potegne.

Potezanjem vatrenog oružja u smislu stava 3. ovog člana smatra se pokret vatrenim oružjem radi njegovog donošenja ili stavljanja u položaj za upotrebu, a pokušajem potezanja smatra se pokret učinjen prema vatrenom oružju.

Upotreba vatrenog oružja nije dozvoljena kad dovodi u opasnost život drugih lica, osim ako je upotreba vatrenog oružja jedino sredstvo za izvršenje zadataka iz stava 1. ovog člana.

Upotreba vatrenog oružja nije dozvoljena prema maloletnim licima, osim u slučaju kada je to jedini način za odbranu od neposrednog napada ili opasnosti.

Upozorenje pre upotrebe vatrenog oružja

Član 125.

Pre upotrebe vatrenog oružja policijski službenik dužan je da licu prema kome će upotrebiti vatreno oružje izda naređenje „Stoj, policija, pucaću!“.

U slučaju da lice ne postupi po naređenju, policijski službenik će ga upozoriti pucnjem u vazduh, ako se time ne ugrožava bezbednost ljudi.

Izuzetno od st. 1. i 2. ovog člana, policijski službenik upotrebiće vatreno oružje bez izdavanja naređenja i upozoravajućeg pucnja, ukoliko bi to dovelo u pitanje odbranu od napada ili otklanjanje opasnosti kojom se ugrožava njegov život ili život drugih lica.

Upotreba vatrenog oružja prema vozilu u pokretu

Član 126.

Policijski službenik ne sme upotrebiti vatreno oružje prema vozilu u pokretu, osim ako se to vozilo koristi sa ciljem ugrožavanja života ili bezbednosti policijskog službenika ili drugog lica ili ako se iz tog vozila upotrebljava vatreno oružje sa ciljem ugrožavanja života ili bezbednosti policijskog službenika ili drugog lica.

Upotreba vatrenog oružja u gonjenju plovila

Član 127.

Kada je neophodno da zaustavi plovilo koje goni na unutrašnjim vodama, policija može prema tom plovilu da upotrebi vatreno oružje da bi ga zaustavila i onemogućila bekstvo lica radi sprovođenja nadležnom organu samo ako to nije postigla upotrebom drugih trenutno raspoloživih sredstava.

Druga sredstva iz stava 1. ovog člana mogu biti zvučna i svetlosna signalizacija, verbalno upozorenje, izdavanje naređenja i pucnji upozorenja pod uslovom da ne predstavljaju opasnost za druga lica.

Vatreno oružje neće se upotrebiti ako to ugrožava život drugih ili ako to nije neophodno da se sačuva ili zaštiti nečiji život.

Upotreba vatrenog oružja prema životinjama

Član 128.

Vatreno oružje može se upotrebiti prema životinjama samo kad od njih pretili neposredna opasnost od napada na život i telo lica ili opasnost od ugrožavanja života ili zdravlja ljudi.

VIII. LJUDSKI RESURSI

Upravljanje ljudskim resursima

Član 129.

Funkciju upravljanja ljudskim resursima u Ministarstvu obavlja organizaciona jedinica za ljudske resurse.

Funkcija upravljanja ljudskim resursima jednako se primenjuje u svim organizacionim jedinicama Ministarstva i obuhvata oblast rada koja podrazumeva izradu strategije i politika ljudskih resursa, analizu poslova, izradu kataloga radnih mesta i opisa poslova, sprovođenje konkursa, regrutaciju i selekciju kandidata, karijerni razvoj i ocenjivanje zaposlenih, obuku zaposlenih, kolektivno pregovaranje i odnose sa sindikatima, zdravstvenu i psihološku prevenciju, bezbednost i zdravlje na radu, radne odnose, zastupanja, disciplinske postupke, penzionisanja i sveobuhvatno praćenje indikatora kvaliteta upravljanja ljudskim resursima.

Pravila i način upravljanja ljudskim resursima propisuje ministar.

Član 130.

Funkcija upravljanja ljudskim resursima ostvaruje se:

- 1) profesionalnim planiranjem, regrutacijom, selekcijom i edukacijom pri izboru i tokom rada zaposlenih u Ministarstvu;
- 2) kontinuiranim učenjem i jačanjem profesionalne etike, integriteta i kredibiliteta zaposlenih u Ministarstvu;
- 3) uspostavljanjem i razvojem sistema karijernog napredovanja zaposlenih u Ministarstvu, zasnovanom na principu upravljanja kompetencijama i učinkom;
- 4) kroz zaštitu i promovisanje ljudskih i manjinskih prava i sloboda i ravnopravnosti, kao i kroz primenu Kodeksa policijske etike.

Obuka, stručno osposobljavanje i usavršavanje

Član 131.

Obuka zaposlenih u Ministarstvu, u smislu ovog zakona, a u svrhu karijernog razvoja, podrazumeva sticanje i unapređenje znanja, veština, stavova i ponašanja sa ciljem povećanja efikasnosti i efektivnosti u obavljanju policijskih i drugih unutrašnjih poslova.

Obuka iz stava 1. ovog člana sprovodi se u organizaciji organizacione jedinice nadležnoj za poslove upravljanja ljudskim resursima i planira se i realizuje kroz stručno osposobljavanje i usavršavanje, na osnovu iskazanih potreba organizacionih jedinica Ministarstva, kao i na osnovu rezultata dobijenih sistemom ocenjivanja.

Stručno osposobljavanje realizuje se putem osnovne policijske obuke, specijalističke obuke i policijske obuke osnovnog nivoa.

Stručno usavršavanje zaposlenih planira se i realizuje u skladu sa programom stručnog usavršavanja i u okviru drugih oblika stručnog usavršavanja.

Zaposleni u Ministarstvu imaju pravo da budu informisani o mogućnostima za stručno usavršavanje i osposobljavanje.

Ministarstvo može sprovoditi obuku, stručno osposobljavanje i usavršavanje trećih lica, u skladu sa zakonom.

Član 132.

Polaznici koji uspešno završe osnovnu policijsku obuku dužni su da najmanje pet godina ostanu na radu u Ministarstvu, dok su polaznici koji uspešno završe specijalističku obuku ili obuku za licencu odnosno drugi vid specijalističkog sertifikata, dužni da ostanu najmanje tri godine na radu u Ministarstvu ili da naknade troškove stručnog osposobljavanja.

Kriterijume po kojima će se vršiti izbor kandidata za polaznike osnovne policijske obuke i druge oblike stručnog osposobljavanja, prava, obaveze i odgovornosti polaznika obuka, praćenje, ocenjivanje, polaganje završnog ispita i izdavanje uverenja, mentorski rad u osnovnoj i specijalističkoj obuci, samovrednovanje i vrednovanje osnovne i specijalističke obuke i stručnog usavršavanja, izdavačku delatnost, pružanje usluga prema trećim licima i druga pitanja u vezi sa obukom i druga prava, propisuje Vlada.

Član 133.

Stručno osposobljavanje i usavršavanje u Ministarstvu ostvaruje se prema odgovarajućim programima i planovima obuka.

Programe obuka iz stava 1. ovog člana, na predlog rukovodioca organizacione jedinice nadležne za ljudske resurse, uz prethodno pribavljenu saglasnost direktora policije, donosi ministar.

U skladu sa programima iz stava 2. ovog člana, nadležna organizaciona jedinica utvrđuje i sprovodi planove realizacije pojedinih oblika obuka.

Za potrebe stručnog osposobljavanja i usavršavanja, kao i za potrebe unapređenja rada, Ministarstvo ostvaruje saradnju sa naučnim i obrazovnim institucijama i bavi se naučno-istraživačkim radom i izdavaštvom.

Stručno obrazovanje

Član 134.

Stručno obrazovanje za potrebe Ministarstva sprovodi se u skladu sa propisima u oblasti visokog obrazovanja.

Ministarstvo može policijskog službenika uputiti na obrazovanje ili usavršavanje u visokoškolsku ustanovu u zemlji ili u inostranstvu, u skladu sa potrebama Ministarstva.

Prava i obaveze Ministarstva i policijskog službenika koji se uputi na stručno obrazovanje uređuju se ugovorom.

Način i uslovi zasnivanja radnog odnosa

Način zasnivanja radnog odnosa

Član 135.

Radni odnos u Ministarstvu zasniva se putem konkursa.

Izuzetno od stava 1. ovog člana, radni odnos državnog službenika zasniva se i premeštajem po osnovu sporazuma o preuzimanju iz drugog državnog organa.

Radni odnos u Ministarstvu može se zasnovati samo na mestima koja su predviđena aktom o unutrašnjem uređenju i sistematizaciji, koja nisu popunjena i u slučajevima kada je popuna tog radnog mesta u skladu sa donetim kadrovskim planom.

Konkurs je obavezan za zasnivanje radnog odnosa u Ministarstvu kada je njegovo sprovođenje obavezno utvrđeno zakonom ili aktom iz člana 9. stav 2. ovog zakona.

Stav 4. ovog člana ne primenjuje se u slučajevima prijema kandidata sa visokoškolskih ustanova koji se obrazuju u skladu sa posebnim studijskim programom za potrebe Ministarstva po osnovu prethodno zaključenog ugovora.

Postupak i način sprovođenja konkursa propisuje Vlada.

Član 136.

Ako je rukovodeće radno mesto upražnjeno, na predlog rukovodioca organizacione jedinice koji je nadležan da zahteva popunu upražnjenog radnog mesta, u roku od 30 dana od dana kada je mesto upražnjeno, organizaciona jedinica nadležna za upravljanje ljudskim resursima raspisuje interni konkurs za popunu tog radnog mesta.

Do popune radnog mesta u skladu sa stavom 1. ovog člana – na to radno mesto raspoređuje se vršilac dužnosti, na predlog nadležnog rukovodioca.

Za vreme vršenja dužnosti rukovodioca, zaposlenom pripada plata predviđena za radno mesto na kojem obavlja poslove vršioca dužnosti.

Uslovi za zasnivanje radnog odnosa

Član 137.

Lice koje zasniva radni odnos u Ministarstvu, pored opštih uslova za zasnivanje radnog odnosa u državnom organu, mora da ispunjava i posebne uslove, i to:

- 1) da je državljanin Republike Srbije;
- 2) da ima prijavljeno prebivalište na teritoriji Republike Srbije – najmanje pet godina neprekidno pre dana podnošenja prijave za zasnivanje radnog odnosa;
- 3) da nema dvojno državljanstvo – za ona radna mesta na kojima je propisano isključivo državljanstvo Republike Srbije;
- 4) da ne postoje bezbednosne smetnje za obavljanje poslova u Ministarstvu;
- 5) da ispunjava kriterijume zdravstvene, psihološke i fizičke sposobnosti, kao i kriterijume kompetencija za radno mesto za koje konkuriše.

Prilikom zasnivanja radnog odnosa Ministarstvo vodi računa o zastupljenosti nacionalnih manjina, u skladu sa zakonom.

Član 138.

U radni odnos u Ministarstvo ne može se primiti lice:

- 1) protiv koga se vodi krivični postupak za krivična dela koja se gone po službenoj dužnosti;
- 2) koje je osuđivano zbog krivičnog dela za koja se gone po službenoj dužnosti;
- 3) koje je osuđivano na kaznu zatvora u trajanju dužem od šest meseci;
- 4) kome je radni odnos u državnom organu prestao zbog teške povrede službene dužnosti pravosnažnom odlukom nadležnog organa;
- 5) kome je radni odnos u pravnom licu sa javnim ovlašćenjima prestao zbog povrede radne obaveze ili nepoštovanja radne discipline;
- 6) koje je pravosnažno osuđeno za prekršaj sa elementom nasilja ili drugi prekršaj koji ga čini nedostojnim za obavljanje poslova u Ministarstvu;

7) ako se u postupku vršenja bezbednosne provere utvrde bezbednosne smetnje.

O licu koje želi da zasnuje radni odnos u Ministarstvu podaci se prikupljaju u postupku vršenja bezbednosne provere.

Član 139.

Ministarstvo vodi jedinstvenu kadrovsku evidenciju policijskih službenika, drugih zaposlenih i kandidata koja se primaju u radni odnos u Ministarstvu, u skladu sa propisom kojim se uređuju evidencije i obrada podataka u oblasti unutrašnjih poslova.

Bezbednosna provera i utvrđivanje postojanja bezbednosnih smetnji

Član 140.

Ocenu o postojanju bezbednosne smetnje, nakon okončanog postupka bezbednosnih provera, predlaže organizaciona jedinica koja je izvršila proveru, dok konačnu ocenu donosi organizaciona jedinica Direkcije policije u čijem delokrugu su ti poslovi.

Prikupljeni podaci ne mogu se koristiti u druge svrhe.

Nivoi bezbednosnih provera

Član 141.

Bezbednosna provera vrši se na tri različita nivoa, u zavisnosti od obima podataka koji su predmet provere.

Prvi nivo bezbednosne provere vrši se za lica iz člana 102. st. 3. tač. 1), 2), 3), 5), 7) i 8). ovog zakona.

Prvi nivo bezbednosne provere podrazumeva obradu podataka iz službenih evidencija Ministarstva i prikupljanje podataka neposrednim operativno-terenskim radom.

Postupak bezbednosne provere prvog nivoa vrši se za sve zaposlene u Ministarstvu na period od pet godina.

Drugi nivo bezbednosne provere vrši se za rukovodioce srednjeg nivoa na period od tri godine.

Drugi nivo bezbednosne provere podrazumeva obradu podataka iz stava 3. ovog člana, kao i potpunu proveru podataka iz evidencija drugih državnih organa, organa državne uprave, pokrajinske autonomije, jedinica lokalne samouprave i imaoća javnih ovlašćenja.

Treći nivo bezbednosne provere vrši se za lica na položaju, postavljena lica, odnosno rukovodioce visokog i strateškog nivoa u Ministarstvu, na period od dve godine.

Treći nivo bezbednosne provere podrazumeva obradu podataka iz st. 3. i 6. ovog člana, kao i podataka iz evidencija drugih službi bezbednosti.

Bezbednosne provere mogu se vršiti i na kraći period ako se za tim ukaže potreba kao i u drugim slučajevima propisanim zakonom.

Način vršenja bezbednosnih provera

Član 142.

Lice nad kojim se vrši bezbednosna provera dužno je da popuni i potpiše Upitnik o identifikacionim podacima.

Ukoliko lice iz stava 1. ovog člana odbije da popuni i potpiše Upitnik o identifikacionim podacima, smatraće se da je odustalo od postupka zasnivanja radnog odnosa, prijema na obuku za obavljanje poslova policijskih službenika, upisa na visokoškolsku ustanovu za potrebe policijskog obrazovanja ili prava po drugom propisu.

Izgled obrasca Upitnika iz stava 1. ovog člana propisuje ministar.

Upitnik iz stava 1. ovog člana sadrži podatke koji su utvrđeni zakonom o evidencijama i obradi podataka u Ministarstvu.

Zahtev za pokretanje postupka bezbednosne provere za kandidate za prijem u radni odnos u Ministarstvo i na stručno obrazovanje, osposobljavanje i usavršavanje za potrebe Policije, podnosi organizaciona jedinica Ministarstva nadležna za ljudske resurse.

Zahtev za vršenje bezbednosnih provera po zahtevu drugih organa, odnosno pravnih lica, podnose ti organi, odnosno lica u skladu sa posebnim zakonom.

Radi utvrđivanja kontinuiteta ispunjenosti uslova za rad u Ministarstvu, odnosno zahtev za pokretanje postupka bezbednosne provere za zaposlene, podnosi njihov neposredni rukovodilac, odnosno rukovodilac organizacione jedinice u koju je zaposleni upućen, ukoliko postoje osnovi sumnje da kod zaposlenog postoje bezbednosne smetnje.

Zahtev iz stava 7. ovog člana mogu da podnesu i policijski službenici Sektora unutrašnje kontrole i Službe za bezbednost i zaštitu podataka.

Zahtev za pokretanje postupka bezbednosne provere sa Upitnikom dostavlja se na postupanje nadležnoj policijskoj upravi po mestu prijavljenog prebivališta lica koje se proverava.

Za pojedina radna mesta u Ministarstvu utvrđena aktom iz člana 9. stav 2. ovog zakona, u postupku vršenja bezbednosne provere obavezno je poligrafsko ispitivanje.

Član 143.

U postupku vršenja bezbednosne provere prikupljaju se i proveravaju podaci iz Upitnika iz člana 142. stav 1. ovog zakona, kao i:

- 1) drugi podaci o osobama sa kojima lice koje se proverava živi u zajedničkom domaćinstvu, uz njihovu pisanu saglasnost;
- 2) podaci iz kaznene i drugih evidencija koje vode nadležni organi;
- 3) podaci o optužnim predlozima, pokrenutim krivičnim i prekršajnim postupcima koje vode nadležni organi;
- 4) informacije o navikama, sklonostima i ponašanju;
- 5) ostali podaci od značaja za rad u Ministarstvu.

Član 144.

Bezbednosna provera se vrši na sledeći način:

- 1) neposrednim razgovorom sa licem koje se proverava;
- 2) uvidom u službene evidencije i zbirke podataka koje vode nadležni organi;
- 3) neposrednim razgovorima sa drugim osobama po proceni policijskog službenika koji vrši proveru;
- 4) neposrednim opažanjem policijskog službenika koji vrši proveru.

Postupak provjere vrši se u roku od 30 dana od dana prijema zahteva za provjeru.

Ako izabrano lice ne stupi na rad u roku od jedne godine od dana obavljene bezbednosne provjere, nadležna organizaciona jedinica koja sprovodi postupak zasnivanja radnog odnosa, dužna je da pribavi ponovnu bezbednosnu provjeru.

Za vršenje bezbednosnih provjera iz člana 102. st. 3. tač. 6), 7), 8) i 9), plaća se taksa u skladu sa posebnim zakonom.

Izjava o dužnostima i pravima i polaganje zakletve

Član 145.

Policijski službenik dužan je prilikom prijema u službu da prihvati i potpiše izjavu o dužnostima i pravima policijskih službenika.

Na Dan policije, policijski službenici primljeni u službu u prethodnoj godini, polažu zakletvu koja glasi: „*Zaklinjem se da ću se dosledno pridržavati Ustava i zakona u vršenju policijskih poslova i da ću sve svoje snage posvetiti očuvanju bezbednosti, zaštiti ljudskih i manjinskih prava i sloboda i savesno i odgovorno služiti građanima Republike Srbije*“.

Način polaganja zakletve policijskih službenika propisuje ministar.

Pripravnici

Član 146.

Pripravnik je lice koje prvi put zasniva radni odnos u struci i osposobljava se za samostalan rad ili lice koje je završilo osnovnu policijsku obuku.

Pripravnik zasniva radni odnos u svojstvu pripravnika posle sprovedenog javnog konkursa.

Pripravnik stiče status policijskog službenika po završenom pripravničkom stažu i položenom stručnom ispitu.

Tokom pripravničkog staža, pripravnik za policijskog službenika u statusu ovlašćenog službenog lica obavezan je da završi policijsku obuku osnovnog nivoa najkasnije u roku od jedne godine od dana zasnivanja radnog odnosa.

Pripravniku prestaje radni odnos ako u propisanom roku ne položi stručni ispit.

Program, postupak i način stručnog osposobljavanja pripravnika i polaganje stručnog ispita propisuje Vlada.

Vrste radnih mesta policijskih službenika

Član 147.

Radna mesta policijskih službenika dele se na rukovodeća i izvršilačka radna mesta.

Član 148.

Rukovodeća radna mesta policijskih službenika klasifikuju se u četiri kategorije u zavisnosti od složenosti poslova, obrazovanja, čina/zvanja, stepena odgovornosti i ovlašćenja za donošenje odluka, kao i samostalnosti u radu, i to na rukovodeća radna mesta:

- 1) strateškog nivoa;
- 2) visokog nivoa;
- 3) srednjeg nivoa;

4) operativnog nivoa.

Radna mesta iz stava 1. ovog člana podrazumevaju poslove rukovođenja i komandovanja, koja obuhvataju: planiranje, organizovanje, koordinaciju, kontrolu, ocenjivanje, analiziranje, vrednovanje rada i informisanje, kao i druge poslove od značaja za rukovođenje i komandovanje na zahtevanom nivou kompetencija.

Radna mesta iz stava 1. ovog člana, kao i izvršilačka radna mesta su sva radna mesta koja podrazumevaju neposredno obavljanje policijskih i drugih unutrašnjih poslova, kao i napredovanje u okviru odgovarajućeg raspona čina/zvanja.

Napredovanje u okviru odgovarajućeg raspona čina/zvanja vrši se u skladu sa uslovima iz člana 165. ovog zakona.

Merila za raspored radnih mesta iz stava 1. ovog člana, propisuje Vlada.

Direktor policije

Član 149.

Direktora policije postavlja Vlada na pet godina, na predlog ministra, po sprovedenom javnom konkursu i na način predviđen propisima o radnim odnosima koji važe za Ministarstvo.

Direktor policije može biti izabran u najviše dva mandata.

Direktor policije može biti lice koje:

- 1) ispunjava opšte uslove za rad u državnim organima predviđene zakonom;
- 2) ispunjava posebne uslove propisane ovim zakonom i aktom iz člana 9. stav 2. ovog zakona;
- 3) ima stečeno visoko obrazovanje sa najmanje 300 ESPB;
- 4) ima najmanje 15 godina navršenog rada na policijskim poslovima, na rukovodećim radnim mestima.

Mandat direktora policije prestaje protekom vremena na koje je izabran, prestankom ispunjavanja uslova za izbor direktora policije, prestankom radnog odnosa po sili zakona i iz drugih razloga u skladu sa zakonom, ostavkom ili razrešenjem.

Direktora policije razrešava Vlada, na obrazloženi predlog ministra, ako ne ostvari rezultate rada u okviru kompetencija propisanih za to radno mesto.

Direktor policije ima zamenika.

Zemenik direktora policije može biti lice koje ispunjava uslove iz stava 3. ovog člana.

Za raspoređivanje i razrešenje zamenika direktora policije primenjuju se pravila koja važe za raspoređivanje i razrešenje rukovodilaca strateškog i visokog nivoa Direkcije policije.

Raspoređivanje i razrešenje rukovodilaca strateškog i visokog nivoa Direkcije policije

Član 150.

Rukovodioci strateškog i visokog nivoa Direkcije policije raspoređuju se po sprovedenom internom konkursu.

Rukovodilac iz stava 1. ovog člana raspoređuje se i razrešava rešenjem koje donosi ministar na predlog direktora policije, a na osnovu izveštaja i rangiranja kandidata po sprovedenom internom konkursu.

Rukovodilac iz stava 1. ovog člana razrešava se ukoliko ne ostvaruje rezultate rada u okviru kompetencija radnog mesta.

Ministar može da zatraži od direktora policije predlog za raspoređivanje rukovodioca iz stava 1. ovog člana u slučaju da je to radno mesto nepopunjeno duže od šest meseci, odnosno predlog za razrešenje rukovodioca iz stava 1. ovog člana u slučaju da isti ne ostvaruje rezultate rada u okviru kompetencija radnog mesta.

Predlog iz stava 4. ovog člana direktor policije je u obavezi da dostavi ministru u roku od tri meseca.

Raspoređivanje i razrešenje rukovodilaca srednjeg i operativnog nivoa Direkcije policije

Član 151.

Rukovodioci srednjeg i operativnog nivoa Direkcije policije raspoređuju se po sprovedenom internom konkursu.

Rukovodioca iz stava 1. ovog člana rešenjem raspoređuje direktor policije, na predlog neposrednog višeg rukovodioca, a na osnovu izveštaja i rangiranja kandidata po sprovedenom internom konkursu.

Rukovodioca iz stava 1. ovog člana rešenjem razrešava direktor policije po predlogu neposredno višeg rukovodioca, ukoliko ne ostvari rezultate rada u okviru kompetencija radnog mesta.

Informisanje o slobodnim radnim mestima

Član 152.

Zaposleni imaju pravo da budu informisani o slobodnim radnim mestima u Ministarstvu za koja je utvrđeno da postoji potreba za popunom.

Rukovodioci odgovarajućih organizacionih jedinica dužni su da o svakoj činjenici koja je od uticaja na popunjenost radnih mesta u organizacionoj jedinici kojom rukovode, odmah obaveste organizacionu jedinicu nadležnu za poslove ljudskih resursa.

Zaposleni su dužni da o svakoj nameri promene radnog mesta u Ministarstvu obaveste neposrednog rukovodioca.

Radno vreme

Organizacija rada

Član 153.

Policija je organizovana tako da se policijski poslovi obavljaju 24 časa dnevno.

Radni dan, po pravilu, traje osam časova. Radna nedelja traje pet radnih dana, odnosno 40 časova.

Izuzetno od stava 2. ovog člana, u zavisnosti od potreba službe, lokalnim prilikama odnosno za pojedine policijske službenike tj. kada se rad obavlja u smenama, noću ili kad priroda posla i organizacija rada to zahteva, ministar može propisati i drugačiju organizaciju rada.

Raspored rada policijskih službenika

Član 154.

Policijski službenik dužan je u obavljanju policijskih poslova da radi po posebnom rasporedu rada (dnevnom ili nedeljnom) koji određuje neposredni rukovodilac.

Neposredni rukovodilac iz stava 1. ovog člana dužan je da obavesti policijskog službenika o rasporedu i promeni rasporeda radnog vremena najmanje sedam sati pre promene rasporeda radnog vremena.

Poseban raspored rada u smislu stava 1. ovog člana podrazumeva:

- 1) rad u smenama;
- 2) rad u turnusu;
- 3) rad subotama, nedeljama, praznicima i drugim neradnim danima;
- 4) rad noću;
- 5) učestalu neredovnost;
- 6) prekovremeni rad;
- 7) pripravnost za rad.

Rad u smeni, odnosno obavljanje posla naizmenično u periodima prepodnevog (prva smena), poslepodnevog (druga smena) i noćnog dela dana (treća smena), u smislu ovog zakona, podrazumeva redovan radni ciklus gde zaposleni u toku kalendarskog meseca, u okviru redovnog mesečnog fonda radnih sati, svoj posao obavlja naizmenično u jednom od navedenih osmočasovnih ciklusa dana (u prvoj, drugoj ili trećoj osmočasovnoj smeni), a na radnom mestu za koje je određeno da se radna aktivnost vrši punih 24 časa.

Rad u turnusu, u smislu ovog zakona, podrazumeva redovan radni ciklus gde policijski službenik u toku kalendarskog meseca, u okviru redovnog mesečnog fonda radnih sati, svoj posao obavlja naizmenično u periodima dužim ili kraćim od osam časova, a na radnom mestu za koje je određeno da se radna aktivnost vrši punih 24 časa (12 – 24 – 12 – 48 ili sl.).

Rad noću, u smislu ovog zakona, podrazumeva redovan radni ciklus gde policijski službenik u toku kalendarskog meseca, u okviru redovnog mesečnog fonda radnih sati, svoj posao obavlja u vremenu od 22 časa do 6 časova narednog dana.

Učestala neredovnost, odnosno obavljanje posla u učestalim neredovnostima, u smislu ovog zakona, podrazumeva redovan radni ciklus gde policijski službenik u toku kalendarskog meseca, u okviru redovnog mesečnog fonda radnih sati, svoj posao obavlja naizmenično u periodima gde nije moguće unapred utvrditi vreme radnog angažovanja, a na radnom mestu za koje je određeno da se radna aktivnost vrši punih 24 časa.

Prekovremeni rad

Član 155.

Prekovremeni rad, u smislu ovog zakona, podrazumeva rad duži od punog radnog vremena u slučaju više sile, iznenadnog povećanja obima posla i u drugim slučajevima kada je neophodno da se u određenom roku završi posao koji nije planiran.

Policijski službenik, po pravilu, ne može da radi duže od 12 časova dnevno, uključujući i prekovremeni rad, pri čemu sam prekovremeni rad ne može da traje duže od osam sati nedeljno.

Ako policijski službenik provede na radu neprekidnih 12 časova dnevno, prekovremeni rad može trajati najduže do okončanja započetog posla, a maksimalno do dodatnih četiri sata prekovremenog rada.

U slučaju saglasnosti rukovodioca i policijskog službenika i u obostranom dogovoru oko rasporeda radnog vremena, prekovremeni časovi mogu se tromesečno obračunati kao slobodni časovi u odnosu 1:2, koji se mogu iskoristiti najkasnije u roku od šest meseci od protoka tromesečja u kome su utvrđeni.

Rukovodilac je dužan da u slučaju prekovremenog rada obezbedi policijskom službeniku prevoz, odnosno naknadi troškove prevoza od mesta stanovanja do mesta obavljanja prekovremenog rada i obratno.

Pripravnost

Član 156.

Policijski službenik u obavezi je pripravnosti kada okolnosti posla i zadataka to zahtevaju.

Pripravnost za rad, u smislu ovog zakona, podrazumeva stanje spremnosti odziva na poziv neposrednog rukovodioca ili lica ovlašćenog za poziv za dolazak na rad.

Pripravnost, odnosno okolnosti koje ukazuju da policijski službenik raspoređen na određeno radno mesto mora biti dostupan i pripravan da, po pozivu neposrednog rukovodioca ili lica ovlašćenog za poziv, obavi posao ili zadatak koji je planiran i za koji se očekivala potreba eventualnog angažovanja policijskih službenika sa odgovarajućeg radnog mesta, propisuje ministar.

Član 157.

Rad policijskog službenika koji je iz pripravnosti pozvan da obavi posao ili zadatak računa se kao prekovremeni rad.

Preraspodela radnog vremena

Član 158.

Neposredni rukovodilac može da izvrši preraspodelu radnog vremena kada to zahteva priroda delatnosti, organizacija rada, bolje korišćenje sredstava rada, racionalnije korišćenje radnog vremena i izvršenje određenog službenog zadatka u utvrđenim rokovima.

Preraspodela radnog vremena vrši se u skladu sa propisima o radu.

Član 159.

Policijskom službeniku koji radi po posebnom rasporedu radnog vremena u smislu ovog zakona, korišćenje nedeljnog odmora može se odrediti na drugi način i u drugom periodu, pod uslovom da mu se dnevni i nedeljni odmor obezbedi u obimu utvrđenom zakonom u roku koji ne može da bude duži od 30 dana.

Odmor u toku dnevnog rada

Član 160.

Policijski službenik koji radi u redovnom režimu radnog vremena ima pravo na odmor u toku dnevnog rada u trajanju od 30 minuta.

Policijski službenik koji radi najmanje deset časova dnevno, ima pravo na odmor u toku rada u trajanju od 45 minuta.

Odmor iz st. 1. i 2. ovog člana ne može da se koristi na početku i na kraju radnog vremena.

Vreme odmora iz st. 1. i 2. ovog člana uračunava se u radno vreme.

Odmor iz st. 1. i 2. ovog člana organizuje se na način kojim se obezbeđuje da se rad ne prekida, ako priroda posla ne dozvoljava prekid rada, kao i ako se radi sa strankama.

Odluku o rasporedu korišćenja odmora u toku dnevnog rada donosi neposredni rukovodilac.

Član 161.

Neposredni rukovodilac dužan je da prilikom organizacije noćnog rada i rada u smenama policijskim službenicima osigura dnevni odmor od najmanje 12 časova neprekidno.

Kada je policijske poslove potrebno obavljati u neprekidnom trajanju, redovno radno vreme policijskih službenika koji obavljaju takve poslove može trajati duže od osam časova u periodu od 24 časa, ali ne duže od 12 časova.

Član 162.

O rasporedu rada policijskih službenika vodi se evidencija.

Način na koji se policijskom službeniku određuje rad po posebnom rasporedu propisuje ministar.

Rad duži od punog radnog vremena, odnosno prekovremenog rada

Član 163.

Izuzetno, zaposleni, a naročito policijski službenik dužan je da po nalogu nadležnog rukovodioca poslove obavlja i duže od punog radnog vremena odnosno vremena utvrđenog za prekovremeni rad, ako je to neophodno za uspešno i pravovremeno obavljanje službenog posla, kojim se obezbeđuje neposredna zaštita života i zdravlja fizičkih lica ili zaštita imovine velike vrednosti ili šticeenog objekta, i ako zaposleni odnosno policijski službenik na to pristane – a najduže dok ne prestane neposredno ugrožavanje odnosno dok mu se ne obezbedi zamena.

Odlaganje ili prekidanje godišnjeg odmora

Član 164.

Policijskom službeniku direktor policije, načelnik policijske uprave ili lice koje oni ovlaste može da odloži ili prekine korišćenje godišnjeg odmora u svakom trenutku ili doba dana u toku korišćenja ili do otpočinjanja godišnjeg odmora, a radi obavljanja policijskih poslova koji ne trpe odlaganje.

U slučaju iz stava 1. ovog člana policijski službenik ima pravo na naknadu stvarnih troškova prouzrokovanih odlaganjem, odnosno prekidom godišnjeg odmora.

Karijerni razvoj policijskih službenika

Član 165.

U skladu sa sistemom karijernog razvoja policijskih službenika:

- 1) određivanje čina/zvanja vrši se prema poslovima radnog mesta na koje se zaposleni raspoređuje ili premešta;
- 2) za sticanje narednog čina/zvanja u okviru istog nivoa potrebno je da se ispuni uslov odgovarajućeg stepena obrazovanja, potrebnih godina staža provedenih u prethodnom činu/zvanju, uspešno završene stručne obuke za čin/zvanje, kao i odgovarajuće godišnje ocene;

3) za sticanje narednog čina/zvanja neposredno višeg nivoa potrebno je da se ispuni uslov odgovarajućeg stepena obrazovanja, potrebnih godina staža provedenih u prethodnom činu/zvanju, uspešno položen stručni ispit za čin/zvanje, kao i odgovarajuće godišnje ocene;

4) čin generala policije stiče se u skladu sa pravilima karijernog razvoja policijskih službenika za određena rukovodeća radna mesta strateškog i visokog nivoa.

Vreme provedeno u činu/zvanju sa nižom stručnom spremom ne uračunava se prilikom izračunavanja vremena potrebnog za napredovanje.

U godine staža potrebne za napredovanje u naredni čin/zvanje računa se isključivo vreme efektivno provedeno na radnom mestu u prethodnom činu/zvanju.

Način sticanja čina/zvanja u Ministarstvu i druga pitanja u vezi sa njihovim korišćenjem, odnosno karijernim razvojem, propisuje Vlada, u roku od 90 dana od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Činovi i zvanja policijskih službenika i pripadnika vatrogasno-spasilačkih jedinica

Član 166.

Policijski službenici u statusu ovlašćenih službenih lica imaju sledeće činove:

- 1) sa srednjom stručnom spremom – mlađi vodnik policije, vodnik policije i vodnik I klase policije;
- 2) sa prvim stepenom visokog obrazovanja – zastavnik policije, zastavnik I klase policije i potporučnik policije;
- 3) sa drugim stepenom visokog obrazovanja – poručnik policije, kapetan policije, major policije, potpukovnik policije, pukovnik policije i general policije.

Policijski službenici u statusu lica na posebnim dužnostima imaju sledeća zvanja:

- 1) sa srednjom stručnom spremom – mlađi policijski referent, policijski referent i viši policijski referent;
- 2) sa prvim stepenom visokog obrazovanja – mlađi policijski saradnik, policijski saradnik i samostalni policijski saradnik;
- 3) sa drugim stepenom visokog obrazovanja – viši policijski saradnik, mlađi policijski savetnik, policijski savetnik, samostalni policijski savetnik, viši policijski savetnik i glavni policijski savetnik.

Pripadnici vatrogasno-spasilačkih jedinica imaju sledeće činove:

- 1) sa srednjom stručnom spremom – mlađi vodnik vatrogasac, vodnik vatrogasac i vodnik I klase vatrogasac;
- 2) sa prvim stepenom visokog obrazovanja – mlađi zastavnik vatrogasac, zastavnik vatrogasac i zastavnik I klase vatrogasac;
- 3) sa drugim stepenom visokog obrazovanja – potporučnik vatrogasac, poručnik vatrogasac, kapetan vatrogasac, major vatrogasac, potpukovnik vatrogasac i pukovnik vatrogasac.

Ocenjivanje rada

Član 167.

Rad zaposlenih u Ministarstvu ocenjuje se godišnje, u dva ciklusa sa jednom zaključnom ocenom.

Pozitivne ocene jesu „dovoljan – 2“, „dobar – 3“, „ističe se – 4“ i „naročito se ističe – 5“, a negativna ocena je „nedovoljan – 1“.

Napredovanje iz člana 165. ovog zakona, može se ostvariti na osnovu trogodišnje prosečne ocene koja ne može biti niža od „ističe se – 4“.

Merila i način ocenjivanja policijskih službenika i drugih zaposlenih u Ministarstvu propisuje Vlada.

Nespojivi poslovi i delatnosti sa policijskim poslovima

Član 168.

Zaposleni u Ministarstvu ne mogu obavljati poslove kojima komercijalizuju znanja i veštine stečena u Ministarstvu.

Zaposleni u Ministarstvu ne mogu obavljati samostalnu ili druge delatnosti, vršiti funkciju ili aktivnosti koje su nespojive sa službenim dužnostima, odnosno koji mogu izazvati sukob interesa ili uticati na nepristrasnost u radu.

Poslove i delatnosti iz st. 1 i 2. ovog člana, koji su nespojivi sa obavljanjem policijskih poslova propisuje ministar.

Pravo na sindikalno, profesionalno i drugo organizovanje i delovanje

Član 169.

Policijski službenici i ostali zaposleni imaju pravo na sindikalno, profesionalno i drugo organizovanje i delovanje ostvaruju na zakonom utvrđen način.

Policijski službenici ne mogu biti članovi političkih stranaka, ne mogu se stranački organizovati, niti politički delovati u Ministarstvu.

Policijski službenici ne mogu u uniformi prisustvovati stranačkim i drugim političkim skupovima, izuzev ako su radno angažovani.

Postupanje suprotno odredbama iz st. 2. i 3. ovog člana osnov je za pokretanje postupka za utvrđivanje disciplinske odgovornosti u smislu odredbi ovog zakona kojima se uređuje disciplinska odgovornost zaposlenih u Ministarstvu.

Pravo na štrajk

Član 170.

Zaposleni u Ministarstvu imaju pravo na štrajk u skladu sa zakonom i kolektivnim ugovorom i slobodno odlučuju o svom učešću u štrajku.

Policijski službenici nemaju pravo na štrajk u slučaju:

- 1) ratnog stanja, vanrednog stanja, vanredne situacije ili stanja povećanog rizika;
- 2) nasilnog ugrožavanja ustavnog poretka Republike Srbije;
- 3) proglašenja elementarne nepogode ili neposredne opasnosti od njenog nastanka na području dve ili više policijskih uprava Ministarstva ili na celoj teritoriji Republike Srbije;
- 4) drugih nepogoda i nesreća koje ometaju normalno odvijanje života i ugrožavaju bezbednost ljudi i imovine.

Zaposleni u Ministarstvu, osim policijskih službenika iz stava 2. ovog člana, mogu početi štrajk ako se obezbedi minimum procesa rada koji obezbeđuje bezbednost ljudi i imovine ili je nezamenljiv uslov života i rada građana.

Rukovodilac organizacione jedinice, najkasnije deset dana pre početka štrajka određuje zaposlene koji su dužni da rade za vreme štrajka radi obezbeđivanja minimuma procesa rada, koji ne može biti manji od 60% zaposlenih.

Štrajk upozorenja najavljuje se najkasnije deset dana pre početka štrajka, a štrajk se najavljuje dostavljanjem odluke o stupanju u štrajk, najkasnije 30 dana pre stupanja u štrajk.

Uz odluku o stupanju u štrajk dostavlja se izjava organizatora štrajka o načinu obezbeđivanja minimuma procesa rada u skladu sa stavom 4. ovog člana.

Odlukom o stupanju u štrajk utvrđuju se: zahtevi zaposlenih, vreme početka štrajka, mesto okupljanja učesnika u štrajku (ako se štrajk ispoljava okupljanjem zaposlenih) i štrajkački odbor, koji zastupa interese zaposlenih.

Predstavnici Ministarstva i štrajkačkog odbora dužni su da od dana najave štrajka, pa sve do samog okončanja štrajka, pregovaraju radi sporazumnog i mirnog rešavanja kolektivnog spora, u skladu sa propisima o mirnom rešavanju radnih sporova i načelima uzajamnog poverenja i zaštite ekonomskih i socijalnih interesa.

Ako se štrajk ispoljava okupljanjem zaposlenih, štrajk se organizuje i mesto okupljanja određuje primenom odredaba zakona kojim se uređuje javno okupljanje.

Policijski službenici koji učestvuju u štrajku, ne mogu za vreme štrajka da nose oružje i druga sredstva prinude.

Pravo na staž osiguranja u uvećanom trajanju

Član 171.

Pojedina radna mesta u Ministarstvu, primenom posebnih kriterijuma i merila, utvrđuju se kao radna mesta na kojima se staž iz oblasti penzijskog i invalidskog osiguranja u efektivnom trajanju računa sa uvećanim trajanjem (u daljem tekstu: staž sa uvećanim trajanjem).

Radno mesto, odnosno posao u Ministarstvu na kome se računa staž sa uvećanim trajanjem, jesu:

1) poslovi koji se nakon navršenja određenih godina života i usled prirode i težine posla ne mogu više uspešno obavljati na način i po standardima zahtevanim za tu profesionalnu delatnost;

2) poslovi koji podrazumevaju pripadnost specijalnoj i posebnim jedinicama po nadležnosti borbe protiv terorizma i najtežih oblika kriminala, i konstantnu pripremljenost za intervenciju, a čijim se izvršavanjem izvršilac posla dovodi u neposrednu životnu opasnost;

3) poslovi koji podrazumevaju pripadnost organizacionim celinama po nadležnosti borbe protiv kriminala ili koje zahtevaju primenu policijskih ovlašćenja ili policijskih mera i radnji pri posebno opasnim aktivnostima koje izvršioca posla mogu dovesti do neposredne životne ili teže zdravstvene opasnosti;

4) poslovi koji podrazumevaju uniformisanost i primenu policijskih ovlašćenja i policijskih mera i radnji, kao i poslovi iz oblasti zaštite i spasavanja.

Radno mesto, odnosno posao u Ministarstvu na kome se staž osiguranja računa sa uvećanim trajanjem, kao i stepen uvećanja staža osiguranja, utvrđuje se prema propisima o penzijskom i invalidskom osiguranju.

Prestanak radnog odnosa
Posebni slučajevi prestanka radnog odnosa

Član 172.

Pored slučajeva prestanka radnog odnosa po sili zakona utvrđenih drugim propisima, policijskom službeniku, odnosno ostalim zaposlenima, radni odnos u Ministarstvu prestaje:

- 1) kada se utvrdi da su podaci o ispunjavanju uslova za zasnivanje radnog odnosa iz člana 137. ovog zakona lažni – danom utvrđenja ove činjenice;
- 2) kada se utvrdi da je prestao da ispunjava uslove za zasnivanje radnog odnosa predviđene članom 138. stav 1. ovog zakona, – danom utvrđenja ove činjenice;
- 3) kada se utvrdi da je pravnosnažnom presudom osuđen na безусловnu kaznu zatvora u trajanju dužem od šest meseci, za krivična dela koja se gone po službenoj dužnosti – danom donošenja rešenja o prestanku radnog odnosa;
- 4) ako je dva puta uzastopno ocenjen negativnom ocenom – „ne zadovoljava“;
- 5) ako odbije odlazak na lečenje od bolesti zavisnosti nakon konačne ocene i mišljenja nadležne zdravstvene ustanove;
- 6) ako, nakon završenog lečenja od bolesti zavisnosti, nastanu okolnosti utvrđene novom ocenom i mišljenjem nadležne zdravstvene ustanove koje uzrokuju potrebu daljeg lečenja, odnosno ako je policijski službenik, odnosno drugi zaposleni svojim ponašanjem sprečavao svoje ozdravljenje.

Prestanak radnog odnosa sa pravom na starosnu penziju

Član 173.

Policijskom službeniku može prestati radni odnos i pre ispunjenja opštih uslova za sticanje starosne penzije, a u skladu sa propisima o penzijskom i invalidskom osiguranju.

Prestanak radnog odnosa sa pravom na invalidsku penziju

Član 174.

Policijskom službeniku kod koga nastanu promene u zdravstvenom stanju prouzrokovane povredom na radu, profesionalnom bolešću, povredom van rada ili bolešću koje se ne mogu otkloniti lečenjem ili medicinskom rehabilitacijom i koje ga čine nesposobnim za profesionalno vršenje policijskih poslova prestaje radni odnos u Ministarstvu, sa pravom na invalidsku penziju.

Postojanje nesposobnosti u smislu stava 1. ovog člana, u saradnji sa organom veštačenja Fonda za penzijsko i invalidsko osiguranje zaposlenih, utvrđuje komisija pri Zavodu za zdravstvenu zaštitu radnika Ministarstva, čije članove imenuje ministar.

Pravo na otpremninu

Član 175.

Policijskom službeniku koji ostvari pravo na penziju pripada otpremnina u visini šest mesečnih plata, bez poreza i doprinosa, primljenih za poslednjih šest meseci.

Solidarna pomoć

Član 176.

Zaposleni imaju pravo na solidarnu pomoć za slučaj:

- 1) duže ili teže bolesti policijskog službenika i ostalih zaposlenih ili člana njihove uže porodice;
- 2) nabavke ortopedskih pomagala i aparata za rehabilitaciju policijskog službenika i ostalih zaposlenih ili člana njihove uže porodice;
- 3) zdravstvene rehabilitacije policijskog službenika i ostalih zaposlenih;
- 4) nastanka teže invalidnosti policijskog službenika i ostalih zaposlenih;
- 5) nabavke lekova za policijskog službenika i ostalih zaposlenih ili člana njihove uže porodice;
- 6) pomoć maloletnoj deci policijskog službenika i ostalih zaposlenih za slučaj smrti.

Visina pomoći u toku godine, u slučajevima utvrđenim u stavu 1. ovog člana priznaje se na osnovu uredne dokumentacije, koju će procenjivati nadležna služba Ministarstva, u skladu sa sredstvima obezbeđenim za isplatu ove vrste pomoći, a najviše do visine tri prosečne plate bez poreza i doprinosa po zaposlenom u Republici Srbiji prema poslednjem objavljenom podatku organa nadležnog za poslove statistike.

Članovima uže porodice u smislu stav 1. tač. 1), 2) i 5) ovog člana smatraju se bračni drug, deca, braća, sestre, roditelji, usvojlac, usvojenik, staratelj pod uslovom da žive u zajedničkom porodičnom domaćinstvu sa zaposlenim.

Bliže uslove i kriterijume za dodelu kao i visinu solidarne pomoći zaposlenima u Ministarstvu propisuje ministar.

Pravo na novčanu i drugu pomoć

Član 177.

Ministar može, prilikom obeležavanja državnih i dugih praznika i u saradnji sa Fondom za solidarnu pomoć, ustanoviti dodelu novčane pomoći i druge pomoći porodicama poginulih i teško ranjenih policijskih službenika, kao i drugih zaposlenih, koji su stradali u obavljanju službe ili povodom obavljanja službe.

Nagrade i priznanja

Član 178.

Za ostvarene izuzetne rezultate u obavljanju policijskih poslova, očuvanju i unapređenju bezbednosti, policijskim službenicima u Ministarstvu dodeljuju se nagrade i priznanja.

Nagrade i priznanja mogu se dodeljivati i organima teritorijalne autonomije i lokalne samouprave, drugim organima i ustanovama, nevladinim i drugim organizacijama i pojedincima, kao i policijskim službenicima stranih država za ostvarenu međunarodnu policijsku saradnju ili uspešno izvedene akcije na polju suzbijanja međunarodnog kriminala.

Vrste nagrada i priznanja, kao i način, kriterijume i merila propisuje ministar.

Zdravstvena zaštita zaposlenih

Član 179.

Policijskim službenicima u Ministarstvu obezbeđena je zdravstvena zaštita koja se ostvaruje kroz specifičnu i preventivnu zdravstvenu zaštitu.

Specifična zdravstvena zaštita

Član 180.

Policijski službenici u Ministarstvu uživaju specifičnu zdravstvenu zaštitu u meri u kojoj ona nije obezbeđena obaveznim zdravstvenim osiguranjem, a proističe iz rada na poslovima na kojima su, saglasno aktu o proceni rizika, opasnost po život i zdravlje, odgovornost i težina, priroda i posebni uslovi rada, od bitnog uticaja na smanjenje radne sposobnosti.

Specifičnu zdravstvenu zaštitu zaposlenih u Ministarstvu, koja se odnosi na pružanje zdravstvenih usluga u vezi sa prethodnim lekarskim pregledima za upis u obrazovne institucije Ministarstva, zasnivanjem radnog odnosa i premeštajem na drugom radno mesto u Ministarstvu, periodičnim, vanrednim, sistematskim i kontrolnim lekarskim pregledima, radi utvrđivanja profesionalne i opšte radne sposobnosti za dalje obavljanje poslova i pružanjem stručne, tehničke i kadrovske pomoći organizacionim jedinicama Ministarstva u izvršavanju zadataka i poslova, obavlja Zavod za zdravstvenu zaštitu radnika Ministarstva unutrašnjih poslova u saradnji sa nadležnom organizacionom jedinicom Ministarstva za poslove ljudskih resursa.

Način sprovođenja i mere specifične zdravstvene zaštite propisuje ministar.

Troškove specifične zdravstvene zaštite snosi Ministarstvo.

Preventivna zdravstvena zaštita

Član 181.

Preventivnu zdravstvenu zaštitu policijskih službenika u Ministarstvu organizuje i sprovodi organizaciona jedinica Ministarstva nadležna za poslove ljudskih resursa.

Psihološka zdravstvena zaštita

Član 182.

Zaposlenima u Ministarstvu obezbeđena je psihološka zaštita koja se ostvaruje kroz psihološku selekciju i klasifikaciju i psihološku prevenciju na primarnom, sekundarnom i tercijarnom nivou.

Psihološku zaštitu zaposlenih kroz proces selekcije kadrova prilikom prijema u radni odnos, upisa na kurseve, karijernog kretanja kroz službu, klasifikaciju i strateško planiranje kadra organizuje i sprovodi organizaciona jedinica Ministarstva nadležna za poslove ljudskih resursa.

Kriterijume i način postupanja u pružanju psihološko pomoći propisuje ministar.

Član 183.

Zaposleni u Ministarstvu, po potrebi, može biti upućen u referentnu zdravstvenu ustanovu na testiranje na prisustvo alkohola i/ili psihoaktivnih supstanci u organizmu.

Testiranje može biti redovno i vanredno.

Testiranje se sprovodi na zahtev rukovodioca organizacione jedinice.

Plate**Utvrđivanje plate****Član 184.**

Plata zaposlenog u Ministarstvu sastoji se od osnovne plate, dodataka na platu i poreza i doprinosa za obavezno socijalno osiguranje, u skladu sa zakonom.

Osnovna plata zaposlenog u Ministarstvu sastoji se od osnovice za obračun i isplatu plata koju utvrđuje Vlada i koeficijenata osnovne plate utvrđenih posebnim aktom Vlade.

Vrste koeficijenata osnovne plate**Član 185.**

Koeficijenti osnovne plate mogu biti osnovni i dodatni i uređuju se aktom iz člana 184. stav 2. ovog zakona.

Poseban raspored rada (rad u smeni, rad u turnusu, učestala neredovnost) vrednovan je u koeficijentu za obračun i isplatu plata za radna mesta na kojima se poslovi obavljaju u kontinuitetu.

Član 186.

Ministar ili lice koje on ovlasti može za dodatno ostvareni radni doprinos, koji značajno prevazilazi standard redovnog nivoa i kvaliteta radnog angažovanja, posebno uvećati zaposlenom koeficijent osnovne plate do 20% u mesecu u kome je isti ostvaren.

Standard redovnog nivoa i kvalitet radnog angažovanja, kao i kriterijume za značajno prevazilaženje ili umanjeње ostvarenog rezultata rada propisuje ministar.

Vrste dodataka na platu**Član 187.**

Policijski službenik ima pravo na dodatak na platu i to za:

1) minuli rad u visini od 0,4% od osnovne plate za vreme provedeno na radu za svaku punu godinu ostvarenu u Ministarstvu, odnosno u drugom državnom organu ili organu jedinice lokalne samouprave ili autonomne pokrajine;

2) rad noću – za svaki sat rada u visini 28,6% vrednosti radnog sata osnovne plate, ako takav rad nije vrednovan pri utvrđivanju osnovne plate;

3) rad na dan praznika koji nije radni dan – za svaki sat rada u visini 121% vrednosti radnog sata osnovne plate;

4) prekovremeni rad – za svaki sat rada koji po nalogu nadležnog rukovodioca radi duže od punog radnog vremena u visini 28,6% vrednosti radnog sata osnovne plate;

5) pripravnost za svaki sat pripravnosti u visini 10% vrednosti radnog sata osnovne plate;

6) rad u smeni ili rad u turnusu – za svaki sat rada u visini 28,6% vrednosti radnog sata osnovne plate, ako radi na poslovima na kojima se rad u smeni ili rad u turnusu obavlja povremeno;

7) dodatno opterećenje na radu u neprekidnom trajanju:

(1) do 10 radnih dana, mesečno u visini 3% osnovne plate, odnosno u visini 4% osnovne plate ako zamenjuje rukovodioca,

(2) dužem od 10 dana, mesečno u visini 6% osnovne plate, odnosno u visini 7% osnovne plate ako zamenjuje rukovodioca,

(3) dužem od 20 dana, mesečno u visini 10% osnovne plate, odnosno u visini 12% osnovne plate ako zamenjuje rukovodioca.

Ako su se istovremeno stekli uslovi po više osnova za dodatak na osnovnu platu, procenat dodatka ne može biti niži od zbira procenata po svakom od osnova za dodatak.

Pravo na naknade

Naknade troškova zaposlenih

Član 188.

Policijski službenik u Ministarstvu ima pravo na naknadu stvarnih troškova, i to:

- 1) za vreme koje je proveo na službenom putu u zemlji ili inostranstvu;
- 2) za upućivanje u drugo mesto rada, u zemlji ili inostranstvu;
- 3) za smeštaj i ishranu dok radi i boravi na terenu.

Način za ostvarivanje prava na naknadu iz stava 1. ovog člana, kao i njenu visinu propisuje Vlada.

Član 189.

Zaposleni u Ministarstvu ima pravo na naknadu troškova za dolazak i odlazak sa rada u visini troškova samo na teritoriji opštine ili grada zaposlenja.

Iznos naknade iz stava 1. ne može biti veći od 20% prosečne plate za prethodnu godinu u Ministarstvu, umanjene za pripadajuće poreze i doprinose.

Zaposleni nema pravo na naknadu troškova za dolazak i odlazak sa rada u slučajevima:

- 1) da Ministarstvo na drugi način obezbedi zaposlenima mogućnost prevoza za dolazak i odlazak sa rada;
- 2) da je aktom organa jedinice lokalne samouprave, odnosno grada, omogućen zaposlenima dolazak i odlazak sa rada bez naknade.

Promena mesta stanovanja nakon zasnivanja radnog odnosa, ne može da utiče na uvećanje naknade za dolazak i odlazak sa rada, osim ako promena mesta stanovanja nije posledica nastala premeštajem, odnosno raspoređivanjem zaposlenog na zahtev Ministarstva zbog potrebe službe, odnosno organizacije rada.

Način ostvarivanja prava na naknadu troškova za dolazak i odlazak sa rada propisuje Vlada.

Pravo na naknadu u slučaju privremene sprečenosti za rad

Član 190.

Policijском službeniku, u slučaju privremene sprečenosti za rad zbog profesionalne bolesti ili povrede na radu, kao i u slučaju teže bolesti van rada koja životno ugrožava zaposlenog, pripada naknada plate u visini 100% osnovne plate koju bi primio kao da radi, uvećane za dodatak iz člana 187. stav 1. tačka 1) ovog zakona.

Listu težih bolesti i povreda van rada iz stava 1. ovog člana, utvrđuje zdravstvena ustanova nadležna za zaštitu zaposlenih u Ministarstvu.

Policijском službeniku u slučaju privremene nesposobnosti za rad zbog bolesti ili povrede van rada, pripada naknada plate u visini 85% osnovne plate koju bi primio kao da radi, uvećane za dodatak iz člana 187. ovog zakona.

Razliku u naknadi za vreme privremene sprečenosti za rad iz stava 3. ovog člana između visine naknade koja osiguraniku pripada po osnovu opštih propisa o zdravstvenom osiguranju i naknade propisane ovim zakonom, snosi Ministarstvo.

Za ostale slučajeve privremene sprečenosti za rad primenjuju se opšti propisi iz oblasti zdravstvenog osiguranja.

U slučajevima postojanja osnovane sumnje da zaposleni vrše zloupotrebu korišćenja privremene sprečenosti za rad, neposredni rukovodilac može, isključivo radi obezbeđenja dokaza, o tome da izvrši terensku kontrolu, a potom se obrati nadležnoj zdravstvenoj ustanovi radi utvrđivanja zdravstvene sposobnosti zaposlenog.

Pravo na naknadu troškova sahrane i jednokratnu novčanu pomoć

Član 191.

Ako policijski službenik u obavljanju službe ili povodom obavljanja službe izgubi život, troškove sahrane u mestu koje odredi njegova porodica snosi Ministarstvo.

Troškom iz stava 1. ovog člana smatraju se:

- 1) troškovi prevoza posmrtnih ostataka do mesta sahrane;
- 2) putni troškovi za dva pratioca;
- 3) troškovi grobnog mesta;
- 4) ostali uobičajeni troškovi.

Član 192.

U slučaju smrti policijskog službenika koja je nastupila kao posledica povrede na radu, profesionalnog oboljenja ili opasne pojave, porodica koju je izdržavao policijski službenik ima pravo na jednokratnu novčanu pomoć u visini od 36 prosečnih plata zaposlenih u Ministarstvu isplaćenih u mesecu koji je prethodio mesecu kada je nastupio slučaj.

Obezbeđivanje ishrane i smeštaja bez naknade

Član 193.

Policijском službeniku kome su ishrana i smeštaj u funkciji sticanja i održavanja potrebnog nivoa psihološke i fizičke spremnosti i obučenosti za uspešno izvršenje poslova i zadataka, odnosno propisanih standarda, kriterijuma i merila za pripadnost određenoj jedinici, usluga ishrane i smeštaja se po mestu rada obezbeđuje bez naknade.

Način obezbeđivanja ishrane i smeštaja bez naknade propisuje ministar.

Naknada plate

Član 194.

Policijском službenik ima pravo na naknadu plate, u slučaju:

- 1) godišnjeg odmora;
- 2) plaćenog odsustva;
- 3) neraspoređenosti;

- 4) privremene udaljenosti sa rada;
- 5) odsustvovanja s rada na dan državnog i verskog praznika koji je neradni dan;
- 6) vojne vežbe i odazivanja na poziv vojnih i drugih državnih organa, ako posebnim propisom nije drugačije određeno.

Raspoređivanje zaposlenih

Član 195.

Raspoređivanje, u smislu ovog zakona, predstavlja opredeljivanje radnog mesta zaposlenih u zakonom predviđenim slučajevima.

Akt o raspoređivanju se donosi prilikom zasnivanja radnog odnosa, nakon donošenja novog akta iz člana 9. stav 2. ovog zakona, nakon preuzimanja od drugog poslodavca, po osnovu pravnosnažne sudske presude, nakon položenog pripravnčkog ispita, po isteku perioda mirovanja radnog odnosa, nakon privremenog udaljenja sa rada i nakon razrešenja.

Premeštaj

Član 196.

Zaposleni može biti trajno premešten na drugo radno mesto u skladu sa uslovima i načinom koji je propisan aktom o internom konkursu.

Izuzetno, zaposleni se može trajno premestiti, na predlog nadležnog rukovodioca, u slučaju kada ne ostvaruje rezultate rada, ne ostvaruje kompetencije potrebne za rad na radnom mestu na kojem je raspoređen ili ima trajno ograničenje radne sposobnosti ocenjeno na invalidskoj komisiji.

Merila za ostvarivanje rezultata rada iz stava 2. ovog člana propisani su aktom iz člana 186. stav 2. ovog zakona, kao i aktom kojim se određuju kompetencije zaposlenih.

U slučaju iz stava 2. ovog člana raspoređivanje se vrši na radno mesto za koje je predviđeno isto zvanje/čin, stepen i vrsta obrazovanja koju zaposleni ima u trenutku premeštaja.

Ukoliko ne postoji upražnjeno radno mesto iz stava 4. ovog člana, raspoređivanje se vrši na osnovu stepena i vrste obrazovanja na radno mesto za koje je predviđeno do dva zvanja/čina niže od zvanja/čina koje zaposleni ima.

Akt iz stava 3. ovog člana doneće se u roku od 30 dana od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Član 197.

Za trajni premeštaj zaposlenog u slučaju kada je razdaljina mesta rada od mesta premeštaja, veća od 50 kilometara, neophodna je pisana saglasnost zaposlenog.

Izuzetno od stava 1. ovog člana, zaposleni u Ministarstvu može se trajno premestiti na drugo odgovarajuće radno mesto i bez njegove saglasnosti u slučaju da se premeštaj vrši na radno mesto u sastavu policijske uprave gde zaposleni radi ili policijske uprave čija teritorijalna nadležnost obuhvata mesto prebivališta zaposlenog.

Privremeni premeštaj

Član 198.

Zaposleni uz svoju pisanu saglasnost može biti privremeno premešten na drugo radno mesto, na obrazloženi predlog rukovodioca organizacione jedinice.

Privremeni premeštaj iz stava 1. ovog člana moguć je zbog zamene odsutnog zaposlenog, povećanog obima posla, privremeno ograničene radne sposobnosti ili obavljanja poslova radnog mesta do okončanja konkursnog postupka, pri čemu zaposleni koji se premešta zadržava sva prava radnog mesta sa koga je premešten, ako je to za njega povoljnije.

Privremeni premeštaj traje najduže šest meseci.

Izuzetno, privremeni premeštaj u slučaju privremenog ograničenja radne sposobnosti traje do konačne ocene radne sposobnosti, a najduže godinu dana.

Posle isteka vremena na koje je privremeno premešten zaposleni se vraća na radno mesto sa koga je premešten.

Žalba na rešenje o privremenom premeštaju ne odlaže izvršenje.

Član 199.

U periodu privremenog premeštaja zaposleni zadržava sva prava radnog mesta sa kojeg je premešten, ako je to za njega povoljnije.

Posle isteka vremena na koje je privremeno premešten zaposleni se vraća na radno mesto sa kojeg je premešten.

Uslovi za upućivanje u drugu organizacionu jedinicu

Član 200.

Upućivanje, u smislu ovog zakona, predstavlja privremenu promenu posla – bez promene radnog mesta, u cilju obavljanja konkretnog službenog posla ili zadatka na određenom radnom mestu, gde se od upućenog lica zahtevaju posebne stručne, organizacione i druge sposobnosti.

Upućivanje zaposlenog može se izvršiti jedanput samo uz njegovu prethodnu saglasnost.

Upućivanje traje najduže godinu dana ili dok traju okolnosti koje su ga uzrokovale.

Rešenjem o upućivanju utvrđuju se prava i obaveze proistekle iz upućivanja.

Pravila o upućivanju policijskih službenika propisuje ministar.

Član 201.

Policijski službenik može biti upućen na rad u inostranstvo, na osnovu utvrđenih pravila o međunarodnoj policijskoj saradnji, u skladu sa odredbama ovog zakona.

IX. DISCIPLINSKA ODGOVORNOST

Odgovornost za povrede službene dužnosti

Član 202.

Za lake i teške povrede službene dužnosti policijski službenici i ostali zaposleni u Ministarstvu odgovaraju disciplinski.

Član 203.

Policijski službenici i ostali zaposleni u Ministarstvu odgovaraju za povredu službene dužnosti ako poslove i zadatke ne obavljaju savesno, stručno i u predviđenim rokovima, ako se ne pridržavaju Ustava, zakona, drugih propisa i pravila o ponašanju za vreme službe, kao i za povrede kojima izvan službe narušavaju interese i ugled Ministarstva.

Policijski službenici i ostali zaposleni u Ministarstvu odgovaraju za povrede službene dužnosti.

Odgovornost za krivično delo, kao i prekršajna odgovornost, ne isključuju istovremeno i disciplinsku odgovornost za istu radnju koja je predmet disciplinskog postupka ukoliko radnja krivičnog ili prekršajnog postupka ujedno predstavlja i povredu službene dužnosti.

Oslobađenje od krivične, odnosno prekršajne odgovornosti, ne pretpostavlja oslobađenje od disciplinske odgovornosti, koja je za predmet imala istu radnju, ako je radnja kvalifikovana i kao povreda službene dužnosti.

Prava zaposlenog u disciplinskom postupku**Član 204.**

Zaposleni u toku disciplinskog postupka ima pravo na branioca, pravo da učestvuje u postupku, da se izjasni o dokazima, da predlaže dokaze i da se izjasni o predloženim i izvedenim dokazima.

Shodna primena drugih propisa i bliže uređivanje disciplinske odgovornosti**Član 205.**

Na pitanja vođenja disciplinskog postupka koja nisu uređena ovim zakonom i propisima donetim na osnovu ovog zakona primenjuju se odredbe propisa kojim se uređuje opšti upravni postupak.

Lake povrede službene dužnosti**Član 206.**

Lake povrede službene dužnosti jesu:

- 1) neopravdani nedolazak na posao u određeno vreme i odlazak sa posla pre isteka radnog vremena, najmanje tri puta u roku od mesec dana;
- 2) neprofesionalan odnos prema građanima ili zaposlenima za vreme rada;
- 3) nesavesno i neuredno čuvanje službenih spisa i podataka;
- 4) neopravdano izostajanje sa posla do tri radna dana u toku jedne kalendarske godine;
- 5) neuredan izgled, odnosno nenošenje ili nepropisno nošenje uniforme i oružja;
- 6) postupanje protivno nalogu ili uputstvu za obavljanje poslova koje je izazvalo ili moglo da izazove štetne posledice manjeg značaja;
- 7) nepružanje stručne pomoći strankama u ostvarivanju njihovih prava.

Teške povrede službene dužnosti**Član 207.**

Teške povrede službene dužnosti jesu:

- 1) odbijanje izvršenja ili neizvršavanje zakonitog naređenja rukovodioca izdatog tokom vršenja ili povodom vršenja zadatka;
- 2) samovoljno napuštanje radnog mesta;
- 3) protivpravna primena policijskih ovlašćenja ili zloupotrebe statusa policijskog službenika;
- 4) izdavanje ili izvršavanje protivpravnog naređenja;
- 5) nepreduzimanje ili nedovoljno preduzimanje mera iz svoje nadležnosti za bezbednost lica, imovine i poverenih stvari;
- 6) onemogućavanje, ometanje ili otežavanje izvršavanja službenih zadataka;
- 7) ponašanje koje šteti ugledu Ministarstva;
- 8) spavanje na radnom mestu, odnosno zauzimanje takvog položaja kojim se onemogućava uspešno vršenje policijskih poslova u toku izvršavanja policijskog zadatka;
- 9) dolazak na posao pod uticajem alkohola, opojnih droga i drugih psihoaktivnih supstanci, odnosno konzumiranje alkohola, opojnih droga i drugih psihoaktivnih supstanci u toku radnog vremena;
- 10) odavanje podataka koji nose oznaku tajnosti;
- 11) nepropisno, nepravilno ili nenamensko korišćenje, gubljenje ili oštećenje tehničke ili druge opreme, odnosno sredstava kojima je zaposleni zadužen ili ih koristi u obavljanju službenih zadataka, usled namere ili grube nepažnje;
- 12) bavljenje poslovima koji su nespojivi sa službenom dužnošću;
- 13) ostupanje suprotno odredbama koje se odnose na sindikalno, profesionalno i drugo organizovanje i delovanje;
- 14) odbijanje, neopravdano neodazivanje ili izbegavanje propisanog zdravstvenog pregleda ili zloupotreba prava odsustvovanja u slučaju bolesti;
- 15) odbijanje, neopravdano neodazivanje ili izbegavanje stručnog osposobljavanja, usavršavanja ili druge obuke na koju se zaposleni upućuje u svrhu potrebe posla ili poslodavca;
- 16) nezakonit, nesavestan, nemaran rad ili propuštanje radnje za koju je zaposleni ovlašćen, a koje su prouzrokovale ili su mogle da prouzrokuju štetu ili nezakonitost u radu;
- 17) povreda prava zaposlenih;
- 18) neopravdano izostajanje sa posla preko tri radna dana u toku jedne kalendarske godine;
- 19) samoinicijativno istupanje policijskih službenika i ostalih zaposlenih u javnosti i sredstvima javnog informisanja u vezi s radom, koje je izazvalo ili bi moglo da izazove štetne posledice po ugled Ministarstva;
- 20) sprečavanje ili ometanje sprovođenja krivičnog ili drugog postupka pred nadležnim sudom;
- 21) neprijavlivanje krivičnog dela, prekršaja ili povrede službene dužnosti;
- 22) onemogućavanje ili ometanje obavljanja poslova unutrašnje kontrole;
- 23) nepostupanje po predloženim merama Sektora unutrašnje kontrole za otklanjanje utvrđenih nezakonitosti;

- 24) negativan rezultat testa integriteta;
- 25) neprijavlivanje promene u imovinskom kartonu;
- 26) svako drugo ponašanje ili okolnost koja šteti ugledu službe;
- 27) članstvo u političkim strankama i organizacijama, stranačko organizovanje ili političko delovanje u Ministarstvu;
- 28) izražavanje svojih političkih uverenja na radu;
- 29) lažno prijavljivanje povreda službene dužnosti.

Disciplinske mere i postupak

Disciplinske mere za lake povrede službene dužnosti

Član 208.

Za lake povrede službene dužnosti može se izreći jedna od sledećih disciplinskih mera:

- 1) pisana opomena;
- 2) novčana kazna u iznosu od 10% do 20% od mesečne osnovne plate uvećane za minuli rad ostvarene u mesecu u kom je rešenje o utvrđenoj disciplinskoj odgovornosti postalo konačno.

Disciplinske mere za teške povrede službene dužnosti

Član 209.

Za teške povrede službene dužnosti mogu se izreći sledeće disciplinske mere i to:

- 1) novčana kazna u iznosu od 20% do 40% od osnovne plate uvećane za minuli rad u vremenu od dva do šest meseci;
- 2) raspoređivanje na drugo radno mesto na kojem se obavljaju poslovi za koje je kao uslov propisana neposredno niža stručna sprema u trajanju od šest meseci do dve godine;
- 3) zaustavljanje u sticanju neposredno višeg čina/zvanja od 2 do 4 godine;
- 4) gubljenje stečenog čina /zvanja i određivanje neposredno nižeg čina/zvanja u stručnoj spremi;
- 5) prestanak radnog odnosa.

Nadležnost za pokretanje i odlučivanje u disciplinskom postupku

Član 210.

Disciplinski postupak se sprovodi kao prvostepeni i drugostepeni postupak.

Disciplinski postupak u prvom stepenu pokreće rukovodilac ili lice koje on ovlasti.

Lica iz stava 2. ovog člana ovlastiće policijskog službenika – disciplinskog starešinu da vodi disciplinski postupak i odlučuje o disciplinskoj odgovornosti policijskih službenika i ostalih zaposlenih, koji mora biti diplomirani pravnik – master, odnosno diplomirani pravnik ili drugi zaposleni koji ima stečeno visoko obrazovanje sa najmanje deset godina radnog iskustva u struci.

U disciplinskom postupku o odgovornosti policijskog službenika i ostalih zaposlenih odlučuje se rešenjem, a o pitanjima u toku postupka zaključkom, ako propisima kojima se uređuje opšti upravni postupak nije drugačije propisano.

Protiv prvostepenih disciplinskih rešenja lica protiv kojeg se vodi postupak i lica koje je pokrenulo postupak imaju pravo prigovora Disciplinskoj komisiji u roku od osam dana od dana uručenja rešenja.

Disciplinska komisija je kolegijalni organ koji odlučuje po prigovorima na prvostepene odluke disciplinskih starešina.

Disciplinska komisija odlučuje u veću od tri člana, od kojih su predsednik i jedan član iz Ministarstva, a jedan član je predstavnik javnosti.

Predsednika, članove i sekretare Disciplinske komisije imenuje ministar posebnim aktom.

Načela za sprovođenje disciplinskog postupka

Član 211.

Disciplinski postupak sprovodi se u skladu sa odredbama ovog zakona, a u onim pitanjima koja nisu uređena ovim zakonom primenjuju se odredbe zakona kojima se uređuje opšti upravni postupak.

Disciplinski postupak je hitan i javan.

Prvostepeni postupak za utvrđivanje lakih povreda službene dužnosti okončava se najkasnije u roku od 60 dana od dana pokretanja postupka.

Odlukom ovlašćenog lica koje vodi i odlučuje u disciplinskom postupku može se u izuzetnim slučajevima isključiti javnost, ako to zahteva potreba čuvanja podataka sa oznakom poverljivosti i tajnosti ili iz drugih opravdanih razloga.

Način sprovođenja disciplinskog postupka i druga pitanja koja su od značaja za rad disciplinskih organa propisuje Vlada.

Član 212.

Policijski službenik i ostali zaposleni imaju pravo da blagovremeno budu obavešteni o pokrenutom disciplinskom postupku, kao i o dokazima koji su priloženi uz inicijativu za pokretanje disciplinskog postupka.

Policijski službenik i ostali zaposleni protiv kojih je pokrenut disciplinski postupak imaju pravo da učestvuju u tom postupku, da se u postupku izjašnjavaju na dokaze, predlažu dokaze i iznose činjenice i tvrdnje u vezi sa predloženim i izvedenim dokazima.

Policijski službenik i ostali zaposleni u disciplinskom postupku imaju pravo na zastupnika koji u tom postupku ima položaj punomoćnika.

Lice koje vodi disciplinski postupak dužno je, na zahtev policijskog službenika ili drugog zaposlenog protiv kojeg se vodi postupak, omogućiti učestvovanje predstavnika sindikata čiji je član, koji u tom postupku ima položaj izjednačen s položajem zastupnika.

Član 213.

Pravo na razgledanje i umnožavanje spisa imaju stranke u postupku, kao i osobe koje učine verovatnim svoj pravni interes za to.

Razgledanje i umnožavanje spisa odobrava i nadzire osoba nadležna za vođenje disciplinskog postupka.

Član 214.

Prvostepeni i drugostepeni disciplinski organi nisu obavezani pravnom kvalifikacijom povrede službene dužnosti utvrđenu zaključkom o pokretanju

disciplinskog postupka, već su prilikom donošenja odluke o disciplinskoj odgovornosti vezani za činjenično stanje utvrđeno u toku disciplinskog postupka.

Ako u postupku utvrdi drugačije činjenično stanje u odnosu na činjenično stanje utvrđeno u zaključku o pokretanju disciplinskog postupka, zaposlenom se mora dati mogućnost da se o novom činjeničnom stanju izjasni.

Zastarelost

Član 215.

Pokretanje disciplinskog postupka za lake povrede službene dužnosti zastareva protekom šest meseci od dana izvršenja, a za teške povrede službene dužnosti protekom jednu godinu od dana izvršenja.

Vođenje disciplinskog postupka za lake povrede službene dužnosti zastareva protekom šest meseci od pokretanja disciplinskog postupka, a za teške povrede službene dužnosti – jednu godinu od pokretanja disciplinskog postupka.

Rokovi zastarelosti propisani zakonom ne teku za vreme kada zbog prirode bolesti ili drugih okolnosti disciplinski postupak nije bilo moguće pokrenuti, odnosno voditi.

O prekidu postupka zbog nemogućnosti njegovog pokretanja ili vođenja donosi se poseban zaključak.

Zastarevanje vođenja postupka prekida se svakom radnjom usmerenom ka odlučivanju o disciplinskoj odgovornosti ili zakonitosti i ustavnosti nekog akta, zbog odsustva lica protiv koga je postupak pokrenut ili iz drugih opravdanih razloga, pa stoga nakon svakog prekida rok zastarelosti nastavlja da teče.

O prekidu postupka donosi se poseban zaključak.

U svakom slučaju apsolutna zastarelost vođenja postupka nastupa protekom dvostrukog vremena koliko je prema zakonu propisano za zastarelost vođenja disciplinskog postupka, u zavisnosti da li je u pitanju laka ili teška povreda.

Kriterijumi za izricanje disciplinske mere

Član 216.

Pri određivanju vrste disciplinske mere uzimaju se u obzir težina i karakter izvršene povrede i nastale posledice, stepen odgovornosti zaposlenih, okolnosti pod kojima je povreda izvršena, kao i subjektivne i objektivne okolnosti na strani zaposlenog.

Razlozi i postupak privremenog udaljenja iz službe

Član 217.

Policijski službenik i ostali zaposleni privremeno se udaljavaju sa rada kad je protiv njih određen pritvor, počev od prvog dana pritvora.

Udaljenje iz stava 1. ovog člana traje dok traje pritvor i za to vreme policijskom službeniku i ostalim zaposlenima pripada naknada osnovne plate u visini od 1/4, odnosno 1/3 ako jedini izdržavaju porodicu.

Policijski službenik i ostali zaposleni u Ministarstvu mogu biti privremeno udaljeni s rada, na obrazloženi predlog rukovodioca, kada je protiv njih doneta naredba o sprovođenju istrage za krivično delo za koje se goni po službenoj dužnosti, ili pokrenut disciplinski postupak zbog teške povrede službene dužnosti i ukoliko bi njihovo prisustvo na radu štetilo interesima službe, uz posebno obrazloženje.

Udaljenje iz stava 3. ovog člana može trajati do pravnosnažnog okončanja krivičnog postupka, odnosno do okončanja disciplinskog postupka i za to vreme policijski službenik i ostali zaposleni imaju pravo na naknadu u visini 1/2 plate, odnosno 2/3 plate ako jedini izdržavaju porodicu.

O privremenom udaljenju sa rada odlučuje ministar ili lice koje on ovlasti.

O privremenom udaljenju sa rada za policijske službenike i zaposlene u policijskoj upravi odlučuje načelnik policijske uprave.

Protiv rešenja o udaljenju policijski službenik i ostali zaposleni mogu podneti žalbu Žalbenoj komisiji Vlade, u roku od osam dana od dana uručenja rešenja o udaljenju.

Žalba ne odlaže izvršenje rešenja.

Policijskom službeniku koji je udaljen sa rada oduzima se službena značka, službena legitimacija, oružje i druga sredstva koja su mu poverena za obavljanje poslova, dok traje privremeno udaljenje.

Naknadu razlike do punog iznosa plate u slučaju udaljenja zbog pokrenutog disciplinskog postupka imaju policijski službenik i ostali zaposleni isključivo ukoliko su u disciplinskom postupku oslobođeni odgovornosti, a ne i u drugim slučajevima.

X. ODGOVORNOST ZA ŠTETU

Član 218.

Republika Srbija odgovara za štetu koju policijski službenik i ostali zaposleni u Ministarstvu pričine trećim licima, ako se dokaže da je šteta nastala postupanjem policijskih službenika i drugih zaposlenih u Ministarstvu tokom obavljanja poslova i zadataka i ako su postupali saglasno propisima o načinu obavljanja policijskih i ostalih poslova u Ministarstvu.

Policijski službenik i ostali zaposleni u Ministarstvu odgovaraju za štetu koju pričine Ministarstvu ili trećim licima, ako se dokaže da su štetu prouzrokovali namerno ili iz krajnje nepažnje tokom obavljanja poslova i zadataka ili su postupali nesaglasno propisima o načinu obavljanja policijskih i ostalih poslova u Ministarstvu.

Policijski službenik i ostali zaposleni u obavezi su da, odmah po saznanju za nastalu štetu podnesu izveštaj o pričinjenoj šteti neposrednom rukovodiocu.

Policijski službenik i ostali zaposleni mogu se u celosti ili delimično osloboditi odgovornosti za nastalu štetu ako je do nje došlo postupanjem po nalogu nadređenog rukovodioca, pod uslovom da su ga policijski službenik i ostali zaposleni prethodno pisano ili usmeno, u zavisnosti od okolnosti, upozorili da će izvršenjem naloga nastati ili da bi mogla nastati šteta.

Policijski službenik i ostali zaposleni koji su odgovorni za štetu pričinjenu krajnjom nepažnjom mogu se delimično ili u celosti osloboditi obaveze naknade štete ako je šteta nastala obavljanjem policijskih poslova, zbog znatnih napora u obavljanju istih, pod okolnostima kada šteta nije mogla biti izbegnuta.

Način utvrđivanja odgovornosti, visine i nadoknade štete propisuje ministar.

XI. KONTROLA RADA

Član 219.

Rad Ministarstva je pod demokratskom kontrolom.

Vrste kontrole

Član 220.

Kontrola rada Ministarstva obezbeđuje se spoljašnjom i unutrašnjom kontrolom.

Spoljašnja kontrola

Član 221.

Spoljašnju kontrolu rada vrše:

- 1) Narodna skupština Republike Srbije;
- 2) skupštine jedinice pokrajinske autonomije ili jedinica lokalne samouprave, uključujući i gradske opštine;
- 3) pravosudni organi;
- 4) nezavisni državni organi nadležni za poslove nadzora i drugi ovlašćeni državni organi i tela;
- 5) građani i javnost.

Parlamentarna kontrola

Član 222.

Narodna skupština obavlja nadzor nad radom Ministarstva neposredno i preko nadležnog odbora za unutrašnje poslove (u daljem tekstu: Odbor).

Odbor naročito:

- 1) razmatra polugodišnje i vanredne izveštaje o stanju bezbednosti u Republici Srbiji;
- 2) razmatra polugodišnje i vanredne izveštaje o radu Ministarstva;
- 3) razmatra godišnje izveštaje o radu Sektora unutrašnje kontrole;
- 4) nadzire zakonitost trošenja budžetskih i drugih sredstava za rad;
- 5) nadzire zakonitost sprovođenja posebnih dokaznih radnji definisanih u zakoniku kojim se uređuje krivični postupak, mere ciljane potrage i testa integriteta;
- 6) nadzire poštovanje političke, ideološke i interesne neutralnosti u radu Policije;
- 7) utvrđuje činjenice o uočenim nezakonitostima ili nepravilnostima u radu Ministarstva i o tome donosi zaključke;
- 8) izveštava Narodnu skupštinu o svojim zaključcima i predlozima.

Ministar, ili lice koje on ovlasti, podnosi Odboru polugodišnji izveštaj o stanju bezbednosti u Republici Srbiji, kao i polugodišnji izveštaj o radu Ministarstva.

Ministarstvo, po potrebi ili na zahtev Odbora, podnosi Odboru i vanredne izveštaje.

Kontrolna uloga skupštine pokrajinske autonomije ili jedinica lokalne samouprave, uključujući i gradske opštine

Član 223.

Skupština i izvršni organ pokrajinske autonomije ili jedinica lokalne samouprave, uključujući i gradske opštine:

- 1) razmatraju izveštaj o stanju bezbednosti na svom području;

2) zauzimaju stavove o prioritetima za bezbednost ljudi i imovine i podnose predloge rukovodiocu nadležne organizacione jedinice Ministarstva.

Radi postupanja u smislu stava 1. tačka 2) ovog člana, skupština, odnosno izvršni organ pokrajinske autonomije ili jedinice lokalne samouprave, uključujući i gradske opštine, mogu osnovati savetodavna tela.

Kontrola rada Policije i zaposlenih u Ministarstvu

Sektor unutrašnje kontrole

Član 224.

Unutrašnju kontrolu rada Policije i drugih zaposlenih u Ministarstvu vrši Sektor unutrašnje kontrole.

Sektorom unutrašnje kontrole rukovodi načelnik Sektora unutrašnje kontrole.

Načelnik Sektora unutrašnje kontrole redovno i periodično podnosi ministru izveštaje o radu Sektora unutrašnje kontrole, a o radnjama preduzetim u cilju otkrivanja krivičnih dela podnosi izveštaje nadležnom javnom tužiocu.

Na zahtev Vlade i radnog tela Narodne skupštine nadležnog za unutrašnje poslove, ministar podnosi izveštaj o radu Sektora unutrašnje kontrole.

Sektor unutrašnje kontrole u toku od tri meseca od isteka kalendarske godine, javno objavljuje izveštaj o radu za prethodnu godinu sa osnovnim statističkim podacima o sprovedenim aktivnostima i postignutim rezultatima.

Oblici i način vršenja unutrašnje kontrole

Član 225.

Sektor unutrašnje kontrole vrši kontrolu zakonitosti rada policijskih službenika, kao i drugih zaposlenih u Ministarstvu, a naročito u pogledu poštovanja i zaštite ljudskih i manjinskih prava i sloboda pri izvršavanju službenih zadataka i primeni policijskih ovlašćenja, odnosno pri vršenju poslova iz svog delokruga.

Sektor preduzima mere i radnje u skladu sa zakonom kojim se propisan krivični postupak na otkrivanju i suzbijanju krivičnih dela korupcije i drugih oblika koruptivnog ponašanja, kao i drugih krivičnih dela policijskih službenika i drugih zaposlenih u Ministarstvu, izvršenih na radu ili u vezi sa radom.

Oblike i način vršenja unutrašnje kontrole propisuje ministar.

Zaposleni u Sektoru unutrašnje kontrole

Član 226.

Policijski službenici ovlašćeni za vršenje unutrašnje kontrole (u daljem tekstu: policijski službenik unutrašnje kontrole) u Sektoru unutrašnje kontrole pri vršenju kontrole imaju sva policijska ovlašćenja i, u pogledu svojih prava i dužnosti, izjednačeni su sa drugim policijskim službenicima u statusu ovlašćenih službenih lica.

Postupanje Sektora unutrašnje kontrole

Član 227.

Sektor unutrašnje kontrole postupa po sopstvenoj inicijativi, na zahtev nadležnog javnog tužioca, na osnovu prikupljenih obaveštenja i drugih saznanja, pisanih obraćanja policijskih službenika i drugih zaposlenih u Ministarstvu, kao i pritužbi fizičkih i pravnih lica.

Načelnik Sektora unutrašnje kontrole bez odlaganja, u pisanom obliku, obaveštava ministra o postupanju/nepostupanju za koje smatra da je protivno zakonu i preduzima potrebne mere i radnje u cilju orklanjanja nezakonitosti.

O radnjama preduzetim u cilju rasvetljavanja krivičnih dela obaveštava se nadležni javni tužilac.

U slučaju kada se utvrdi da je prilikom postupanja policijskog službenika došlo do prekoračenja policijskih ovlašćenja kojima su povređena prava koja štiti Zaštitnik građana, o tome se pored ministra i javnog tužioca obaveštava i Zaštitnik građana.

Sve organizacione jedinice Ministarstva, ako tokom svog rada dođu do saznanja i podataka da je zaposleni u Ministarstvu izvršio krivično delo, na radu ili u vezi sa radom, dužne su da bez odlaganja obaveste nadležnog javnog tužioca i Sektor unutrašnje kontrole, a najkasnije u roku od 24 časa od saznanja.

Policijski službenici ili drugi zaposleni u Ministarstvu ne mogu biti pozvani na odgovornost zbog obraćanja Sektoru unutrašnje kontrole, osim u slučajevima lažnog prijavljivanja.

Obaveze i ovlašćenja u vršenju unutrašnje kontrole

Član 228.

Policijski službenici i drugi zaposleni u Ministarstvu dužni su da policijskim službenicima unutrašnje kontrole omoguće da izvrše kontrolu i da im u tome pruže potrebnu stručnu i tehničku pomoć kojom Sektor unutrašnje kontrole ne raspolaže.

U vršenju kontrole policijski službenici unutrašnje kontrole imaju pravo i dužnost da:

- 1) ostvare uvid u podatke o predmetu, spise predmeta, ostalu službenu dokumentaciju u vezi sa predmetom i uvid u evidenciju koju vodi Policija ili druga organizaciona jedinica Ministarstva;
- 2) uzmu izjave od policijskih službenika i drugih zaposlenih u Ministarstvu, oštećenih lica i svedoka;
- 3) od policijskih službenika i drugih zaposlenih u Ministarstvu zahteva dostavljanje drugih podataka i informacija iz njihove nadležnosti koji su potrebni za vršenje unutrašnje kontrole;
- 4) ostvare uvid u službene prostorije i izvrše pregled sredstava koje policijski službenici i drugi zaposleni u Ministarstvu koriste u radu;
- 5) zahtevaju ateste i tehničke i druge podatke o tehničkim sredstvima koja se koriste u radu i zahtevaju dokaze o osposobljenosti policijskih službenika i drugih zaposlenih u Ministarstvu za upotrebu tehničkih i drugih sredstava koja koriste u svom radu;
- 6) nalažu preduzimanje hitnih i neophodnih mera i radnji ukoliko bi njihovim odlaganjem došlo do povrede ljudskih prava i sloboda prilikom primene policijskih ovlašćenja ili prilikom obavljanja drugih policijskih poslova.

Dokumentaciju koja se odnosi na primenu ovlašćenja iz stava 2. ovog člana i ima odgovarajući stepen tajnosti, policijski službenici unutrašnje kontrole koji vrše kontrolu mogu da pregledaju u prisustvu odgovornog lica koje je utvrdilo stepen tajnosti dokumenta.

Član 229.

U vršenju kontrole policijski službenici unutrašnje kontrole ne mogu uticati na rad Policije ili na drugi način ometati rad ili ugroziti poverljivost policijske akcije.

Opravdanost ugroženosti poverljivosti policijske akcije obrazlaže se nadležnom javnom tužiocu koji donosi konačnu odluku.

Ako postoji osnovana opasnost da bi vršenje unutrašnje kontrole rada policije nad primenom njenih policijskih ovlašćenja utvrđenih ovim Zakonom ili drugim propisom, onemogućilo ili bitno otežalo primenu policijskih ovlašćenja ili ugrozilo život i zdravlje lica koja ih primenjuju, policijski službenik, može do odluke nadležnog javnog tužioca, privremeno da odbije uvid u dokumentaciju, pregled prostorija i dostavljanje određenih podataka i informacija, policijskom službeniku unutrašnje kontrole.

Policijski službenik u slučaju odbijanja naloga Sektora unutrašnje kontrole iz razloga navedenih u stavu 3. ovog člana, dužan je da bez odlaganja sačini izveštaj i isti dostavi ministru, kao i nadležnom javnom tužiocu.

Preventivne aktivnosti

Član 230.

Sektor unutrašnje kontrole vrši preventivno kontrolni nadzor svih organizacionih jedinica u Ministarstvu.

U cilju prevencije korupcije, Sektor unutrašnje kontrole primenjuje test integriteta, sprovodi analizu rizika od korupcije i proveru promene imovnog stanja.

U vršenju kontrole, policijski službenici unutrašnje kontrole mogu primenjivati test integriteta kao instrument u suzbijanju korupcije.

Test integriteta podrazumeva simuliranje realne situacije identične radnim aktivnostima testiranog, koju je testirani dužan da rešava, kako bi se uvidela reakcija i postupanje testiranog službenika u konkretnoj situaciji, bez obaveze prethodnog obaveštavanja organizacione jedinice u kojoj je zaposlen testiran.

Sektor unutrašnje kontrole u saradnji sa Agencijom za borbu protiv korupcije vrši analizu rizika od korupcije.

Analiza rizika od korupcije u Ministarstvu podrazumeva identifikaciju rizika, izradu registra rizika i planova preventivnih mera za njihovo otklanjanje.

U vršenju kontrole, Sektor unutrašnje kontrole vodi evidenciju imovnog stanja rukovodilaca, kao i za visokorizična radna mesta u Ministarstvu ustanovljena analizom rizika od korupcije, i vrši kontrolu promene imovnog stanja.

Rukovodioci u Ministarstvu dužni su da prijave promene svog imovnog stanja koje se evidentiraju u ličnom imovinskom kartonu koji je deponovan u nadležnoj organizacionoj jedinici.

Evidencija iz stava 8. ovog člana vodi se u skladu sa propisom o evidencijama i obradi podataka u oblasti unutrašnjih poslova.

Oblike i način primene testa integriteta, sprovođenja analize rizika i vršenja kontrole promene imovnog stanja propisuje ministar.

Član 231.

U vršenju unutrašnje kontrole, policijski službenici unutrašnje kontrole preduzimaju potrebne mere i radnje, prikupljaju dokaze i utvrđuju činjenično stanje i druge mere u skladu sa zakonom.

Načelnik Sektora unutrašnje kontrole sa rezultatima kontrolne delatnosti, upozna je ministra, direktora policije, kao i rukovodioca kontrolisane organizacione jedinice Ministarstva, kojem nalaže otklanjanje utvrđenih nezakonitosti i realizaciju mera odgovornosti u skladu sa zakonom i drugim propisima donetim na osnovu zakona.

Rukovodilac iz stava 2. ovog člana, dužan je da ministru i direktoru policije dostavi godišnji Izveštaj o rezultatima kontrolne delatnosti sa savetodavnim preporukama.

Kontrola rada Sektora unutrašnje kontrole

Član 232.

Sektor unutrašnje kontrole je pod spoljašnjom kontrolom, koju sprovode tela iz člana 221. stav 1. tač. 1), 3), 4) i 5) ovog zakona.

Za svoj rad i rad Sektora unutrašnje kontrole, načelnik Sektora unutrašnje kontrole odgovoran je ministru.

Kontrolu rada načelnika i zaposlenih u Sektoru unutrašnje kontrole vrši ministar.

Član 233.

Ministar daje Sektoru unutrašnje kontrole smernice, obavezna uputstva za rad, kao i naloge da u okviru svoje nadležnosti izvrši određene zadatke i preduzme određene mere, osim u radnjama preduzetim u predistražnom i istražnom postupku po zahtevu nadležnog javnog tužioca.

Policijски službenici unutrašnje kontrole na zahtev ministra podnose dokumenta i izveštaje o pojedinačnim pitanjima iz svog delokruga, osim mera i radnji u toku predistražnog i istražnog postupka u skladu sa Zakonikom o krivičnom postupku.

Kontrola rada rešavanjem pritužbi

Pravo na podnošenje pritužbe

Član 234.

Pritužbu može podneti svako lice (u daljem tekstu: pritužilac) koje smatra da su mu postupanjem ili propuštanjem postupanja zaposlenog (u daljem tekstu: prituženik) pri vršenju službenih zadataka povređena ljudska i manjinska prava i slobode, u roku od 30 dana od dana kada se pritužena radnja dogodila.

Pritužba može da se podnese i na rad Ministarstva.

Pritužiocu će se omogućiti učešće u pritužbenom postupku.

Na osnovu podnete pritužbe sprovodi se pritužbeni, odnosno skraćeni postupak.

Podnete pritužbe dostavljaju se na dalje postupanje nadležnoj organizacionoj jedinici Ministarstva.

Pritužba koja nije podneta u roku iz stava 1. ovog člana, rešava se u skraćenom postupku.

Ukoliko pritužba sadrži elemente krivičnog dela, o pritužbi se, bez odlaganja, obaveštava nadležni javni tužilac, Sektor unutrašnje kontrole i rukovodilac organizacione jedinice u kojoj prituženik radi, koji o navedenom obaveštavaju pritužioca.

Ukoliko pritužba sadrži elemente povrede službene dužnosti, rukovodilac organizacione jedinice u kojoj prituženik radi bez odlaganja pokreće disciplinski postupak protiv prituženika, o čemu obaveštava pritužioca.

Pritužbeni postupak

Član 235.

Pritužbeni postupak sprovodi rukovodilac organizacione jedinice u kojoj radi prituženik ili lice koje on ovlasti, odnosno komisija za rešavanje pritužbi (u daljem tekstu: Komisija).

Nakon prijema pritužbe, rukovodilac je dužan da pritužioca obavesti o pokretanju pritužbenog postupka i da ga pozove na razgovor u roku od 15 dana od dana prijema pritužbe.

U pritužbenom postupku, rukovodilac rešava pritužbu usaglašavanjem stavova sa pritužiocem.

Ako se stavovi po pitanju postojanja ugrožavanja ili povrede ljudskih i manjinskih prava i sloboda ne usaglase, pritužba se ustupa na rešavanje Komisiji.

Pritužba se ustupa Komisiji i kada se uredno pozvani pritužilac ne odazove pozivu na razgovor, a rukovodioca obavesti da po pritužbi postupa Komisija.

Ako se pritužilac ne odazove na poziv rukovodioca iz stava 1. ovog člana i ne zahteva da po pritužbi postupa Komisija, smatra se da je pritužilac odustao od pritužbe.

Pritužbeni postupak pred rukovodiocem organizacione jedinice okončava se u roku od 30 dana od dana prijema pritužbe.

Postupak pred Komisijom okončava se dostavljanjem pisanog odgovora pritužiocu u roku od 30 dana od dana ustupanja pritužbe na rešavanje.

Administrativno-tehničke poslove u pritužbenom postupku obavljaju pritužbene jedinice.

Pritužbena jedinica je organizaciona jedinica nadležna za pritužbe u sedištu Ministarstva i u policijskim upravama, ili organizaciona jedinica koju za to odredi rukovodilac.

Na pritužbeni postupak supsidijarno se primenjuje zakon kojim se uređuje opšti upravni postupak.

Način postupanja u toku pritužbenog postupka propisuje ministar.

Član 236.

Prema prituženicima za koje se u pritužbenom postupku utvrdi da su svojim postupanjem povredili ili ugrozili ljudska i manjinska prava i slobode pritužioca, rukovodioci organizacionih jedinica u Ministarstvu preduzimaju odgovarajuće mere.

Rukovodioci iz stava 1. ovog člana dužni su da izveštaj o preduzetim merama dostave nadležnoj pritužbenoj jedinici, kao i da o preduzetim merama obaveste pritužioca.

Komisija za rešavanje pritužbi

Član 237.

Komisija za rešavanje pritužbi sastavljena je od tri člana: predsednika komisije, člana iz Ministarstva i jednog predstavnika javnosti.

Članove Komisije rešenjem imenuje i razrešava ministar unutrašnjih poslova.

Predsednik Komisije je policijski službenik kojeg predlaže Direkcija policije, odnosno druga nadležna organizaciona jedinica Ministarstva.

Članovi Komisija su zaposleni u Ministarstvu, koje predlaže Direkcija policije ili organizaciona jedinica Ministarstva u kojoj zaposleni – prituženik radi.

Predstavnike javnosti u Komisiji u sedištu Ministarstva, imenuje ministar na predlog organizacija stručne javnosti i nevladinih organizacija.

Predstavnike javnosti u Komisijama u sedištu policijskih uprava imenuje ministar na predlog organa lokalne samouprave sa područja pojedinih policijskih uprava.

Članovi Komisije imenuju se na period od četiri godine.

Komisija zaseda u potrebnom broju veća u sedištu Ministarstva, kao i u sedištu policijskih uprava.

Član 238.

Predstavicima javnosti koji učestvuju u radu Komisije pripada naknada za rad na sednici Komisije u visini iznosa dnevnice za službeno putovanje koja važi za zaposlene u državnim organima.

Nadzor nad rešavanjem pritužbi u pritužbenom postupku

Član 239.

Nadzor nad sprovođenjem pritužbenog postupka od strane rukovodioca organizacione jedinice vrši nadležna pritužbena jedinica i Direkcija policije.

Nadzor nad pritužbenim postupkom od strane komisije za rešavanje pritužbi vrši stručno lice koje je ministar za to ovlastio.

Način postupanja tokom nadzora nad rešavanjem pritužbi uređuju se aktom iz člana 235. stav 12. ovog zakona.

Evidentiranje i izveštavanje

Član 240.

Evidenciju pritužbi i izveštavanje o rešavanju pritužbi vrše nadležne pritužbene jedinice u skladu sa propisom kojim se uređuju evidencije i obrada podataka u oblasti unutrašnjih poslova.

Godišnji izveštaj o rešavanju pritužbi u Ministarstvu javno se objavljuje na službenom veb sajtu Ministarstva.

Rešavanje pritužbi u skraćenom postupku

Član 241.

U skraćenom postupku pritužbe rešava rukovodilac organizacione jedinice u kojoj radi prituženik, odnosno na koju se pritužba odnosi (u daljem tekstu: rukovodilac).

Rukovodilac proverava navode pritužbe, i u roku od 60 dana od dana prijema pritužbe, izveštava podnosioca o ishodu provera.

Rukovodilac neće postupati po pritužbi u sledećim slučajevima:

- 1) kada je pritužba ponovljena, a nisu podneti novi dokazi;
- 2) kada se radi o očiglednoj zloupotrebi prava na podnošenje pritužbe.

O ishodu skraćenog postupka iz stava 3. ovog člana rukovodilac je dužan da podnosiocu odgovori isključivo nakon prvog obraćanja.

Član 242.

O ishodu sprovedenog pritužbenog postupka rukovodilac ili predsednik Komisije iz člana 235. stav 1. ovog zakona obaveštava Direkciju policije, odnosno drugu nadležnu organizacionu jedinicu Ministarstva.

Član 243.

Podnošenje lažne pritužbe smatra se lažnim prijavljivanjem u smislu krivičnog zakonodavstva.

XII. FINANSIRANJE**Sredstva za rad****Član 244.**

Sredstva za rad Ministarstva obezbeđuju se u budžetu Republike Srbije.

Ministarstvo može da ostvaruje prihode pružanjem usluga u vezi sa osnovnom delatnošću Ministarstva, odnosno u skladu sa poslovima koji su u funkciji bezbednosti i evidencijama iz svoje nadležnosti, a koja imaju svojstvo opštih prihoda budžeta Republike Srbije.

Organi pokrajinske autonomije ili jedinica lokalne samouprave, javna preduzeća, nedržavni organi i organizacije i druga pravna lica, mogu svojim sredstvima učestvovati u poboljšanju uslova rada organizacionih celina Ministarstva, unapređenja bezbednosti u zajednici i u realizaciji pojedinih aktivnosti od značaja za bezbednost ljudi i imovine na određenom području.

Vrste usluga iz stava 2. ovog člana i visinu takse za pružanje tih usluga propisuje Vlada.

Član 245.

Policija i ostale organizacione jedinice Ministarstva koriste sredstva u javnoj svojini.

Deo sredstava koja Ministarstvo koristi čine sredstva za posebne namene, koja su poverljivog karaktera.

Nepokretnosti za posebne namene, koje koriste službe Ministarstva čija nadležnost, organizacija i postupanje ima bezbednosni ili poverljivi karakter, jesu:

- 1) zemljište;
- 2) zgrade – službene i druge zgrade (poslovne prostorije, magacini, skladišta, garaže i sl.);
- 3) građevinski objekti (montažni, pokretni, privremeni i sl.).

Pristup nepokretnim sredstvima za posebne namene, izvan slučajeva njihovog redovnog korišćenja, dozvoljen je samo po prethodno pribavljenom odobrenju ministra.

Pokretne stvari za posebne namene, koje koriste službe Ministarstva čija nadležnost, organizacija i postupanje ima bezbednosni ili poverljivi karakter jesu:

- 1) oružje za službene potrebe, u skladu sa posebnim aktom, uključujući i municiju i njene elemente, barut, sve vrste eksploziva, dimna i osvetljavajuća sredstva;
- 2) oprema (za eksplozivnu zaštitu; oprema uniformisanog sastava policije i specijalnih jedinica Ministarstva: odeća, obuća, alpinistička oprema i ronilačka oprema; identifikacione značke i službene legitimacije);

3) prevozna sredstva (vazduhoplovna prevozna sredstva – helikopteri i lebdelice, kao i njihova oprema namenjena potrebama Ministarstva; motorna vozila – borbena, terenska, teretna, vatrogasna, patrolna i druga motorna vozila; brodovi i čamci – brodovi, patrolni čamci, diverzantski i izviđački čamci, brodovi i čamci pomoćne namene, njihova standardna i specifična oprema;

4) druga sredstva (za eksplozivnu zaštitu; sredstva veze i telekomunikacija – radio-oprema, oprema kriptozastite, skrembleri, relejna oprema, analizatori spektra, transportna mreža, oprema elektronskog i video nadzora prostora i opreme nadzora telekomunikacija; sredstva informacionog sistema – hardver i softver posebne namene i operativni sistemi zaštite; sredstva kriminalističke tehnike – detektori, rendgen uređaji, balističke ploče, posebni materijali kriminalističke tehnike i druga posebna oprema; sistemi, uređaji i instrumenti za površinsko, podvodno i vazdušno osmatranje i javljanje, za orijentaciju i navigaciju, radari, infracrveni uređaji, laserski merači, nišanske sprave; osnovno stado – službeni psi, službeni konji i sl.; sredstva specijalne lične zaštitne opreme – zaštitna odela, obuća i rukavice, štitovi, šlemovi, zaštitne maske i naočare, prsluci, antifoni i štitnici za potrebe interventnih, protivdiverzionih, vatrogasnih jedinica i pripadnika jedinica za obezbeđenje i zaštitu ličnosti).

Pod stvarima iz stava 5. ovog člana podrazumevaju se i rezervni delovi, specijalni alati i oprema za održavanje sredstava iz tog stava, druge pokretne stvari za posebne namene koje se po svojoj nameni, karakteristikama i svojstvima, mogu upodobiti sa stvarima iz stava 5. ovog člana.

Dobra, usluge i radovi za potrebe i u vezi sa nepokretnim i pokretnim stvarima za posebne namene, kao i usluge koje su u funkciji obavljanja poslova iz nadležnosti Ministarstva i potreba bezbednosti imaju poverljiv karakter u smislu stava 2. ovog člana.

Način nabavke sredstava za posebne namene bez javnog oglašavanja propisuje Vlada.

Sredstva za posebne operativne potrebe

Član 246.

Za isplatu troškova i nagrada licima za postupanje i učestvovanje u primeni mera koje su odobrene na osnovu ovog zakona i zakona kojim se uređuje krivični postupak i za plaćanje korisnih informacija u vezi sa krivičnim delima i njihovim učinocima (u daljem tekstu: sredstva za posebne operativne potrebe) se u okviru budžeta, prema finansijskom planu direkcije policije i Sektora unutrašnje kontrole, određuju namenska finansijska sredstva.

Podaci o isplatama vode se u posebnoj evidenciji, u skladu sa propisima kojima su uređene pojedine oblasti.

Način poslovanja sa sredstvima za posebne operativne potrebe utvrđuje se podzakonskim aktom.

Na novčana sredstva iz stava 1. ovog člana ne plaćaju se doprinosi, niti druga davanja određena propisima.

Fond za solidarnu pomoć

Član 247.

Ministarstvo može osnovati Fond za solidarnu pomoć i raspolagati prikupljenim sredstvima do visine sredstava na računu Fonda, u cilju pomoći zaposlenima i članova njihovih užih porodica, i to:

1) porodicama poginulih zaposlenih u Ministarstvu, porodicama ranjenih zaposlenih u Ministarstvu kao i ranjenim zaposlenima u Ministarstvu, koji su u obavljanju ili povodom obavljanja poslova bili ranjeni;

2) zaposlenima i članovima njihovih užitih porodica radi lečenja, rehabilitacije, nabavke ortopedskih i drugih pomagala u slučajevima oboljevanja od težih bolesti usled kojih je ugrožen život ili u većoj meri otežan socijalno – ekonomski položaj zaposlenog i njegove porodice;

3) zaposlenima i njihovim užitim porodicama pri posebnim slučajevima ugroženosti usled elementarnih nepogoda.

Član 248.

Sredstva Fonda za solidarnu pomoć mogu da čine:

- 1) donacije;
- 2) sredstva budžeta;
- 3) druga sredstva u skladu sa zakonom i drugim propisima.

Bliži oblike pomoći, uslove, kriterijume, visinu i dodelu sredstava Fonda za solidarnu pomoć propisuje ministar.

XIII. POMOĆNA POLICIJA

Pripadnici pomoćne policije

Član 249.

Ministarstvo može obrazovati pomoćnu policiju za izvršavanje policijskih poslova u slučajevima kada treba nadoknaditi angažovanje velikog broja policijskih službenika za izvršavanje zadataka:

- 1) visokog bezbednosnog rizika;
- 2) u prirodnim i drugim nesrećama;
- 3) obezbeđivanja državne granice;
- 4) u drugim slučajevima kada je ugrožena unutrašnja bezbednost.

Izuzetno, pomoćna policija može biti angažovana i kada postoji obostrani interes Ministarstva i lokalne samouprave po osnovu posebnih sporazuma.

Na pripadnike pomoćne policije kada su angažovani, shodno se primenjuju odredbe ovog zakona, koje se odnose na prava i dužnosti policijskih službenika.

O upotrebi pomoćne policije za izvršavanje policijskih poslova odlučuje ministar, na predlog direktora policije.

Bliži uslove za izbor kandidata, prava i obaveze pripadnika pomoćne policije, obuku, način angažovanja, kao i organizaciju i rad pomoćne policije uređuje Vlada.

XIV. PRIMENA DRUGIH PROPISA

Član 250.

Ako ovim zakonom, propisima donetim na osnovu ovog zakona i posebnim kolektivnim ugovorom za policijske službenike nije drugačije propisano, na prava i dužnosti, rad i radne odnose policijskih službenika, primenjuju se propisi o državnim službenicima i poseban kolektivni ugovor zaključen u skladu sa tim propisima, opšti propisi o radu i zakon kojim se uređuje opšti upravni postupak.

XV. PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Donošenje podzakonskih akata

Član 251.

Podzakonski akti utvrđeni ovim zakonom doneće se najkasnije u roku od godinu dana od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Evidencije u Policiji

Član 252.

Policija, u svrhu obavljanja poslova iz delokruga Ministarstva može da obrađuje podatke o ličnosti i o tome vodi evidencije.

Evidencije iz stava 1. ovog člana biće propisane posebnim zakonom.

Nastavak mandata izabranog direktora policije

Član 253.

Direktor policije izabran na osnovu Zakona o policiji („Službeni glasnik RS”, br. 101/05, 63/09 –US, 92/11 i 64/15) nakon stupanja na snagu ovog zakona nastavlja da radi do isteka mandata na koji je izabran.

Član 254.

Do donošenja propisa iz člana 9. i 184. stav 2. ovog zakona, zaposleni u Ministarstvu na dan stupanja na snagu ovog zakona nastavljaju da rade na istim radnim mestima i zadržavaju činove, odnosno zvanja i plate prema dosadašnjim propisima i drugim aktima.

Odredbe člana 165. ovog zakona, počinju da se primenjuju nakon isteka roka od jedne godine od stupanja na snagu ovog zakona.

Informisanje o zakonskim promenama

Član 255.

Radi informisanja javnosti o zakonskim promenama i odnosu između ovog zakona sa zakonima iz oblasti unutrašnjih poslova, zakonima o upravi, krivičnom postupku, prekršajima, radnim odnosima i drugim zakonima koji se odnose na Policiju ili ih Policija primenjuje, Ministarstvo će dva puta godišnje objavljivati informacije za javnost sa Listom zakona i objašnjenjem zakonskih promena.

Prvu informaciju iz stava 1. ovog člana Ministarstvo će objaviti u roku od šest meseci od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Važenje propisa do donošenja novih na osnovu ovog zakona

Član 256.

Propisi doneti na osnovu Zakona o policiji („Službeni glasnik RS”, br. 101/05, 63/09 –US, 92/11 i 64/15) ostaju na snazi do donošenja propisa kojim se stavljaju van snage, ukoliko nisu u suprotnosti sa odredbama ovog zakona.

Član 257.

Lica koja su završila studije u roku na visokoškolskoj ustanovi obrazovanoj za ostvarivanje studijskih programa za potrebe policijskog obrazovanja, čije su studije finansirane iz budžeta Republike Srbije i koji su imali zaključene ugovore sa Ministarstvom za svaku školsku godinu, prilikom sprovođenja konkursa imaju prednost, ukoliko ispunjavaju opšte i posebne uslove za zasnivanje radnog odnosa u Ministarstvu.

Prestanak važenja određenih zakona

Član 258.

Danom stupanja na snagu ovog zakona prestaje da važi Zakon o policiji („Službeni glasnik RS”, br. 101/05, 63/09 –US, 92/11 i 64/15).

Stupanje na snagu ovog zakona

Član 259.

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u „Službenom glasniku Republike Srbije”.

O B R A Z L O Ž E N J E

I. USTAVNI OSNOV ZA DONOŠENJE ZAKONA

Ustavni osnov za donošenje Zakona o policiji sadržan je u odredbi člana 97. tačka 4. Ustava Republike Srbije, kojom je utvrđeno da Republika Srbija uređuje i obezbeđuje, između ostalog, bezbednost Republike Srbije i njenih građana.

II. RAZLOZI ZA DONOŠENJE ZAKONA

Donošenjem novog Zakona o policiji u pravni sistem uvodi se niz novina za koje se očekuje da će značajno doprineti poboljšanju kvaliteta u obavljanju policijskih i drugih poslova u Ministarstvu unutrašnjih poslova.

Nakon donošenja Zakona o policiji 2006. godine, u pravni sistem Republike Srbije uveden je značajan broj novih instituta donošenjem novog Zakona o krivičnom postupku, Zakona o prekršajima, Zakona o maloletnim učiniocima krivičnih dela i krivično pravnoj zaštiti maloletnih lica, Zakona o organizaciji sudova i tužilaštva, Zakona o zaštiti državne granice, kao i preporuke nadležnih organa (Poverenik, Zaštitnik građana i dr.) posebno u delu koji se odnosi na policijske poslove i policijska ovlašćenja. Ovim predlogom zakona vrši se usklađivanje sa navedenim propisima i preporukama.

Predlog zakona o policiji nastaje u vreme sprovođenja mera racionalizacije državne uprave koje sprovodi Vlada. Ministarstvo unutrašnjih poslova je takođe obuhvaćeno do sada sprovedenim merama, koje su našle svoj odraz u predloženom tekstu. Naime, proteklih meseci intenzivno se radilo na pronalaženju mehanizma čijom primenom je moguće da se unutar zadatog sistema ostvare izvesne uštede u radu Ministarstva. Naročita pažnja posvećena je očuvanju funkcionalnog bezbednosnog sistema, sa svim njegovim aspektima. Potpuno svesni potrebe za reformom, u Predlogu zakona integrisane su pravne osnove za reorganizaciju unutar Ministarstva kojom će se postići nekoliko ciljeva.

Ono što je suština novog koncepta je razdvajanje poslova na unutrašnje i policijske poslove, pri čemu je Direkcija policije nadležna za vršenje policijskih poslova i drugih poslova, dok ostale poslove iz delokruga ministarstva obavljaju sektori, poslove koji po svojoj prirodi jesu unutrašnji poslovi, ali spadaju u grupu poslova systemske podrške ili drugih specijalizovanih poslova koji su u funkciji rada Policije.

Očekuje se da ova podela dovede do značajnih rezultata u reorganizaciji poslova unutar delokruga Ministarstva. Kada je koncept podele dalje razrađen, sledstveno tome je i predložena podela službenika na policijske i državne službenike. U datom kontekstu, prepoznavanje ovih kategorija po organizacionim jedinicama je znatno olakšano, u smislu da policijske poslove obavljaju policijski službenici, a unutrašnje poslove policijski i državni službenici.

Predlog zakona o policiji tretira pitanja organizacione strukture u Ministarstvu u meri da ostavlja dovoljno prostora da se dalje detaljnije uređenje organizacione strukture Ministarstva izvrši kroz donošenje novog akta Vlade, kojim će se utvrditi načela za unutrašnje uređenje i sistematizaciju radnih mesta u Ministarstvu i Pravilnika o unutrašnjem uređenju i sistematizaciji radnih mesta u ministarstvu koji uz saglasnost Vlade donosi ministar. Organizaciona struktura Ministarstva značajno se razlikuje od drugih ministarstava činjenicom da ona obuhvata sva pitanja od organizacije sedišta ministarstva i Direkcije policije, kroz mrežu subordinisanih organizacionih jedinica, do nivoa policijske ispostave na celoj teritoriji Republike Srbije.

Veliki broj organizacionih jedinica koji u neposrednom radu ne primenjuju policijska ovlašćenja svoje poslove rade isključivo u funkciji omogućavanja obavljanja policijskih poslova i zaštite sistema bezbednosti. (Primer: IT stručnjaci - informatičari koji rade na uspostavljanju, razvoju i funkcionisanju informatičkog sistema ministarstva.). Takođe, službenici na poslovima spasavanja u vanrednim situacijama svoje poslove ne obavljaju primenom policijskih ovlašćenja, međutim, sasvim je očigledno da oni nisu državni službenici u užem smislu kakve poznaje državno-službenički sistem u Republici Srbiji. Stoga se, sprovodeći podelu na policijske i unutrašnje poslove, istovremeno sprovodi i podela na policijske i državne službenike vodeći računa o specifičnostima sistema bezbednosti i očuvanju funkcionalne celine Ministarstva unutrašnjih poslova.

Širi koncept novog zakona ogleda se u tome da je napravljena jasna razlika u ovlašćenjima službenika koji rade na policijskim poslovima (policijska ovlašćenja) i ovlašćenjima drugih državnih službenika koji obavljaju poslove u vezi sa policijskim poslovima, koja su znatno uža.

Shodno tome, unet je pravni osnov za dalju kategorizaciju i razvrstavanje radnih mesta u ministarstvu na one koje obavljaju policijski službenici od onih na kojima rade zaposleni u statusu državnih službenika, što će se preciznije razraditi donošenjem Uredbe o načelima za unutrašnje uređenje i organizaciju radnih mesta u Ministarstvu unutrašnjih poslova i drugim podzakonskim aktima.

Uređena su elementarna pitanja u vezi sa organizacijom Direkcije policije.

Ministarstvo unutrašnjih poslova ima izuzetno razvijenu saradnju sa organima jedinica lokalne samouprave, drugim državnim organima i nosiocima javne vlasti, pravnim i fizičkim licima, kao i sa međunarodnim organizacijama i institucijama međunarodne zajednice.

Ovako složeni koncept razvijenih veza ministarstva sa drugim činiocima sistema bezbednosti doprineo je da se definiše i model rada policije, a to je policija u lokalnoj zajednici. Policija je i do sada obavljala poslove zaštite bezbednosti na nivou lokalne zajednice, a taj koncept rada dobija na vrednosti i dobija novo zasluženno mesto u zakonskom tekstu.

Dat je znatno veći prostor odredbama o saradnji policije, bilo da se ona zasniva na drugom zakonu, Zakonu o policiji ili međunarodnom sporazumu. Odredbe o saradnji koje su do sada bile predmet uređenja više različitih akata obuhvaćene su delom o saradnji policije i njihovim smeštanjem na početak zakona stavljen je akcenat na proaktivni rad policije i spremnost Ministarstva kao državnog organa sa najkvalitetnijim i najobimnijim resursima da u najširem smislu zaštite sistema bezbednosti saraduje sa svima koji svojim radom doprinose kvalitetu života zajednice. Vodeći se tim principima, značajno je apostrofirano i rad policije u lokalnoj zajednici koji je kao takav, prepoznat ne samo kao model rada policije, već i kao najširi koncept obavljanja poslova koji su osnovna funkcija Ministarstva, a to je obezbeđivanje sigurnog ambijenta za život u lokalnoj zajednici.

Kroz izradu zakonskog teksta vodilo se računa o brižljivo izgrađenom sistemu planiranja. Proces planiranja u organima državne uprave postaje neizostavni i nezaobilazni deo kod projekcije budžetskih sredstava, tako da su dosadašnji poslovi planiranja i izrade procena rizika dobili novu terminologiju i novu vrednost inkorporisanu direktno u tekst zakona. Iz odredaba proizilazi da se na osnovu Strategije razvoja ministarstva, donosi strateška procena i strateški plan Direkcije policije, na osnovu kojih će Policijske uprave donositi operativne procene i planove. Očekuje se da će ove odredbe u potpunosti biti na liniji sa novim propisima o programskom budžetu i da će spontano dovesti do preraspodele sredstava unutar Ministarstva na prioritetne oblasti i poslove čije kvalitetno i adekvatno finansiranje dovodi do jačanja sistema bezbednosti.

Naglašena je funkcija upravljanja ljudskim resursima, koja sa uređenim delokrugom uspostavlja sistem karijernog napredovanja unutar Ministarstva, pri

čemu se napredovanje ostvaruje na osnovu ostvarenih rezultata rada, godišnjih ocena i odgovarajuće obuke. Rukovodeća radna mesta su podeljena na tri nivoa, pri čemu se odredbe o napredovanju primenjuju u slučaju napredovanja unutar jednog upravljačkog nivoa, i prilikom prelaska na sledeći upravljački nivo. Ono na šta se stavlja akcenat u celokupnom procesu karijernog napredovanja su stručna obuka, obrazovanje i usavršavanje, kao i ocenjivanje službenika koje će biti osnovni parametar prilikom odlučivanja o odabiru kadrova i personalnim rešenjima za određena radna mesta.

Osim zvanja državnih službenika koji su novina u Ministarstvu unutrašnjih poslova, uvedena su i nova zvanja i činovi policijskih službenika. Zvanja i činovi su podeljeni u tri nivoa, strateški, srednji i operativni. Nomenklatura zvanja i činova je jedan od elemenata sistema karijernog napredovanja.

Sistem karijernog napredovanja je nov, podrazumeva sistem više povezanih elemenata kojima se teži ka krajnjem rezultatu – zaposleni sa najboljim rezultatima rada na odgovarajućim radnim mestima u hijerarhiji. Okosnica sistema karijernog napredovanja su zakonom propisani uslovi za napredovanje, koji diskreciju rukovodilaca svode na minimum. Za napredovanje u okviru istog nivoa predviđa se odgovarajuća stručna sprema, godine staža provedene u prethodnom zvanju, uspešno završena obuka i odgovarajuće godišnje ocene čiji trogodišnji prosek ne sme da bude manji od četiri. Za napredovanje na viši nivo u rukovođenju polaže se i odgovarajući ispit. Ovaj mehanizam jača vezu između usavršavanja i osposobljavanja sa napredovanjem u Ministarstvu. Drugi mehanizam je sprovođenje konkursa za popunjavanje radnih mesta koji će dati zaposlenima mogućnost da apliciraju na radna mesta za koja smatraju da imaju odgovarajuće kompetencije. Kolika pažnja je posvećena izgradnji ovog sistema govori i činjenica da je u toku i obrazovanje Sektora za ljudske resurse koji će u svom delokrugu imati karijerno praćenje zaposlenih od trenutka zasnivanja radnog odnosa, kretanja unutar ministarstva, sve do okončanja radnog veka.

Na ovaj način onemogućeno je napredovanje isključivo po odluci neposredno višeg rukovodioca i ispunjavanjem zakonskih uslova u pogledu godina staža, već napredovanje podrazumeva i napredovanje u znanju i veštinama, počiva na principima profesionalnog planiranja, odabira, selekcije i edukacije; na kontinuiranom učenju i uspostavljanju i razvoju sistema karijernog napredovanja policijskih službenika.

Radna mesta zaposlenih klasifikuju se u četiri kategorije u zavisnosti od složenosti poslova, obrazovanja, zvanja, stepena odgovornosti, ovlašćenja za donošenje odluka, kao i samostalnosti u radu i to na rukovodeća radna mesta strateškog nivoa, rukovodeća radna mesta višeg nivoa, rukovodeća radna mesta srednjeg nivoa, rukovodeća radna mesta operativnog nivoa i izvršilačka radna mesta. Ova podela nema značajnije nove posledice na obim prava i obaveza rukovodilaca, međutim, ova podela ima značajnu funkciju u sistemu karijernog napredovanja.

Uređene su specifičnosti rada i radnih odnosa u Ministarstvu, uzimajući u obzir proces racionalizacije državne uprave koji se trenutno odvija, pri čemu se vodilo računa o iznalaženju mogućnosti da reorganizacija dovede do rezultata u procesu racionalizacije sistema.

Uvedena su tri nivoa bezbednosne provere, pri čemu su definisana tri skupa podataka za tri kruga lica koja podležu bezbednosnoj proveri. Po prvi put definisana je njena sadržina, kao i sam postupak provere.

Naročita pažnja posvećena je oblikovanju odredbi kojima se uređuje vršenje bezbednosnih provera. Predložene odredbe će u potpunosti demistifikovati postupak koji je Ministarstvo sprovodilo i do sada, međutim, bez eksplicitnog zakonskog osnova i propisane procedure. Propisan je način vršenja bezbednosnih provera, propisano je za koga i kada mogu da se vrše.

Propisano je i vršenje bezbednosnih provera za policijske službenike, za koje je nužno da tokom trajanja svoje karijere ostanu dosledni poštovanju zakona.

Predloženo je da se bezbednosna provera vrši u različitoj dinamici u odnosu na to na kom nivou rukovođenja se nalazi službenik čiji se podaci proveravaju, na taj način da se visoki rukovodioci u ministarstvu, kao i zaposleni na visokorizičnim mestima za korupciju proveravaju češće nego izvršioци. Dinamika vršenja provera je direktno srazmerna ovlašćenjima koja zaposleni u ministarstvu poseduje. Očekujemo da će ove odredbe podići svest o potrebi poštovanja zakona u svim aspektima radnog odnosa i da će doprineti sprovođenju mera u borbi protiv korupcije.

U članu 15. Ustava propisano je da država jemči ravnopravnost žena i muškaraca i razvija politiku jednakih mogućnosti, a u članu 21. zabranjuje bilo kakvu diskriminaciju naročito po osnovu polova. Polazeći od ustavnih načela, Strategije za poboljšanje položaja žena i unapređenje rodne ravnopravnosti („Službeni glasnik RS” broj 15/09), Konvencije o eliminisanju svih oblika diskriminacije pred ženama (CEDAW – 1979), Rezolucije Saveta Bezbednosti UN 1325, 1820, 1888 i 1889, kao i prakse država članica EU unete su odredbe koje doprinose poboljšanju položaja žena u sistemu bezbednosti.

Nova rešenja nalaze se i u delokrugu Direkcije policije, pri čemu se dosadašnja funkcija planiranja posebno naglašava i naziva savremenom terminologijom, dobija novo značenje, nov oblik i novu težinu. Poslovi izrade procene rizika, analize bezbednosne situacije, bezbednosne procene i na osnovu njih izrađeni planovi postaju jedinstven sistem strateški baziranog planiranja, koje je se nalazi u funkciji razrade planova i strategija donetih na nivou Vlade.

Poslovi Direkcije policije se proširuju i na donošenje strateške procene i strateškog plana što predstavlja uvođenje modela jedinstvenog, konzistentnog sistema planiranja, koji bi u krajnjem ishodu doveo do pune primene modela „Poliциjsko obaveštajni model” (Intelligence Led Policing – ILP) koji je deo preporuka EU u Poglavlju 24. Poliциjska uprava kao organizaciona jedinica policije radi operativnu procenu bezbednosti na području koje pokriva na osnovu određenih parametara i operativnog plana.

Naročita pažnja posvećena je stručnoj raspravi unutar Ministarstva, a naročito u Direkciji policije prilikom definisanja poliциjskih ovlašćenja. Protekom vremena, poliциjski poslovi nužno se osavremenjuju, evropski standardi ulaze i u naše propise, ulaskom u pregovarački proces prepoznaju se nove vrste poslova koje su se do sada radile na drugačiji način. Uopšte, teži sa savremenoj standardizaciji u poslovima i procedurama, tako da je definisanje poliциjskih ovlašćenja otvorilo raspravu o brojnim drugim pratećim pitanjima.

Poliциjska ovlašćenja su instrumenti koje poliциjski službenik prilikom obavljanja poliциjskih poslova kombinuje i primenjuje u zavisnosti od vrste posla. Međutim, osavremenjivanje rada Uprave kriminalističke policije, naročito proces akreditovanja Nacionalnog kriminalističko-tehničkog centra doprinelo je uvođenju dva nova poliциjska ovlašćenja, to su forenzička registracija i uzimanje drugih uzoraka, kao i forenzička veštačenja i analize.

Omogućava se vršenje kategorizacije poliциjskih uprava u skladu sa bezbednosnom pokazateljima i procenom ugroženosti.

Zbog uvođenja modela upravljanja zasnovan na kriminalističko operativnim informacijama potrebno je oblast prikupljanja informacija i operativnih saznanja obraditi i zakonom, tako da odredbe Zakona o policiji samo u načelu obrađuju ovu materiju sa aspekta prava na obradu podataka bez saglasnosti lica, da bi celokupna tematika preciznije bila formulisana novim zakonom o evidencijama i obradi podataka u Ministarstvu.

Postupak sa nađenim stvarima nije bio regulisan nijednim propisom tako da je i prijem nađenih stvari propisan zakonom kao poliциjsko ovlašćenje.

Propisuje se princip da se policajcima i licima koja pruže pomoć policajcu obezbeđuje o trošku Ministarstva sva potrebna medicinska, psihosocijalna i druga neophodna pomoć od posledica upotrebe sredstava prinude.

U praksu policije uvode se nova sredstva prinude (npr. elektrošokeri) i druga sredstva kojima se privremeno onesposobljavaju lica. U svim državama članicama EU odavno se ova sredstva nalaze u primeni, tako da je odredba proistekla iz potrebe za usaglašavanjem u standardima i osavremenjivanjem policijske opreme.

Nova sredstva prinude su proizvod težnji ka osavremenjivanju opreme policijskih službenika, a njihova primena je u direktnoj vezi sa raspoloživim sredstvima koja će Ministarstvo imati na razdelu za tu namenu. Razlog za uvođenje novih sredstava prinude ogleda se u tome što će postupajući policijski službenik biti u mogućnosti da primenom novih sredstava prinude, umesto vatrenog oružja, postigne isti zakoniti cilj bez nanošenja teških telesnih povreda. Naravno, uslovi za primenu i način primene ovlašćenja rigorozno su propisani, ali će primenom ovih sredstava koristi imati svi, i građani i policijski službenici.

Nove i detaljne odredbe o radu i radnim odnosima uvodi se posebna, jedinstvena klasifikacija radnih mesta u policiji u odnosu na druge državne organe. Policija je specifična služba koja ima posebne odredbe o radu i radnim odnosima, iz razloga što policijski službenici obavljaju visoko rizične poslove, tako da se uzima u obzir kvalitet izvršenja zadataka u zaštiti bezbednosti građana i imovine, kao i očuvanje radne sposobnosti i morala pripadnika Ministarstva.

Naročito se uređuje obrazovanje Fonda solidarnosti za policijske službenike kojim se naglašava socijalna uloga Ministarstva u odnosu na svoje zaposlene. Sada je stvorena nova mogućnost da naši službenici budu pomognuti od sredstava Fonda u slučaju lečenja ili drugih životnih okolnosti koje zahtevaju vanredne troškove.

Poštovanje i zaštita ljudskih prava pri izvršavanju službenih zadataka i suzbijanje krivičnih dela korupcije i drugih oblika koruptivnog ponašanja, kao i drugih krivičnih dela počinjenih od strane policijskih službenika su u delokrugu Sektora unutrašnje kontrole. Dosadašnji Sektor unutrašnje kontrole policije ustanovljava nadležnost u odnosu na sve zaposlene u Ministarstvu unutrašnjih poslova i postaje osnovni mehanizam u borbi protiv korupcije unutar Ministarstva.

Sektor unutrašnje kontrole dobija značajno veća ovlašćenja i predviđa se vršenje „testova integriteta” i deponovanje imovinskih karti rukovodilaca u Ministarstvu, sa mogućnošću provere i ostalih zaposlenih, čime se značajno podiže nivo kontrole i stepen uvida u podatke o imovinskom stanju zaposlenog u svrhu borbe protiv korupcije.

Nove nadležnosti prate i nova ovlašćenja i novi instrumenti kroz koje će sektor imati pun kapacitet da sprovede mere protiv korupcije. Uvode se testovi integriteta, kao metod za razotkrivanje krivičnog dela korupcije i koruptivnog ponašanja službenika, čiji će uslovi i način primene biti propisani podzakonskim aktima. Osim testova integriteta, uvodi se i obaveza deponovanja imovinskih kartona rukovodilaca u Ministarstvu, čija je sadržina uređena po modelu koji već sada koristi Agencija za borbu protiv korupcije. Ovi instrumenti su apsolutna novina, a njihova primena će dati niz podataka za dalju analizu i predlaganje mera za iskorenjivanje korupcije iz redova ministarstva.

III. OBJAŠNJENJE OSNOVNIH PRAVNIH INSTITUTA I POJEDINAČNIH REŠENJA

U delu Osnovne odredbe (čl. 1–7) nalaze se norme kojima se definiše predmet zakona, pojam unutrašnjih i policijskih poslova i načela rada.

Deo II (čl. 8–14) posvećen je organizaciji, nadležnostima i poslovima ministarstva.

U trećem delu Saradnja sa drugim subjektima (čl. 15. – 21) uređene su oblasti saradnje policije, međunarodne saradnje i angažovanja, saradnja sa pojedincima koji pružaju pomoć policiji.

Deo IV (čl. 22–29) uređuje nadležnost Direkcije policije, policiju u zajednici, postupanje policije u slučaju nasilja u porodici, postupanje policije u stanju povećanog rizika

U delu V. uređeni su Policijski poslovi, u delu VI Policijske mere i radnje, a u delu VII Policijska ovlašćenja (čl. 30–128). Policijske mere su: javno raspisivanje nagrade, snimanje na javnim mestima, posebne mere za obezbeđivanje javnog reda, policijsko opažanje (opserviranje) i praćenje, zaštita žrtava krivičnih dela i drugih lica, zaštita u slučaju opasnosti od učinioca krivičnog dela ili drugih lica, zaštita podataka o identitetu, poligrafsko ispitivanje, policijska pomoć u izvršenjima i postupcima vansudskog namirenja, traganje za licima i predmetima, mere ciljane potrage, pripreme za rad u slučaju vanrednog ili ratnog stanja. Policijska ovlašćenja su upozorenje i naređenje; provera i utvrđivanje identiteta lica i identifikacija predmeta; pozivanje; dovođenje; zadržavanje lica i privremeno ograničenje slobode kretanja; traženje obaveštenja; privremeno oduzimanje predmeta; pregled prostora, objekata, dokumentacije i protivteroristički pregled; zaustavljanje i pregledanje lica, predmeta i saobraćajnih sredstava; obezbeđenje i pregled mesta događaja; forenzička registracija i uzimanje drugih uzoraka; forenzička veštačenja i analize upotreba tuđeg saobraćajnog sredstva i sredstva veze; utvrđivanje prisustva alkohola i/ili psihoaktivnih supstanci; vršenje bezbednosnih provera; prijem nađenih stvari; upotreba sredstava prinude i druga ovlašćenja predviđena zakonom. Propisani su i uslovi za primenu navedenih ovlašćenja.

Propisana su sredstva prinude i uslovi i način upotrebe sredstava. Vrste sredstava prinude su fizička snaga; raspršivač sa nadražujućim sredstvom; elektromagnetna sredstva; službena palica; sredstva za vezivanje; specijalna vozila; službeni psi; službeni konji; sredstva za zaprečavanje; uređaji za izbacivanje mlazeva vode; hemijska sredstva; posebne vrste oružja i sredstva i vatreno oružje.

Specifičnosti rada i radnih odnosa uređeni su delom VIII (čl. 129–201), kao i funkcija upravljanja ljudskim resursima tako da je ovim delom normiran način i uslovi zasnivanja radnog odnosa, posebni uslovi za zasnivanje radnog odnosa, obrazovanje, osposobljavanje i usavršavanje, bezbednosna provera i utvrđivanje postojanja bezbednosnih smetnji, sadržina bezbednosne provere, nivoi bezbednosnih provera, način vršenja bezbednosnih provera, izjava o dužnostima i pravima i polaganje zakletve, pripravnici, klasifikacija radnih mesta zaposlenih u Ministarstvu, radno vreme, organizacija rada, raspored rada, preraspodela radnog vremena, dnevni odmor, rad duži od punog radnog vremena, odlaganje ili prekidanje godišnjeg odmora. Propisana je obaveza ocenjivanja rada, uveden pravni osnov za definisanje nespojivih delatnosti sa policijskim poslovima, uređeno pravo na sindikalno, profesionalno i drugo organizovanje i delovanje u Ministarstvu, kao i pravo na štrajk, pravo na staž osiguranja u uvećanom trajanju, pravo na naknade, prestanak radnog odnosa, solidarna pomoć, pravo na specifičnu zdravstvenu zaštitu, plate, raspoređivanje zaposlenih, premeštaj i upućivanje, privremeni premeštaj, kao i upućivanje na rad u inostranstvo.

U skladu sa sistemom karijernog napredovanja: za sticanje narednog čina/zvanja u okviru istog nivoa potrebno je da se ispuni uslov odgovarajućeg stepena obrazovanja, potrebnih godina staža provedenih u prethodnom činu/zvanju, uspešno završene stručne obuke za čin/zvanje, kao i odgovarajuće godišnje ocene; dok je za sticanje narednog čina/zvanja neposredno višeg nivoa potrebno da se ispuni uslov odgovarajućeg stepena obrazovanja, potrebnih godina staža provedenih u prethodnom činu/zvanju, uspešno položen stručni ispit za čin/zvanje, kao i odgovarajuće godišnje ocene.

Deveti deo (čl. 202–217) je posvećen disciplinskoj odgovornosti, u smislu povreda službene dužnosti u kojem je propisana odgovornost za povrede službene dužnosti, prava policijskog službenika u disciplinskom postupku, shodna primena drugih propisa i bliže uređivanje disciplinske odgovornosti, lake povrede službene dužnosti, teške povrede službene dužnosti, disciplinske mere i postupak, kriterijumi

za izricanje disciplinske mere, kao i razlozi i postupak privremenog udaljenja iz službe.

Deo X uređuje pitanje odgovornosti za štetu.

U delu XI Kontrola rada (čl. 219–243) uređena spoljašnja kontrola, kontrola rada policije i zaposlenih u Ministarstvu, Sektor unutrašnje kontrole, oblici i način vršenja unutrašnje kontrole zaposlenih, zaposleni u Sektoru unutrašnje kontrole, postupanje Sektora unutrašnje kontrole, obaveze i ovlašćenja u vršenju unutrašnje kontrole zaposlenih, dužnosti Sektora unutrašnje kontrole, kontrola rada Sektora unutrašnje kontrole, ovlašćenje ministra i obaveze Sektora unutrašnje kontrole prema ministru, kontrola rada rešavanjem pritužbi, postupak rešavanja pritužbi, rad komisija za pritužbe, broj i položaj članova komisija za pritužbe, prestanak dužnosti u komisijama za pritužbe, razrešenje iz komisije za pritužbe, izveštaji o radu komisija za pritužbe i dužnost čuvanja poverljivih podataka.

Delom XII Finansiranje (čl. 244–248.) propisane su odredbe o sredstvima za rad, sredstvima za posebne namene, sredstvima za posebne operativne potrebe i o Fondu solidarnosti.

Pomoćna policija uređena je delom XIII, a delom XV PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE uređena su pitanja koja se, između ostalog, odnose na evidencije u policiji, ovlašćenja za donošenje propisa, informisanja o zakonskim promenama, kao i stupanje na snagu i druga pitanja.

IV. PROCENA IZNOSA FINANSIJSKIH SREDSTAVA POTREBNIH ZA SPROVOĐENJE ZAKONA

Potrebna sredstva za 2016. godinu obezbeđena su Zakonom o budžetu za 2016. godinu, na razdelu 15 Ministarstvo unutrašnjih poslova, Glava 15.0 na: Programu 1401 – Bezbedno društvo, Funkcija 310, Programska aktivnost 1401-0001 Materijalno tehnički kapaciteti, na ekonomskoj klasifikaciji 426 – Materijali u iznosu od 2.130.491.000 dinara, na ekonomskoj klasifikaciji 511 – Zgrade i građevinski objekti u iznosu od 250.000.000 dinara i 512 – Mašine i oprema u iznosu od 213.000.000 dinara; Programska aktivnost 1401-0002 Administracija i upravljanje, na klasi 41 – Rashodi za zaposlene u ukupnom iznosu 21.006.271.000 dinara a u čemu je na ekonomskoj klasifikaciji 411 – Plate, dodaci i naknade zaposlenih u iznosu od 15.804.218.000 dinara i 412 – Socijalni doprinosi na teret poslodavca u iznosu od 3.951.053.000 dinara, klasi 42 – Korišćenje usluga i roba u iznosu od 2.403.967.000 dinara, klasi 46 – Donacije, dotacije i transferi u iznosu od 80.000.000 dinara i klasi 482 – Ostali rashodi u iznosu od 708.770.000 dinara.

-Programu 1402 – Bezbedan grad, Funkcija 310, Programska aktivnost 1401-0001 Organizovanje rada policijskih uprava na klasi 41 – Rashodi za zaposlene u ukupnom iznosu 30.177.228.000 dinara a u čemu je na ekonomskoj klasifikaciji 411 – Plate, dodaci i naknade zaposlenih u iznosu od 22.946.474.000 dinara i 412 – Socijalni doprinosi na teret poslodavca u iznosu od 5.719.172.000 dinara, klasi 42 – Korišćenje usluga i roba u iznosu od 3.330.730.000 dinara i klasi 482 – Ostali rashodi u iznosu od 708.770.000 dinara.

Takođe, u toku 2016. godine očekuje se priliv sredstava u budžet Republike Srbije u iznosu od 3.031.063.000 dinara, kao i svake naredne godine.

Potrebna sredstva za 2017. godinu planiraće se u okviru limita za razdeo 15 – Ministarstvo unutrašnjih poslova.

ANALIZA EFEKATA

1. Određivanje problema koje zakon treba da reši

Ministarstvo unutrašnjih poslova realizuje Tvining projekat „Upravljanje ljudskim resursima” koji je finansiran iz sredstava IPA fondova, što podrazumeva kontrolu dalje implementacije rešenja koja su usaglašena sa Tvining partnerima od strane Evropske komisije. Implementacija funkcije upravljanja ljudskim resursima u neposrednoj je vezi sa postojećim zakonskim rešenjima, za koja je nužno da pretrpe izmenu. Naime, implementacija projekta podrazumeva obrazovanje posebne organizacione jedinice ministarstva, na nivou sektora, koja će objediniti poslove upravljanja ljudskim resursima koji podrazumevaju, osim radno-pravnih pitanja i zaokruženu oblast rada u smislu karijernog razvoja i karijernog praćenja zaposlenih od trenutka zasnivanja radnog odnosa, pa sve do njegovog okončanja. Tokom trajanja radnog odnosa zaposlenima se nalaže usavršavanje, obuka i razvoj u cilju efikasnijeg obavljanja poslova na kojima su raspoređeni.

Predlog zakona o policiji predviđa i novo postupanje Policije u slučaju nasilja u porodici i to u slučaju kada je prijavljeno nasilje u porodici, policijski službenici su dužni da, u saradnji sa drugim nadležnim organima, odmah preduzmu potrebne mere i radnje u skladu sa zakonom, čijim vršenjem se obezbeđuje sprečavanje daljeg vršenja nasilja – koje za posledicu može da ima nanošenje telesnih povreda ili lišenje života. Smatramo da je ovakva norma neophodna u pravnom sistemu, obzirom da u trenutno važećem pravnom okviru za postupanje Policije nedostaje zakonski osnov za preduzimanje mere udaljenja nasilnika sa lica mesta. Kako je pitanje iseljavanja nasilnika iz stambene jedinice u kojoj se vrši nasilje nad članovima porodice u više navrata bilo tema razgovora sa nevladinim organizacijama, kao i predmet interesovanja medija, a drugim propisima nije predviđeno iseljavanje nasilnika kao zaštitna mera u slučajevima porodičnog nasilja, za koju bi Policija bila nadležna, potrebno je da se novim Zakonom o policiji unapredi pravni okvir i podigne stepen zaštite u okviru delokruga rada ovog Ministarstva.

Predlogom zakona dodaje se novi član *Postupanje policije u situacijama povećanog rizika*. U ovom trenutku bezbednosna procena Ministarstva unutrašnjih poslova po pitanju stanja javne bezbednosti je takva da je neophodno preduzeti organizacione mere koje prevazilaze postojeći organizacioni okvir i redovno postupanje policije u situacijama kada nema povećanog bezbednosnog rizika.

Predlog zakona predviđa obavezu vršenja bezbednosnih provera za zaposlene u Ministarstvu, periodično, u odnosu na nivo izvršenja/rukovođenja na kojem se policijski službenik nalazi. Norme su u funkciji očuvanja integriteta policijskih službenika i Ministarstva u celini, a naročito sa aspekta borbe protiv korupcije. S tim u vezi je i deo zakona koji se odnosi na kontrolu rada policije, kako unutrašnju, tako i spoljnu i koji sadrži nove instrumente za borbu protiv korupcije (testove integriteta i imovinske karte). Sa druge strane, obaveze koje Sektor unutrašnje kontrole ima prema činocima spoljašnje kontrole su naglašena i precizno definisana.

Predloženo je da se bezbednosna provera vrši u različitoj dinamici u odnosu na to na kom nivou rukovođenja se nalazi službenik čiji se podaci proveravaju, na taj način da se visoki rukovodioci u ministarstvu, kao i zaposleni na visokorizičnim mestima za korupciju proveravaju češće nego izvršioci. Dinamika vršenja provera je direktno srazmerna ovlašćenjima koja zaposleni u ministarstvu poseduje.

Nakon analize organizacione strukture, ukazala se potreba da se kroz reorganizaciju postojećih organizacionih jedinica unapredi efikasnost u radu. Kao prvo, reorganizacija koja će uslediti nakon donošenja novog zakona podrazumeva podelu na policijske i unutrašnje poslove, za šta se ispostavilo da je mnogo veći izazov nego što se na početku činilo. Veliki broj organizacionih jedinica koji u neposrednom radu ne primenjuju policijska ovlašćenja svoje poslove rade isključivo u funkciji omogućavanja obavljanja policijskih poslova i zaštite sistema bezbednosti. (Primer: IT stručnjaci - informatičari koji rade na uspostavljanju, razvoju i funkcionisanju informatičkog sistema ministarstva.) Stoga smo, sprovodeći podelu na policijske i unutrašnje poslove, istovremeno sproveli i podelu na policijske i državne službenike vodeći računa o specifičnostima sistema bezbednosti i očuvanju funkcionalne celine Ministarstva unutrašnjih poslova.

Ministarstvo unutrašnjih poslova ima izuzetno razvijenu saradnju sa organima jedinica lokalne samouprave, drugim državnim organima i nosiocima javne vlasti, pravnim i fizičkim licima, kao i sa međunarodnim organizacijama i institucijama međunarodne zajednice. Svi formalno pravni osnovi za vršenje ove saradnje od strane MUP-a koji su se nalazili u aktima različite pravne snage normiraju se na jednom mestu – u Predlogu zakona o policiji, u delu Saradnja ministarstva. Ovako složeni koncept razvijenih veza ministarstva sa drugim činiocima sistema bezbednosti doprineo je da se definiše i model rada policije, a to je policija u zajednici. Policija je i do sada obavljala poslove zaštite bezbednosti na nivou lokalne zajednice, sada taj koncept rada dobija na vrednosti i dobija novo zalučeno mesto u zakonskom tekstu. Norma koja sažima taj model rada glasi: "Policija razvija saradnju i partnerstvo sa građanima i drugim subjektima zajednice u cilju obavljanja policijskih poslova i rešavanja lokalnih bezbednosnih prioriteta i ističe zajedničke interese i potrebu stvaranja povoljnog bezbednosnog ambijenta u zajednici, odnosno izgradnje bezbednog demokratskog društva."

Kroz izradu zakonskog teksta vodilo se računa o brižljivo izgrađenom sistemu planiranja. Proces planiranja u organima državne uprave postaje neizostavni i nezaobilazni deo kod projekcije budžetskih sredstava, tako da su dosadašnji poslovi planiranja i izrade procene rizika dobili novu terminologiju i novu vrednost inkorporisanu direktno u tekst zakona. Iz odredbi proizilazi da se na osnovu Strategije razvoja ministarstva, donosi strateška procena i strateški plan Direkcije policije, na osnovu kojih će Policijske uprave donositi operativne procene i planove.

2. Ciljevi koji se donošenjem zakona postižu

Donošenjem Zakona o policiji postižu se sledeći ciljevi:

- 1) očekuje se da podela poslova na policijske i unutrašnje dovede do značajnih rezultata u reorganizaciji poslova unutar ministarstva,
- 2) efikasnija reakcija u slučajevima nasilja u porodici,
- 3) efikasnije postupanje u situacijama povećanog rizika,
- 4) smanjenje broja izvršenih krivičnih dela u vezi sa korupcijom od strane policijskih službenika,
- 5) bolja saradnja sa građanima u zajednici,
- 6) savremeniji način upravljanja u sektoru bezbednosti, koji prati nove izazove, pretnje i očekivanja građana,
- 7) primena modernih načela u skladu sa aktuelnim tendencijama u organizaciji i radu službi bezbednosti u razvijenim zemljama,
- 8) veća profesionalizacija u policiji,
- 9) veća transparentnost, otvorenost i saradnja sa građanima, kao i sa zajednicom uopšte, u smislu veće transparentnosti izrade akata i obavljanja drugih poslova, uspostavljanja e-uprave i ostalih servisa, kao i u smislu rada policije u zajednici koji podrazumeva potpuno nov model rada policije, baziran na prevenciji,
- 10) Ministarstvo će u delu pregovaračkog procesa u okviru Poglavlja 24 moći da brzo i adekvatno reaguje na potrebe u predstojećim pregovorima o pridruživanju EU,
- 11) primena odredbi o strateškom planiranju će u potpunosti biti u skladu sa novim propisima o programskom budžetu i spontano će dovesti do preraspodele sredstava unutar Ministarstva na prioritetne oblasti i poslove čije kvalitetno i adekvatno finansiranje dovodi do jačanja sistema bezbednosti,
- 12) primena zakona u svim aspektima radnog odnosa i sprovođenje mera u borbi protiv korupcije.

3. Druge mogućnosti za rešenje problema

U toku analize razmatrano je nekoliko relevantnih mogućnosti:

1. status quo – nemenjanje važećeg Zakona o policiji,
2. donošenje Zakona o izmenama i dopunama Zakona o policiji,
3. donošenje novog zakona čijim odredbama bi se potpuno drugačije regulisala nevedena oblast.

Prva opcija je nemoguća s obzirom da odredbama važećeg zakona nije stvoren pravni okvir za efikasno ostvarivanje prethodno navedenih ciljeva. Na osnovu postojećeg normativno-pravnog okvira ne bismo bili u mogućnosti da odgovorimo na različite zahteve udruženja građana, nevladinog sektora, pregovaračkog procesa, procesa reforme i racionalizacije, borbe protiv korupcije i slično. Takođe, na taj način ne bi imali odgovoran odnos prema javnosti, društvenim okolnostima u kojima se nalazimo, kao ni prema potrebama Ministarstva unutrašnjih poslova kao organizacione celine.

Druga opcija je moguća, ali nije potrebna.

Nakon ocene postojećih opcija, iz navedenih razloga, opredeljeni smo za donošenje novog Zakona o policiji.

4. Zašto je donošenje novog zakona najbolje rešenje problema

Ministarstvo donošenje novog Zakona o policiji iz razloga koji su navedeni pod tačkom 1. Mišljenja smo da donošenje Zakona o policiji u najvećoj meri doprinosi pravnoj sigurnosti, kao i bezbednosti građana i imovine, efikasnosti i efektivnosti u radu, boljem definisanju organizacione strukture i poboljšanju procesa upravljanja.

5. Na koga i kako će uticati predložena rešenja

Predložena rešenja će uticati na:

- 1) pripadnike Ministarstva unutrašnjih poslova,
- 2) Ministarstvo unutrašnjih poslova u celini,
- 3) građane kojima se približava rad policije i ostvaruje se sa njima neposredna saradnja,
- 4) sistem bezbednosti.

6. Kakve troškove će primena zakona stvoriti građanima i privredi (naročito malim i srednjim preduzećima)

Zakon o policiji neće stvoriti nove troškove građanima ni privredi.

7. Da li pozitivni efekti opravdavaju troškove

Mišljenja smo da pozitivni efekti opravdavaju donošenje Zakona o policiji jer njegova primena doprinosi rešavanju opisanih problema u tački 1, a ne stvaraju se novi troškovi građanima i privredi.

8. Da li akt stimuliše pojavu novih privrednih subjekata na tržištu i tržišnu konkurenciju

Mišljenja smo da akt direktno ne stimuliše pojavu novih privrednih subjekata.

9. Da li su zainteresovane strane imale priliku da iznesu svoje stavove

Održana je obimna i sveobuhvatna javna rasprava za Nacrt zakona o policiji prema Programu javne rasprave koji je utrdio nadležni Odbor za pravni sistem i državne organe. Održane su rasprave u Nišu, Kragujevcu i Novom Sadu kojima su prisustvovala sve zainteresovane nevladine organizacije, predstavnici sindikata, pravosuđa, strukovnih organizacija, akademske javnosti, nezavisnih regulatornih tela, medija.

U Beogradu su u više navrata su održavani sastanci sa sindikatima, kao i opsežne debate sa stručnom javnošću, nevladinim sektorom, strukovnim udruženjima, predstavnicima pravosuđa, drugih državnih organa, kao i profesorima sa Kriminalističko-policijske akademije.

Primedbe su dostavljane na mejl zakon.komentari@mup.gov.rs.

10. Koje će se mere prilikom primene zakona preduzeti da bi se ostvarilo ono što se donošenjem zakona namerava

- aktom o unutrašnjem uređenju i sistematizaciji radnih mesta u Ministarstvu unutrašnjih poslova će se obrazovati nova organizaciona struktura,
- policijski službenici će karijarno napredovati shodno zakonom propisanim uslovima,
- biće doneti podzakonski akti na osnovu Zakona o policiji,
- primenjivaće se nova sredstva prinude,
- Sektor unutrašnje kontrole će primenjivati savremene metode u borbi protiv korupcije,
- vodiće se efikasni disciplinski postupci.

IZJAVA O USKLAĐENOSTI PROPISA SA PROPISIMA EVROPSKE UNIJE
--

1. Ovlašćeni predlagač propisa: Vlada
Obrađivač: Ministarstvo unutrašnjih poslova

2. Naziv propisa:
Predlog zakona o policiji
Draft Law on Police

3. Usklađenost propisa sa odredbama Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju između Evropskih zajednica i njihovih država članica, sa jedne strane, i Republike Srbije sa druge strane („Službeni glasnik RS”, broj 83/08) (u daljem tekstu: Sporazum), odnosno sa odredbama Prelaznog sporazuma o trgovini i trgovinskim pitanjima između Evropske zajednice, sa jedne strane, i Republike Srbije, sa druge strane („Službeni glasnik RS”, broj 83/08) (u daljem tekstu: Prelazni sporazum).

Sporazum i Prelazni sporazum ne sadrže odredbu koja se odnosi na normativnu sadržinu ovog predloga.

- a) **Odredba Sporazuma i Prelaznog sporazuma koja se odnose na normativnu sadržinu propisa,**
- b) **Prelazni rok za usklađivanje zakonodavstva prema odredbama Sporazuma i Prelaznog sporazuma,**
- v) **Ocena ispunjenosti obaveze koje proizlaze iz navedene odredbe Sporazuma i Prelaznog sporazuma,**
- g) **Razlozi za delimično ispunjavanje, odnosno ne ispunjavanje obaveza koje proizlaze iz navedene odredbe Sporazuma i Prelaznog sporazum,**
- d) **Veza sa Nacionalnim programom za integraciju Republike Srbije u Evropsku uniju.**

Predlog zakona o policiji predviđen je Nacionalnim programom za usvajanje pravnih tekovina EU (2013-2016) (veza 2014-298)

4. Usklađenost propisa sa propisima Evropske unije:

a.) odredbe primarnih izvora prava EU:

Ne postoji primarni izvor prava EU koji je relevantan za sadržinu ovog propisa.

b.) odredbe sekundarnih izvora prava EU:

Ne postoji primarni izvor prava EU koji je relevantan za sadržinu ovog propisa.

v.)ostali izvori prava EU:

Ne postoji ni jedan dodatni izvor prava EU koji je relevantan za sadržinu ovog propisa.

5.Ukoliko ne postoje odgovarajući propisi Evropske unije sa kojima je potrebno obezbediti usklađenost treba konstatovati tu činjenicu. U ovom slučaju nije potrebno popunjavati Tabelu usklađenosti propisa.

Ne postoje odgovarajući propisi EU sa kojima je potrebno obezbediti usklađenost.

6. Da li su gore navedeni izvori prava EU prevedeni na srpski jezik?

Navedeni izvor prava EU nije preveden na srpski jezik.

7. Da li je propis preveden na neki službeni jezik EU?

Predlog zakona je preveden na engleski jezik.

8. Učešće konsultanata u izradi propisa i njihovo mišljenje o usklađenosti?

Nije postojalo učešće konsultanata u izradi Nacrta zakona, ali je pribavljeno mišljenje Evropske komisije i upućene primedbe su unete u predmetni tekst.